

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
ПЕТА СЕДНИЦА
ПРВОГ РЕДОВНОГ ЗАСЕДАЊА
Други дан рада
15. мај 2019. године

(Седница је почела у 10.05 часова. Председава Верољуб Арсић, потпредседник Народне скупштине.)

*
* *

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Поштоване даме и господа народни посланици, настављамо рад Пете седнице Првог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2019. години.

На основу службене евиденције о присутности народних посланика констатујем да седници присуствује 87 народних посланика.

Ради утврђивања броја народних посланика присутних у сали, молим народне посланике да убаце своје идентификационе картице у посланичке јединице електронског система за гласање.

Констатујем да је применом електронског система за гласање утврђено да су у сали присутна 92 народна посланика, односно да је присутно најмање 84 народних посланика и да постоје услови за рад Народне скупштине.

Обавештавам вас да су спречени да седници присуствују следећи народни посланици: народни посланик Жарко Обрадовић, народни посланик Снежана Богосављевић Бошковић и народни посланик Весна Ивковић.

Прелазимо на тачке 1, 2, 3, 4, 5, 14. и 15. дневног реда (наставак заједничког начелног и јединственог претреса):

- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА,
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНИКА О КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ,
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О СПРЕЧАВАЊУ КОРУПЦИЈЕ,
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНИ ЗАКОНА О ОДУЗИМАЊУ ИМОВИНЕ ПРОИСТЕКЛЕ ИЗ КРИВИЧНОГ ДЕЛА,

– ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ИЗВРШЕЊУ КРИВИЧНИХ САНКЦИЈА,
– ПРЕДЛОГ ОДЛУКЕ О ИЗБОРУ ПРЕДСЕДНИКА СУДОВА,
– ПРЕДЛОГ ОДЛУКЕ О ИЗБОРУ СУДИЈА КОЈИ СЕ ПРВИ ПУТ БИРАЈУ НА СУДИЈСКУ ФУНКЦИЈУ.

Сагласно члану 90. став 1. Пословника Народне скупштине обавештавам да су позвани да седници присуствују Нела Кубуровић, министар правде у Влади Републике Србије са сарадницима.

Настављамо рад по листи, према редоследу пријава за реч.

Реч има народни посланик Миладин Шеварлић.

Изволите.

МИЛАДИН ШЕВАРЛИЋ: Захваљујем, господине потпредседниче.

Пре него што кажем неколико речи о предлозима закона и тачкама дневног реда које су данас и на овој седници на разматрању, желео бих да саопштим Народној скупштини последњу вест која је јуче објављена да је „Монсанто“ добио драконску казну од две милијарде и педесет пет милиона долара у корист брачног пара који су добили канцер због излагања „Монсантовим“ хербицидима. То је још један од разлога да треба другачије и много обазривије и са аспекта националних интереса одговорније да се односимо према генетички модификованим организмима.

Кад се ради о предложеним тачкама дневног реда, желим да кажем да ћу као опозициони посланик, који је самостални посланик, подржати Предлог закона о изменама и допунама Кривичног закона и Предлог закона о изменама и допунама Закона о кривичном поступку, Предлог закона о спречавању корупције и Предлог закона о изменама и допунама Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, док ове предлоге тачака које су уврштене по хитном поступку не желим да подржим јер сматрам да нема разлога да Влада по хитном поступку предлаже неке законе или одлуке или било која акта ако послујемо у нормалној, односно у ситуацији која није ванредна.

Такође желим да позовем опозицију и да им скренем пажњу да су направили грешку што не присуствују барем расправама о тачкама дневног реда које су они предлагали пре него што су ове тачке дневног реда предложене од стране Владе и од стране скупштинске већине, јер су могли да допринесу својим корисним сугестијама побољшању предлога ових закона о изменама и допунама Кривичног закона и других закона, као што су то могли да учине и на претходној седници са Предлогом закона о конверзији стамбених кредита узетих у швајцарцима, за који ја нисам гласао јер сам сматрао да он врши дискриминацију у односу на различите категорије корисника тих средстава.

Мислим да овим предлогом закона о изменама и допунама Кривичног закона уводимо нешто што ће превентивно деловати на све оне који атакују на живот особа које или нису у стању саме да се одбране или су посебно угрожене због ситуације у којој се налазе у физичком стању.

Такође сматрам и молио бих министарку правде да одговори – зашто овим предлогом о изменама и допунама закона нису обухваћене и неке друге измене и допуне Кривичног закона, као што се ради о изјавама највиших државних функционера против територијалног интегритета и суверенитета Републике Србије, јер она уносе велику забуну у јавност, а и мени није сасвим свеједно да чујем шта говоре представници државе о томе да се треба разграничити са Косовом и Метохијом итд.?

Ја једино што могу јесте да подржим министра без портфеља др Ненада Поповића, који се јавно изјаснио да је против изјава које су супротне Уставу Републике Србије. Хвала на пажњи.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Бојан Торбица.

БОЈАН ТОРБИЦА: Захваљујем.

Поштовани председавајући, цењена министарко са сарадницима, колеге народни посланици, не могу да отпочнем своје излагање а да не кажем коју реченицу и о томе како већ други дан расправљамо о увођењу доживотне казне затвора за кривична дела која обухватају обљубу над децом, малолетним лицима, трудницама и немоћним лицима, а која имају за последицу смртни исход. И, ако ништа друго, обавеза свих нас народних посланика била је да заборавимо на све политичке поделе, на борбу за гласове и политички рејтинг, да пређемо преко свега онога што нас дели и раздваја и да сви заједно кроз једну отворену расправу максимално допринесемо да се усвоји ова више него потребна измена закона. Нажалост, по овим празним клупама са моје десне стране можемо констатовати да у Србији постоје и такви људи, тачније такви посланици који су зарад личног интереса, зарад очајничке борбе за давно изгубљени и заувек им недостижни изборни цензус, зарад слепог послушности тајкунима и лоповима којима су продали своје посланичке мандате и рентирали своје партије, одбили да буду у скупштинској сали и да заједно са нама расправљају о предложеним законским актима. Какав политички или лични интерес је потребан да би се изостало са једне овакве седнице и шта још у овој држави треба да се догоди да би појединци ставили заједнички интерес испред интереса личног богаћења политичких лешинара Драгана Ђиласа и Вука Јеремића?

Пошто су одсутне колеге из дела опозиције по ко зна који пут показале и доказале да нису вредне да се на њих троше време и речи, рекао бих пар реченица пре свега о Предлогу закона о изменама и допунама Кривичног законика.

Током последњих десетак и нешто више година били смо сведоци ужасних злочина који су за последицу имали смрт најмлађих чланова нашег друштва. Као и претходна влада коју је предводио садашњи председник Србије Александар Вучић, ни ова влада не ћути и не затвара очи пред оваквим злочинцима, па зато морамо да се подсетимо да су посланици Народне скупштине Србије у претходном сазиву на седници одржаној 16. јула 2015. године усвојили Предлог измене 72. члана Закона о полицији, који је предложила Фондација „Тијана Јурић“, а који прописује време потраге за несталом децом и малолетним лицима. Према тој измени полиција више не чека да прође 24 сата, већ у потрагу за несталим дететом креће одмах након пријаве нестанка. Пре усвајања закона у пракси полицијског рада тај период је био између 24 и 48 сати, што је често злочинцима давало прилику не само да почине злочин, већ и да се безбедно удаље са места тог злочина. Измењени члан је симболично назван Тијанин закон.

Након усвајања измена Закона о полицији Фондација „Тијана Јурић“ је 9. новембра 2017. године Народној скупштини Србије предала још једну измену закона у циљу побољшања безбедности пре свега деце у Србији. Реч је о измени Кривичног законика, односно увођењу казне доживотног затвора за починиоце најтежих облика тешких кривичних дела која су за последицу имала смрт детета, малолетника, трудне жене или немоћног лица. Казна доживотног затвора заменила би постојећу максималну казну од 30 до 40 година која се прописује за наведена кривична дела.

Осим увођења казне доживотног затвора, овом иницијативом се предвиђа да лица која су осуђена на доживотни затвор за одређена кривична дела немају право на условни отпуст, јер је пракса показала да нека лица не могу бити ресоцијализована и да би њихов повратак на слободу представљао опасност за безбедност грађана.

Поред наведених измена закона, Предлог закона садржи још једну значајну новину, коју ја, као и моје колеге посланици из Покрета социјалиста у потпуности подржавамо, а то је прописивање правила за строже кажњавање учинилаца кривичних дела када су у питању повратници, односно вишеструки повратници и људски је сваком дати нову шансу да буде, да се тако изразим, нормалан члан овог друштва, а уколико он не жели да ту шансу искористи и уз то почини и нова кривична дела, заслужује да за то буде поново, и то по строжим критеријумима, санкционисан. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има колегиница Јасмина Каранац.

Изволите.

ЈАСМИНА КАРАНАЦ: Захваљујем, председавајући.

Ја ћу се у времену које ми је на располагању осврнути на Предлог закона о изменама и допунама Кривичног законика.

Јуче смо имали добру дискусију на тему доживотне робије која треба да постане део српске казнене политике и углавном су се сви мање-више сложили да треба да постоји доживотна, али било је и оних мишљења да доживотна робија без могућности условног отпуста просто није хумана.

Јавност је подељена по овом питању. Једни постављају питање хуманости, људских права и као јаку аргументацију за то, доживотну робију карактеришу као нечовечну и понижавајућу. Међутим, 160.000 грађана, потписника петиције коју је покренуо Игор Јурић, отац свирепо убијене петнаестогодишње девојчице Тијане, и сви они који за дело тешко убиство подржавају доживотну робију, питају се шта има хумано и човечно у неком ко се дрзне да на најмонструознији начин одузме детету основно људско право, право на живот.

Минимална казна на коју може бити осуђен убица детета је 10 година затвора. За такву пресуду је потребно да се поклопи низ олакшавајућих околности. Овим изменама закона, условни отпуст који суд може да дозволи након две трећине одслужене казне више не важи за оне који почине тешко убиство.

Иако сам против ограничавања свих људских слобода, лично сматрам да треба да донесемо овакав закон, а образложићу и зашто. Будући да је доживотна робија предвиђена за старије од двадесет једне године који убију дете или трудницу, то су већ формиране личности са озбиљним менталним поремећајем и тешко је, боље рећи немогуће, да се такве особе ресоцијализују. Доживотним останком у затвору ми такве особе са једне стране штитимо од њих самих да једног дана не понове злочин и сматрам да је једини лек за такве особе, могу рећи психопате, изолација и не дозволити им да више икада дођу у додир са децом и да слободно шетају.

Будући да повратници представљају један од највећих безбедносних проблема, измене и допуне Кривичног законика предвиђају и строже кажњавање оних који се враћају криминалу и насиљу.

Искуство нам говори да огроман проценат, чак према неким подацима 70% повратника поново направи исто кривично дело и зато оно што јавност треба да зна јесте да се увођењем доживотног затвора за убице деце, повратницима не оставља прилика да поново силују и убију.

Када говоримо о повратницима, рећи ћу и то да су досада, бар како је пракса показала, за тешка кривична дела у многим случајевима изрицане минималне предвиђене казне. Навешћу пример Оливере

Крсмановић чија је бруталност згрозила Србију када је 2005. године због 600 динара убила таксисту Незира Шишића. Она је осуђена на 40 година робије, па јој је казна смањена на 15 и поднела је захтев за условни отпуст јер је одслужила две трећине. Та иста особа има могућност да се за кратко време нађе у неком новом такси возилу.

Одредбе Кривичног законика које су пред нама предвиђају да ће на доживотни затвор моћи да буду осуђени и они који убију приликом пљачке или разбојништва, онај који убије војно лице, тужиоца, судију или полицајца због посла који обавља. Доживотни затвор се предвиђа и ономе ко убије члана своје породице којег је пре тога злостављао. На судијама је да добро процене и одмере казне, тј. могућност условног отпуста.

Доживотну робију ће, према предлогу овог закона, избећи они који су у време убиства имали мање од 21 године, као и малолетници. За малолетнике ми је потпуно јасно, јер структура њихове личности још увек није формирана и ту уз јаку стручну подршку и праћење постоји могућност ресоцијализације, међутим, моје питање за министарку јесте – каква је разлика између некога ко има рецимо 21 или 22 године? Како се дошло баш до тога да за оног ко има мање од 21 године не важи доживотна робија, а за старије важи?

Још сам дужна да кажем и ово. Када је реч о казни, ми већ говоримо о последицама. Иако и предвиђена казна може бити један вид превенције, треба као друштво да се запитамо шта можемо да учинимо на превентиви да не дође до најтежих кривичних дела.

Навешћу и то да доживотна казна није преседан. Велика већина европских земаља у свом казненем законодавству има доживотну робију за најтежа кривична дела. Када је Србија у питању, сматрам да у вези овога не треба да се делимо нити према политичком, нити према било ком другом основу. Треба да објаснимо јавности зашто је важан овај закон и да апелујемо на његово усвајање и применимо га.

На крају, борба Игора Јурића, оца Тијане Јурић, девојчице чији убица нажалост неће добити доживотну робију, јер казна не може да се примењује ретроактивно, ипак је добила епилог. Како је и сам безброј пута наглашавао, Игор Јурић који је имао увид у обдукционе налазе деце која су свирепо убијена и како је сам рекао да је видео кроз какве су муке и патње прошла док су изгубила живот, борио се да смрт његове Тијане, али и друге недужне деце коју су ни криве ни дужне убили монструми и педофили не буду узалудне. Многи психолози са којима сам разговарала не верују у могућност ресоцијализације оваквих особа.

Завршићу такође реченицом из Јурићеве борбе – да сва наша деца буду заштићена и да убице њихових вршњака никада више не буду на слободи. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Неђо Јовановић. (Одустао је.)

Реч има народни посланик Момо Чолаковић.

Изволите.

МОМО ЧОЛАКОВИЋ: Поштовани потпредседниче, председништво, поштована министарко са сарадницима, уважени народни посланици, ја ћу веома кратко да кажем да је наша уважена посланица Вера Пауновић саопштила врло прецизно и јасно ставове Посланичке групе Партије уједињених пензионера Србије у вези са предлозима закона који су на дневном реду данашње седнице. У најкраћем ћу да допуним неким конкретним разлозима због којих смо заузели овакве ставове.

Такође, морам да изразим задовољство и инспирацију коју сам јуче добио од уважене посланице Наташе Вацић, која је говорила о овим законима на начин који је прилагођен свим категоријама нашег становништва, а посебно је нагласила неке елементе везане за старије житеље наше земље.

Подржавам ставове, министарко, које сте изнели у излагању на почетку ове седнице. Мислим да су добра основа да можемо разумети све оно што је прецизирано у законима и предложено.

Закони које разматрамо су веома добра основа за мењање стања у нашем друштву у овој области. Због тога мислим да они морају бити примењивани у свим институцијама и органима који се брину о томе. Они су утврдили добру основу – како је јуче уважени посланик Јовановић рекао – добру превентиву да не долази до оваквих последица.

Али нагласио бих да има пуно других разлога, превентивних мера које треба имати у виду приликом мењања стања у друштву, а морамо признати да је бременисто стање. Ја бих само неколико тих нагласио. Оне вероватно нису мере за овај закон, али су веома битне и важне.

Пре свега, где нам је породица као основ друштвеног система? Ја лично мислим да тим питањима морамо посветити посебну пажњу кад су у питању породица, њен положај и статус итд. Такође, питање школа, образовања и васпитања. Какве ту мере предузимамо и шта је ту спорно? Где су нам политичке партије? Где су њихови програми? Где је њихова реализација у друштву и у овој области? Где нам је невладин сектор? Где су нам разноразни покрети, удружења итд.? Ја ту посебно морам да кажем са аспекта пензионерске популације – где су нам удружења? Преко четири хиљаде таквих удружења имамо. Где су њихови програми и утицај на стање у којем се налазимо и преузимање одређене одговорности за стање у којем се налазимо, као и разне друге државне институције и органи?

Ако би сви ови субјекти о којима сам говорио више и боље функционисали, више радили, онда бисмо имали много мање посла за

органа и институције о којима данас разговарамо и који се регулишу овим законима. Због тога се морамо више, организованије, одговорније односити према проблемима који су веома велики у нашем друштву, због смањивања несрећа, убистава, бруталности итд. У том погледу, мислим да ће наша посланичка група, Партија уједињених пензионера Србије инсистирати на овим стварима и у том погледу посебно изражавам нашу спремност да из тих и других разлога подржимо Предлог закона који је пред нама. Захваљујем на пажњи.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Александар Шешељ.

АЛЕКСАНДАР ШЕШЕЉ: Даме и господа народни посланици, понавља се оно што се дешава већ у целом овом мандату, а то је доношење закона искључиво због преговарачког процеса Србије о чланству у Европској унији, тако и за Закон о изменама и допунама Закона о извршењу кривичних санкција због Поглавља 23 и Акционог плана за Поглавље 23.

Дакле, преговарачки процес и поглавља у преговарачком процесу о учлањењу Србије у ЕУ не могу бити основа за доношење закона, мењање нормативног система у Републици Србији. Треба да се води рачуна о српском друштву, о животу у Србији и о њеним грађанима, а не о томе докле ћемо и шта ћемо радити у процесу придруживања Србије ЕУ. Тако можемо још следећих сто година. Свакако, перспектива за чланство Србије не постоји, ни сад, ни кроз 10, ни кроз 15, ни кроз 50 година. Треба да се Кривични законик прави по мери нашег правног система, а не по томе да ли ће се испунити неки одређени услови. И тако може да буде услова колико год хоћете, бесконачно. Заглавићемо се у тој бесконачности и треба што хитније то да се промени.

Оно што је промењено јесте, донекле је и раздвојено, ово везано за дневни ред, па су негде и сродни предлози. Имали смо ситуације да имамо више од 50 тачака дневног реда где је било све и свашта. Различите ствари, а време за једну расправу. То треба што хитније да се промени, јер то нам показује како Влада Републике Србије схвата Скупштину.

Скупштина треба да буде центар политичког живота у Србији и најважнија институција, а не пука формалност где треба да се три дана народни посланици састану да би се нешто изгласало и онда само наставимо даље и никог то не занима. То је тако од 5. октобра 2000. године. То треба што хитније да се промени.

Кривични законик у свакој земљи јесте један од стубова правног система. То треба да буде нешто фундаментално, општепознато свима и јасно, прецизно, садржајно, одређено, а не нешто што се мења сваке године. То показује неозбиљност подносилаца ових предлога.

На пример, погледајте Закон о облигационим односима. И даље се користи закон из 70-их година, али то је зато што је квалитетно урађен, што је садржајан и свеобухватан, а Кривични законик се мења свако мало. То показује немар. Кривични законик треба да буде непромењив, да јасно буде свим грађанима Србије шта ту стоји, а не у складу са одређеним интересима, пролазним, јавности или поглављима или било чиме другим да се мења сваке године. То је неозбиљно.

Што се тиче казне доживотног затвора, слушали смо овде и данас и јуче посланике који се отприлике сви одређују према томе да је неопходно да се за таква кривична дела, која заиста изазивају код сваког човека презир према учиниоцима, уведе казна доживотног затвора. Али мора нешто да се уради и по питању односа јавности према тим кривичним делима.

Знате, веома је опасно када се одлуке доносе под притиском јавности, јер јавност често није добро обавештена. Поготово када преовладава гнев због тако неког свирепог убиства, не размишља се рационално и разумно. Уместо тога, треба консултовати правну струку, дакле оне најзначајније српске правнике, професоре универзитета, судије Уставног суда итд., јер јавност често погрешно баш због недостатка информација. Наравно, нико нормалан не може да правда и било шта да каже за особу која је у стању да обљуби и убије дете и то је све јасно.

Али мора се водити рачуна да се атмосфера промени када се тако нешто деси јер ви имате онда следећих месец дана на насловним странама свих новина слике те деце, па онда нагађање шта се ту десило, ко је, како и зашто то урадио, који су мотиви, па онда о животу тог човека који је то урадио. Зашто то? Зашто то дозвољавамо? Зашто правимо од тога тај циркус? Треба да се води рачуна о томе да се забрани тим медијима да то раде. То није атак на слободу штампе. Нема ту политичких ставова или различитих мишљења код таквих ствари. То је начин да се продају новине. А шта је важније? Да ли је важније здравије друштво где се те појаве врло ретко дешавају или скоро никад, или да се неке новине продају, па онда да користимо слике те настрадале деце и тих монструма који су то урадили? Око тога треба да се позабавите.

Што се тиче казне доживотног затвора, овде се утркују народни посланици да отприлике своју хуманост докажу тиме ко је више против могућности условног отпуста из затвора. Али, то је негде слепило, јер се не размишља о будућим случајевима, већ се искључиво све везало за овај један једини случај ове настрадале девојчице.

Основна карактеристика сваког закона треба да буде општост, дакле, за општу употребу, а не за појединачне случајеве. Треба да се размишља о томе шта може особа која је осуђена на доживотни затвор, без

икакве перспективе и без остављања могућности да једног дана, да ли то било за 30 или 27 или није ни важно колико година, буде стављена на разматрање могућност условног отпуста. Дакле, то није аутоматско пуштање на слободу, већ је то само једноставно разматрање. То може да се не дозволи.

У пракси нема толико тих случајева. Баш зато пракса условног ослобађања после тих навршених неких 27 или 30 или после већ колико година ће бити негативна, дакле, неће се то дозвољавати. Оно што је овде негде схватање, из дискусије од јуче и данас, јесте неко схватање које је давно заборављено у модерном праву. Ако је неко нечовечан или ако је неко нехуман или где је њему човечност била када је он то урадио, па шта то значи? Је л' то око за око, зуб за зуб? То је примитивно право које ниједна држава не познаје. Не може да буде – где је човечност била том човеку – аргумент у расправи и не може се све базирати на појединачним случајевима.

Размислите мало шта може особа која је осуђена на доживотни затвор да уради у Управи за извршење кривичних санкција уколико мисли да шта год он радио, његово понашање не може да промени његову судбину. Он може да нападне затворског чувара, може да нападне другог затвореника, може да уради шта год јер нема друге последице. Он је већ осуђен на најстроже могуће. Шта може неки такав болестан човек да уради? О томе се не размишља.

Овде причамо као да се сваки други дан тако нешто дешава, па сад постоји могућност да се одједном отпусти условно 1.000 тих људи, да их опет вратимо на улицу. О томе је требало да се постарамо да се то свима објасни. А и нисмо ни имали када, будући да су само три дана раније предлози закона стигли у Народну скупштину. Ево, то је однос извршне према законодавној власти. Три дана пре измене Кривичног законика, фундамента правног система о коме треба посланици ваљда све да знају. Шта да ураде за три дана?

Дакле, ово је једна формалност. Сад ће овде неко нешто да исприча, па ће да се гласа и то нема никакве везе. Ако је Кривични законик, онда то треба да буде јасно, познато свима, заказано много раније, много раније достављено свима и тако сви могу онда аргументовано да се спреме и учествују у расправи о том закону, а не 72 сата раније.

Оно што је исто данас на дневном реду јесте закон о корупцији, тј. његово име је борба против корупције. Ништа он нама не доноси ново. То су само козметичке измене постојећег Закона о Агенцији за борбу против корупције. Да ли је то онда борба против корупције?

Подсетићу вас, 2012. године, када је формирана прва напредњачка влада, две године је била у фокусу свих функционера, министара итд. само

борба против корупције. Ми ћемо похапсити највеће криминалце, осудићемо их итд., па су многи од њих и ухапшени, многима се судило, али мало има пресуда за те случајеве. Ако је борба против корупције на папиру, нигде се неће доћи. Поготово се неће доћи ако се пропише кривично дело непријављивања имовине. Каква је то небулоза – кривично дело непријављивања имовине и поготово одређена казна? Како ће то корупцију спречити у Србији? А узмите изјаве свих функционера владајућих странака у последњих шест месеци – ко је шта украо, колико је Ђилас, колико је Пајтић, није ни важно ко све. Је л' то онда борба против корупције у медијима?

Дакле, требало би ваљда нешто да буде суштински и темељно, а не стихијски овако да се нешто донесе и онда настављамо борбу против корупције у медијима, па онда вадимо графиконе ко је шта колико украо. Сви знају ко је шта украо, а нема никакве оптужнице. Како то може? Или је можда важније да се то појави у медијима него да се појави на суду. А кривично дело непријављивања имовине и прописана казна затвора од шест месеци до пет година неће променити ништа. Од шест месеци до пет година за непријављивање имовине, исто као за убиство из нехата, као и за убиство детета на порођају, као и за узгајање психоактивне конопље и мака, дакле, за дистрибуцију дроге и то је све у рангу са непријављивањем имовине. Богами се корупцији јако лоше пише у Србији са овим законом.

Дакле, измене нису суштинске. Ово није урађено темељно. Ово је урађено офрље. Ништа се неће променити и потребна је и неопходна је политичка воља да се то уради, не на насловним странама новина, не у вестима, не у политичким емисијама, већ политичка воља у Влади да се одлучно крене у борбу против корупције. Оно што се десило пре неки дан у Пожеги је само кап у мору.

Непријављивање имовине, знате, ако ћемо да се боримо против свих функционера који закасне или забораве, или не ураде, па, таквих је на хиљаде у Србији, људи који су на јавним функцијама, дакле, не само народни посланици и министри, већ и у локалним самоуправама и у јавним предузећима и агенцијама итд. Неће се ништа променити везано за корупцију са том изменом и све ће остати исто.

Што се тиче казне доживотног затвора ту се, наравно, слажемо да за тако нешто што се деси неком детету то треба прописати, а треба размишљати дугорочно и треба размишљати без гнева јавности и притиска јавности. Знате, конформизам никад ништа добро није донео ни у једној демократској држави. Нема разлога да се то овде промени.

Треба размишљати да се ти случајеви пре свега спрече, а спречиће се тако што ће се забранити да се о томе пише у новинама и да се организују специјалне емисије када се тако нешто монструозно деси. Шта

може неки потенцијални психички болесник када види на насловној страни новина месец дана фотографије те деце? То може њега само да подстакне да тако нешто направи.

Опет понављам, треба водити рачуна о томе, треба се позабавити тиме суштински и темељно, не 72 сата пре седнице Народне скупштине, већ тако да оно траје и за будуће време и када се промени и мандат Скупштине, тј. сазив Скупштине и када се промене и владе у Србији. То је нешто што треба да остане за српско друштво невезано за то ко је на власти.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има министар, госпођа Кубуровић.

Изволите.

НЕЛА КУБУРОВИЋ: Захваљујем, уважени председавајући.

Даме и господо народни посланици, ево већ други дан расправљамо о два изузетно битна закона. Пре свега ту је Закон о изменама и допунама Кривичног законика и увођење доживотне робије и други битан закон је Закон о спречавању корупције.

Жао ми је што је моја лева страна Скупштине потпуно празна, нарочито имајући у виду да они који су се залагали и подржавали иницијативу „Фондације Јурић“ 2017. године, а неки се и хвалили да су потписали петицију, данас нису ту. Штавише, тврде како Влада Републике Србије данас не доноси Тијанин закон, да су ово неке потпуно нове одредбе где се онемогућава условни отпуст, а то смо могли да видимо кроз њихове амандмане, с обзиром на то да су тражили брисање немогућности условног отпуста за убице и силоватеље деце и малолетних лица. Они у том моменту очигледно нису знали шта потписују када су потписивали петицију, или су само злоупотребили то зарад своје личне промоције и зарад борбе против владајуће коалиције, а да не говоримо о томе да на такав начин злоупотребљавају и највећу бол родитеља, односно Игора Јурића кога су у том моменту подржавали.

Такође се износи неистина да Влада тек у јануару ове године прихвата иницијативу иако је након подношења предлога од стране Фондације 2017. године Министарство правде управо са Игором Јурићем организовало конференцију, најавило да подржава доживотну робију и на ту конференцију била је позвана струка, представници правних факултета, представници института који су имали такође прилике да се изјасне да ли су за увођење доживотне робије или не.

Поновићу још једном да је Министарство правде и без ове иницијативе још 2015. године припремило измене и допуне Кривичног законика где је било предвиђено увођење доживотне робије и то није потекло од запослених у Министарству правде. Та иницијатива је управо

потекла од реномираних професора Кривичног права који су били чланови радне групе у том моменту.

Тако да смо се ми руководили разумом и разум је био тај зашто је Влада Републике Србије предложила овај закон. Разум је био тај зашто смо послушали 160.000 грађана. То је пет пута већи број него што је потребно да неко стекне својство предлагача у складу са Уставом и не треба занемарити чињеницу да су ти потписи прикупљени за само неколико дана широм Србије, у више од 40 градова, по лошем времену. Верујем да да су тада биле неке друге временске прилике, вероватно би тај број био много већи. Тако да, управо је разлог био тај, а не емоције, зашто смо се определили да прихватимо предлог Фондације „Јурић“.

Чињеница јесте да је Кривични законик допуњен, али је допуњен из нормативних разлога, јер уколико уводите потпуно нову кривичну санкцију, а то је доживотни затвор, мењате постојећу најтежу кривичну санкцију, а то је затвор од 30 до 40 година. Зато је било неопходно извршити допуне у оним кривичним делима где је ова кривична санкција предвиђена била и заменити је доживотним затвором.

Коментари да ли треба да водимо рачуна како ће се неко понашати у казнено-поправном заводу током издржавања ове казне, знате, казнено-поправни заводи нису вртићи. Тамо постоји посебан режим и под посебним режимом налазе се лица која су осуђена. На основу степена безбедности која се процењује од стране и психолога и стручњака који раде тамо утврђује се под каквим третманом та лица треба да буду. Али и статистика у земљама Европске уније показује да се из године у годину број лица која су осуђена на доживотни затвор повећава и за 10 година тај број је порастао за преко 60%. Данас у земљама ЕУ имате близу 30.000 лица која су осуђена на казну доживотног затвора, па не верујем да се тамо плаше да ће неко од осуђеника да нападне затворске чуваре. Затворски чувари зато и јесу лица са посебним овлашћењима и без обзира на то да ли је лице осуђено на затвор од шест месеци или доживотни затвор, постоји опасност да могу бити нападнути.

Такође желим да истакнем да се помињао и закон о спречавању корупције. Помињало се увођење новог кривичног дела, али морам да кажем да је непријављивање имовине и у важећем Закону о Агенцији за борбу против корупције предвиђено као кривично дело, тако да га овај закон апсолутно не уводи први пут. Зашто је битно? Битно је да свако од нас који данас овде седимо пријави имовину. Не знам зашто би се ико од нас плашио уколико ради све у складу са законом. Битно је да се види да ли је, када сте постали функционери, када сте завршили са том функцијом, било промена у вашој имовини и на који начин је ваша имовина напрасно порасла и да ли можете да објасните да ли је она стечена законитим путем

или не. Када видим реакције какве су на нови закон о спречавању корупције, поставља се питање какве ће бити реакције када се у скупштинској процедури нађе и закон о пореклу имовине.

Да ли је Влада Републике Србије спремна да се обрачуна са корупцијом? Рекла бих да и те како јесте и да је то један од приоритета и то смо показали у последњих пар година, пре свега кроз унапређење и Министарства унутрашњих послова и кроз унапређење рада судова и тужилаштва. Управо је овај скупштински сазив изгласао и Закон о надлежности државних органа у спречавању корупције, организованог криминала и тероризма који је почео да се примењује од 1. марта 2018. године. За нешто више од годину дана можемо да се похвалимо изузетним резултатима и судова и тужилаштва где за годину дана имате преко петсто лица која су правоснажно на казну закона осуђена управо за коруптивна кривична дела где имате функционере, где имате помоћнике министара, директоре јавних предузећа који су управо осуђени на казну затвора захваљујући и реакцији Владе доношењем одговарајућих закона који су управо омогућили да судови, тужилаштва и полиција имају инструменте да поступају и да се боре против корупције.

Тако да је свакако борба против корупције и нулта толеранција према корупцији један од приоритета. Догађај од суботе и хапшење челника у Пожеги је само један од примера који показује да владајућа коалиција не води рачуна о томе ко је починио ово кривично дело, да нема заштићених, а верујем да ће у наредном периоду бити још више резултата на овом пољу. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала вам.

Право на реплику, народни посланик Александар Шешељ.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР ШЕШЕЉ: Није ми јасно, ако сте тако темељно радили и ако сте консултовали струку, да је то дошло само 72 сата раније, тј. три дана. Ваљда је требало да то знамо онда три месеца раније, а не три дана.

Што се тиче борбе против корупције, министар унутрашњих послова на једној од седница Народне скупштине, када је био присутан и одговарао на питања народних посланика, показивао је слике, чини ми се да се зове Хетерленд, неког места које је наводно опљачкао Бојан Пајтић. У телевизијским емисијама видимо графиконе тзв. те криминалне хоботнице Драгана Ђиласа шта је он све опљачкао, где је он све ојадио грађане Београда. Није то борба против корупције. Борба против корупције је када имамо кривичне поступке против тих лица. Да питате, 90% и посланика и функционера СНС-а знаће шта је ко покراо од припадника бившег режима. А нема пресуде, нема ниједног суђења, нема

ничега. Како то? Да ли су они вама вреднији на слободи па да се борите против њих на телевизији или да већ једном решимо и казнимо починиоце па да знамо шта се дешава када неко чини неко коруптивно дело?

Да се на истој седници на којој се мења Кривични законик нормира кривично дело у закону о борби против корупције, је л' то није немар? Ваљда треба да се нормира у Кривичном законiku, ако је то темељно спремљено, ако се о томе већ размишљало и консултовала се струка и радне групе и све остало што је потребно, или само хајде да што пре завршимо са тим, па онда идемо, настављамо даље, после, када буде неких других притисака јавности, ми ћемо онда опет да се бавимо неким другим темама и нема везе. Мислим да то није најјасније. Мислим да то није добар начин и мислим да се суштински ништа таквим методама неће променити.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има колегиница Александра Томић.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ТОМИЋ: Уважени председавајући, поштовани министри, колеге посланици, данас имамо, као и јуче, две теме које мислим да осликавају важност решавања проблема у друштву. Једна се односи на скуп кривичних измена и допуна Кривичног закона, који је настао као резултат рада Фондације „Тијана Јурић“ и свих оних суштинских проблема у друштву који су се годинама нагомилавали и немогућности државе да решава овакве проблеме, а проблеме смо видели у прошлости и они су велики.

Мислим да је овај предлог, суштински, госпођо министри, један дуг државе према свој оној деци која су трагично изгубила своје животе и према њиховим родитељима, а позивање на нечовечност и нехуманост било којих међународних организација показује један вид највишег лицемерја када говоримо о тим организацијама. Државе чланице тих међународних организација управо раде ово што ми сада радимо, и то одавно. Рећи ћу примере да непостојање условног отпуста постоји у законима најразвијенијих држава чланица Европске уније.

Године 2017, до краја септембра, 1.831 лице лежи у затворима Немачке на издржавању доживотне робије, од тога 1.720 мушкараца и 111 жена. Прошле године у јуну осуђена је жена на доживотну робију, која је убила на најсвирепији начин девет миграната и једну полицајку. Око тога се дигла немачка јавност – да ли је то адекватна казна или не – али је цело друштво стало у одбрану примене закона који одавно постоји.

Када говоримо о томе да у законима не постоји условни отпуст, како је онда могуће да он постоји у законима Енглеске, Холандије, Словачке, Бугарске? Словенија чак зове овај закон, односно казну, досмртна казна издржавања затвора за најсвирепија убиства, када су у питању убиства деце или трудница.

Према томе, ми се овим предлозима закона стављамо раме уз раме са законским оквирима оних држава које су најразвијеније државе Европске уније и које год би међународне организације желеле да нас критикују за овако нешто, једноставно немају аргументе за то.

Рећи ћу вам и подсетићу вас на неке примере у друштву које смо можда заборавили, а Фондација „Јурић“ их није заборавила. Једно је свирепо убиство трогодишње девојчице која је била предмет силовања од стране очуха уз сагласност мајке, у Звездарској шуми 2005. године. Трогодишња девојчица је умрла након тога. Судски спор је завршен, а казне добијене од стране суда у Београду су 40 година затвора за свирепо убиство за очуха и 37 година за мајку.

Сад се поставља питање – када тај човек буде извршио ту казну и завршио са 60 и нешто година, шта му остаје, под условом да добије условни отпуст? Какав би он члан овога друштва био, с обзиром на то да имамо поражавајућу статистику да је преко 80% извршилаца оваквих казни повратника?

Постављамо питање – кога ми у ствари онда гајимо у друштву када бисмо дозволили да након оволиких казни овакве људе, који су спремни да изврше овакве монструозне чинове којих смо били свесни, пустимо да шетају слободно улицама градова Србије? Они који су водили државу до 2012. године у оваквим случајевима нису хтели чак ни да причају, ни да пусте да се у медијима овако нешто објави. Гурали су под тепих овакве проблеме јер нису хтели да се суоче у друштву са оваквим случајевима.

Најзад је СНС у сарадњи са невладином организацијом, у сарадњи са родитељима који су доживели овакве најгоре трагедије у свом животу, отворила ово питање. Заиста, крајње је одговорно пришла решавању овог проблема и због тога време које је потрошено за израду оваквих законских предлога јесте дуго, годину дана је прошло директно од иницијативе до законског предлога и јесте подржало 158.000 потписника овако нешто, али смо на крајње одговоран начин пришли решавању овог проблема и данас, суштински, имамо епилог решавања овог проблема у друштву.

Оно што је део опозиције показао јесте да је потписао овакву иницијативу, а онда када треба да овде дођу у Парламент и овако нешто подрже, показали су да нису спремни да покажу ни политичку, ни друштвену одговорност и одговор према најтежим питањима која се отварају у друштву, али су спремни да зову мајке настрадале деце на своје протесте да би рушили Александра Вучића и политички систем без избора. Е, то су резултати оних који нам држе придики и моралне лекције о томе како треба да водимо државу и како треба да решавамо најгора питања и најтежа питања у друштву, а то су питања живота наше деце, трудница, од стране оних који су, једноставно, застранили, којима је

потребан надзор државе, којима је потребан надзор лекара и чије проблеме морамо да препознајемо у друштву и да радимо на превентивни.

Нећу више да причам о Кривичном закону. Захваљујемо вам се, госпођо министре, што сте спремни да о оваквим стварима причате свуда и на сваком месту, и са удружењима грађана, и са стручном јавношћу која није могла да изађе пре него што је држава изашла са овим јер се стално позивала на европске вредности, на нехуманост и то је оно око чега су се сви грађани Србије сложили – ми морамо да будемо пре свега људи, а тек онда да говоримо о томе да ли имају одређена права они који су починили најтеже злочине и на који начин држава треба према њима да се опходи.

Значи, код величине казне и величине злочина треба да се нађе сразмерна мера. Сразмерна мера је дата кроз овај предлог закона и то је оно што показује да најразвијеније државе и у свету и у ЕУ имају овакве законе. Према томе, нисмо ми ван тих закона, него ми идемо раме уз раме са тим развијеним државама.

Када говоримо о Предлогу закона о спречавању корупције, прво што он показује јесте да је закон урађен уз помоћ експертизе једне групе земаља које се боре против корупције, које су иначе добри сарадници и део тих земаља су чланице Савета Европе. Значи, оне су под називом ГРЕКО и те препоруке иначе Србија има, и када учествујемо у раду Скупштине Савета Европе, стално се позивамо, не само ми него све државе, на те препоруке.

Србија данас излази са тиме да има добре резултате у примени тих препорука и ви сте на челу тог министарства које се, на крају крајева, и бави овим питањима. Србија је од 13 препорука 10 испоштовала. Једанаеста је, практично, доношење овог предлога закона.

Оно што треба рећи данас јесте да – претходни говорници су говорили о томе – ми сада говоримо о Кривичном закону и да то није стављено у изменама и допунама. Треба рећи да Агенција за борбу против корупције није имала било какве механизме да покрене било какве поступке, да препозна да ли је неки од функционера који пријављује своју имовину на граници са законом, нити је постојала могућност да се то на одређени начин квалификује, јер није било законске могућности. Сада то постоји у закону.

Оно што је важно јесте да се ради на заштити јавног интереса, на смањењу ризика од настанка корупције и на јачању интегритета људи који раде тај посао, на јачању самих институција. Уводи се двостепеност када говоримо о самом директору и Савету и о оном делу који се односи на Одбор за борбу против сукоба интереса, који је постојао. Сада се уводи нов термин – веће – и њихов сам избор, колико је комплексан, показује колико ће се у ствари радити на интегритету избора не само директора,

него и чланова Савета, али и чланова Већа. Значи, расписује се конкурс под покровитељством Министарства правде, али оно што постоји јесте Комисија Правосудне академије која спроводи тај конкурс и тестирање из три дела. Када се добије листа кандидата, Министарство правде је прослеђује Народној скупштини Републике Србије, у чијој је надлежности и рад саме агенције.

Када видите тај један транспарентан начин за избор тих кандидата који улазе у трку за директора, чланове Савета и чланове Већа, онда видите суштински да је много тога квалитативно урађено када је у питању сама институција агенције.

Прецизирају се одредбе које се односе на повреде овога закона. Уводи се нови механизам анонимних пријава, што досада није био случај када говоримо, рецимо, о томе да неки функционер има одређену имовину, пријавио је, а сакрио је други део своје имовине. Значи, постоји механизам анонимне пријаве која може бити разматрана од стране саме агенције и повећавају се сама овлашћења агенције.

Сада, криминал и корупција су у сваком друштву једна од најважнијих тема, али важне су и за грађане Србије. Колико грађани Србије познају уопште термин „борба против корупције“? Мислим да је најважније за чланове политичких странака оно са чиме је СНС изашла и заиста направила један искорак у овој теми, а то је не само овај закон, него и сама дела која стоје иза нас, а то је да нисмо правили разлику између наших и њихових, односно претходних функционера и садашњих функционера, него свако ко се огреши о закон, он мора да одговара, па тако нисмо штитили своје функционере, министре, посланике, председнике општина. Ми смо сада имали пример покретања кривичних поступака против председника општине, председника скупштине који су се огрешили о закон у једној локалној самоуправи, али то треба да важи за све оне политичаре који, једноставно, крше закон када је у питању корупција.

Они који нам данас држе предавања о томе да постоји корупција, а пре тога су били бивши градоначелници и бивши министри спољних послова, па рецимо имају пријављену имовину, као што је бивши градоначелник, укњижену на 1.624 м² пословног и стамбеног простора и пријављених вредности 25.000.000 евра. Значи, вредност имовине показује највиши степен лицемерја о коме, једноставно, грађани Србије не желе да разговарају. То показује, практично, и подршку грађана не само протестима, него и политици оних који купују политичке странке и желе да се врате у политички живот да би опет стицали ту имовину.

Питање се поставља и за бившег министра спољних послова, за кога је утврђено да је радио са онима који се баве светском корупцијом и

светски вештаци су на тим суђењима установили да је главна веза за светску корупцију управо био Јеремић, који је радио оно против чега данас воде велике протесте које, једноставно, грађани Србије не желе да подрже. Само не стоји нигде објашњење како можете да водите невладину организацију ЦИРСД, да прође кроз ту невладину организацију осам милиона евра за председничке изборе и да имате правни основ за тако нешто и још да добијете 200.000 евра од неких амбасада у Берлину и не стоји образложење свих тих политичара како и на који начин имају морално право да причају уопште о борби против корупције у друштву и да држе моралне придике нама који доносимо законе, који спроводимо Закон о борби против корупције.

Овај закон и све законске предлоге заиста у дану за гласање треба да подрже сви посланици, без обзира на позицију и опозицију, јер много тога мењају у друштву, јер много тога показују, да је Србија једна демократска држава у којој смо спремни да решавамо проблеме и оних најтежих циљних група у друштву, да разговарамо, али смо и спремни да подржимо све оне који су ту да грађанима Србије олакшају живот када је у питању не само борба против корупције, не само прилив страних директних инвестиција, не само економски раст и развој, јер то директно све утиче на нашу будућност, будућност наше деце и на политику Србије која је призната у ЕУ и у свету.

У дану за гласање наравно да ћемо подржати предлоге свих ових закона. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има колегиница Снежана Пауновић.

Изволите.

СНЕЖАНА ПАУНОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Поштована госпођо министре са сарадницима, уважене колеге, грађани и грађанке Србије, чули смо у протекла два дана у дискусији да је пред нама сет закона из области правосуђа који је ужасно важан за све грађане Србије.

Оно што је пракса показала или бар можемо прочитати у средствима јавног информисања јесте да поново имамо један проценат људи који, нажалост, неко политиканство стављају испред овако важне теме за нацију. Ја не спорим да свако изабере своју политичку борбу. Не спорим ни да опозиција не присуствује расправи о овако важном закону. Ја то не разумем, нарочито ако се присетимо колико смо пута слушали те изјаве које говоре у прилог томе да је владајућа већина та коју не занима безбедност наше деце.

Измене Кривичног законика и доживотна робија као један вид казне који се налази пред нама за сваког од нас, чини ми се, ако узмемо у обзир то да се ради о људима који не припадају правној струци, не умеју да

сагледају из тог угла ни овакву казну ни овакав проблем, али као жив човек када испред себе имате могућност да некога ко је силовао недужно и невино дете, а потом га убио, када добијете шансу да уопште одредите како би требало да буде кажњен, онда заиста немате дилему да то треба бити доживотна робија.

С друге стране, у јавности се чује и нехуманост једне овакве одлуке. Чује се да према људима треба бити хуман у делу да они евентуално имају право на некакве преураћене отпусте. Међутим, оно што је засигурно важно, бар из мог угла, то изгледа на начин да, уколико имамо један овакав монструозни злочин, онда засигурно имамо испред себе људско биће које нема здраву свест и памет. У том смислу, у току те доживотне робије апсолутно сам за то да треба третирати такву болест на начин на који она то заслужује када је у питању медицинска струка и када су у питању лекари, пружити помоћ – да. Вратити га у људску заједницу, створити могућност да понови свој злочин на можда још свирепији начин било би више него нехумано.

Шта је још оставило простора да, односно шта се још изродило из овакве једне расправе? То је чињеница да покушавамо да прикажемо и ову државу и ову владу као нехуману и мимо Европе и о томе је колегиница Томић лепо говорила. Имамо примере да се оваква казна третира и у већини земаља Европске уније.

Међутим, оно што је много важно, а чак и да то није тако, Србија је земља чије су највеће богатство деца и уопште као један народ морате водити рачуна о томе ко је нејак и ко није у стању да се одбрани и од неких мањих зала, а камоли од оваквих појава. Оно што је још страшније јесте да године иза нас говоре да је дошло до пораста оваквих убистава. Ми смо обавештени, можда и претерано, и ту ћу се сложити са колегом који је говорио пре мене да можда публикација медијска оваквих злочина уме и да инспирише неке неуравнотежене, просто, случајеве психичке који евентуално таквом публикацијом буду инспирисани. Оно што је јако важно то је да, када једна фондација „Јурић“ просто као последицу једног немерљивог бола који је породица Јурић доживела трагичном судбином њихове мале Тијане, седне и напише оно што би сматрала адекватном казном и као таквом га предложи држави уз 160.000 потписа, онда мислим да не постоји ниједан народни посланик који је представник грађана Србије који себи сме да дозволи луксуз да уопште тумачи да ли је то у реду. Ово говорим пре свега као посланик у Парламенту, који је представнички дом грађана Србије.

Дакле, жалим неизмерно што са нама нису и наше колеге које представљају опозицију да подрже овакав закон и покажу да је Србија изнад свега. Овако ће свака изјава тог типа остати слово на папиру и

отварају простор да им се апсолутно не верује у ове политикантске покушаје да профитирају на све теме, укључујући и ову као једну од најтежих.

Социјалистичка партија Србије, односно посланици СПС-а ће апсолутно подржати измене Кривичног законика, јер смо партија која је одговорна пре свега према својој држави и према својој деци, којој дугујемо један миран простор и за живот и за одрастање и за прерастање у здраве људе који ће наставити и традицију и нацију и бити будућност Србије. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има колегиница Маја Гојковић.

Изволите.

МАЈА ГОЈКОВИЋ: Захваљујем пре свега посланицима који су јуче и данас узели учешће у расправи поводом Предлога закона о изменама и допунама Кривичног законика, као и Предлога закона о изменама и допунама Закона о кривичном поступку.

Зашто сам издвојила ове две тачке дневног реда, од заиста бројних тачака које имамо пред собом о којима расправљамо, наравно, уз ова два предлога о којима ћемо расправљати данас и сутра? Зато што наравно да највећу пажњу јавности Србије, али и у нашим политичким оквирима, свакако је изазвао предлог који, односно предлог две измене и допуне закона који сада сублимирају захтев који је иницијално кренуо од једног немилог догађаја, а то је убиство малолетне Тијане Јурић које је започето бруталним силовањем и наравно, на крају знамо да је то трагично завршило губитком једног младог женског живота.

Ову иницијативу је покренуо отац Тијане Јурић и светло дана је угледала када је добила снагу од сигурно преко 160.000 потписа грађана ове државе који траже да починиоци најтежих кривичних дела добију доживотну казну затвора, и то без условног отпуста, када су у питању брутална силовања деце, малолетних лица, трудница, као и немоћних лица.

Било је доста полемика у јавности, са једне стране, зашто је овако дуго трајала ова процедура да би предлози закона дошли овде пред Народну скупштину Републике Србије, да ми донесемо коначну одлуку у име грађана које и заступамо. Управо због озбиљности ситуације и због озбиљности предлога који данас имамо пред собом, а то је да уведемо доживотни затвор за починиоце ових тешких дела.

Та одлука уопште није лака јер ми смо, просто, у јавности били подељени на људе који траже правду за нечију децу која су убијена и на онај други део јавности, можемо да кажемо, хајде, и професионално можда и одговорних, а можемо да кажемо и оптерећених својом професијом да је

ова мера врло тешка и да се мером доживотног затвора угрожавају нечија људска права.

Тај знак питања стоји данас само у врло малом делу јавности Србије јер ако ми говоримо овде да се неке укидају људска права и да то од нас тражи Европа, са једне стране Европа је у скоро свим државама чланицама ЕУ омогућила да постоји доживотан затвор без условног отпуста за овако тешка кривична дела, са друге стране, поставља се једно морално питање пред све нас, па и пред те који још увек имају дилему да ли увести доживотни затвор или не – зар право на живот није имала и жртва? Зар њој није одузето једно од људских права, а то је право да одраста, право да живи и право да има неку будућност пред собом коју јој је неко у неком махнитом криминалном чину у једном тренутку одузео?

Тако да на ту тему можемо заиста много да разговарамо, али правда важи за све. Људска права важе за све, па онда је и људско право и да имаш нормалан живот ако си дете, ако си трудница, ако си немоћно лице, ако си тинејџер.

Овај закон, док год се није појавио овде пред посланицима, док нисмо добили финално решење и могућност да гласамо, да подржимо Тијаниног оца, да подржимо 160.000 грађана Србије који су ово потписом пре две, две и по године тражили од нас и да покушамо, кажем, нећемо ми моћи да зауставимо овом казном превентивно некога некада да учини тешко кривично дело, али да покушамо да пооштримо казнену политику наше државе да нам се више никада не дешава да неко ко силује и убије неко дете добије некакав казнени минимум зато што смо сада повећали казне па ће то бити заиста и онемогућено. Нити ће тужиоци моћи да траже мање казне, нити ће моћи судови да пресуде мање од оног затворског минимума.

Отворићемо могућност да такви монструми, то ћемо слободно рећи, јер ми овде представљамо грађане... Ми овде не представљамо искључиво струку, нити смо ми овде нека правосудна академија, нити смо ми Адвокатска комора, ми овде представљамо обичне грађане. Ми морамо да кажемо да су то монструми и да су монструми који, без обзира на какве мотиве, болест или како се то већ уопште дешава да неко неког силује и убија, ми морамо да будемо на страни наших грађана и да нашим дискусијама и нашим крајњим гласањима потврдимо њихову жељу овде у Парламенту.

Верујте ми, *Vox Populi Vox Dei* није само пословица овако која добро звучи, него стварно неки пут, у многим случајевима треба послушати глас грађана, шта они то желе од нас и то учинити овде, без обзира на наше политичке различитости. Зато сам веома, веома поносна на Парламент, на посланике који подржавају рад Владе Републике Србије,

али и опозиционе посланике који су учествовали и учествују овде у расправи, без обзира на то што се у многим стварима не слажу са предлозима Владе, што слушају глас народа и што ће подржати овај предлог.

Јуче сам на конференцији за медије пред почетак нашег заседања позвала све посланике, свих 250 посланика у овом парламенту, позвала сам и посланике који тврде да бојкотују део рада ове седнице, у ствари овог сазива и не желе да уђу овде у салу, да воде дијалог са нама на различите теме, да дођу овде, да разговарамо о једној теми која нема политичке и партијске границе, да говоримо о теми у име свих грађана ове државе, да чујемо њихове начине размишљања, да јасно и гласно овде кажу шта су и кад су некада потписали и колико су били искрени у својим пуким изјавама у медијима да подржавају Тијанин закон тиме што ће овде говорити у прилог Тијаниног закона и, наравно, не само говорити у прилог Тијаниног закона, јер деца која су изгубила животе, њихови родитељи и сви родитељи који стрепе данас шта може да се деси њиховој деци заслужују један наш мали труд од неколико секунди и да присутну зелено светло за овај закон.

Шта се десило јуче после тог мог јавног позива да посланици који проводе део радног времена у шаторима, не желе да учествују овде и разговарају са министром правде, са нама овде свима у Парламенту, слагали се или не слагали са овим законом? Они су врло радо давали изјаве за медије, али нису хтели своје ставове овде да поделе са јавношћу и са нама.

Има врло интересантних изјава данас и ставова и није баш црно-бела слика, онако како је изгледало у почетку, да сви посланици подржавају овај закон, али не би да уђу овде у Парламент јер сам ја председавајући, или не знам, одредбе неког пословника који су они својевремено донели сада ваљају или не ваљају. Најлакше је наћи неке тривијалне законе када треба да се стане изнад једне заиста важне одлуке, а можемо да кажемо и историјске, јер једног дана, када се буде проучавао парламентарни живот Републике Србије, у историју ће ући да је овај сазив Народне скупштине Републике Србије усвојио предлоге закона у сарадњи са грађанима Србије и увео доживотну казну затвора за починиоце најтежих кривичних дела. А шта има теже од силовања деце, силовања тинејџера, силовања трудне жене и немоћног лица? Шта има теже? Хајде сви заједно да размишљамо о томе. Када бисте издвојили, шта бисте издвојили теже од овога што сам сада навела и што ми покушавамо да исправимо одређеним законским решењем?

Ми ћемо ући у историју као Сазив који је отклонио једну неправду над жртвама. Ми не можемо да вратимо овом одлуком њихове животе, али

ћемо урадити нешто добро за будућност деце и за страхове њихових родитеља у 21. веку када дете пусте да оде негде на улицу и страхују шта ће се са тим дететом десити, а ако се деси, да ли ће морати тог починиоца злочина да срећу за неку једну, две, три године поново на улицама Србије и да ли опасност поново прети од тог истог манијака некој другој деци. И када доносите одлуку, размишљајте само о томе.

Ја немам моралну дилему какву имају посланици који нису прихватили позив да уђу данас да разговарају овде са свима нама и са јавношћу Србије износећи своје ставове да ли подржати иницијативу 160.000 грађана Србије који су је потписали. Рачунајте да су то милиони људи који нису имали прилику да потпишу или не стављају потпис на некакве иницијативе. Милиони људи подржавају ову иницијативу, верујте ми, и немам дилему да ли ми је то важније или да се бавим заштитом људских права монструма и манијака који силују и убијају. Иако сам ја правник, ја сам адвокат, али бих морално увек одбила да браним некога ко је починио такво тешко кривично дело.

Кажем, они посланици који су разговарали са медијима, давали некакве изјаве да имају моралне дилеме и јако су велики заговорници и заштитници конвенције људских права, а ко није? Не знам у чему ми не штитимо људска права доносећи одлуку да неко мора да робија доживотно због онога што је починио и можда је њихова морална дилема што би морали овде у Парламенту јасно, гласно, пред камерама у директном телевизијском преносу да кажу да имају моралну дилему да ли казнити неког монструма доживотним затвором или бранити ставове Савета Европе поводом ових питања. Хвала им што су се обратили јавности и што су скривено рекли да нису сви они за усвајање оваквог закона, иако то нама ништа не олакшава, ти њихови ставови.

Госпођа Александра Јерков је рекла да у њиховом посланичком клубу, дакле у Посланичком клубу Демократске странке нису једнаки ставови поводом усвајања овог предлога закона, Тијаниног закона и да се они ломе управо по том питању да ли заштитити људски живот, да ли заштитити жртве и да ли превентивно деловати на криминалце и манијаке тиме што ће знати да ће моћи да добију доживотну казну за злочин који су починили или, каже, неки би се уздржали од гласања или би гласали против, јер би они радије да штите починиоце кривичних дела, па да им дају неки трачак наде да могу једног дана да изађу из затвора.

И то је у реду, то размишљање. Важно га је изнети јавно, а не неком новинару поверљиво. Али треба размислити. Тај трачак наде би они дали монструму који је једном или више пута убио, силовао дете, трудницу, тинејџера и немоћно лице, али тај трачак наде више не постоји за оног ко је жртва, ко је убијен. Значи, жртва нема тај трачак наде, па бих ја и даље,

без обзира на ове моралне дилеме Демократске странке, позвала њихове посланике да дођу овде и да гласају за овај закон јер ако овако размишљају, моралну дилему више никада неће имати.

Моралну дилему најлакше могу да им отклоним тиме да уђу у улогу родитеља, да уђу у улогу родитеља који пусти своје дете да оде негде са другарицама, да се играју или да причају или да иду у неки кафић, дискотеку, и испратиш то своје дете и то дете ти се више никада не врати, никада више, зато што је у том моменту кренуо неки монструм у сусрет животу тог вашег детета. Ударио га је колима, силовао га је, а онда га је убио и ви више немате моралну дилему да ли подржати Тијанин закон или дати трачак наде монструму да једног дана може да изађе на слободу.

(Посланик СНС додајује о Сергеју Трифуновићу.)

Добро сад, ајмо даље. Шта каже Сергеј Трифуновић, то ћемо прескочити, јер он није посланик, а видећемо да ли ће једног дана добити шансу од стране грађана Србије, тако да нећу коментарисати његове ставове.

Идемо на посланика Бошка Обрадовића, бившег шефа Посланичке групе Двери која више не постоји, али је он посланик и, шокантно нешто, неко ко је пуно времена, градећи своју политичку каријеру, усмерио управо ка некаквој заштити деце, породичних вредности итд. Сад Бошко Обрадовић нама који хоћемо да подржимо Тијанин закон поручује да – уз оне уобичајене увреде, ми сви овде неке маркетиншке трикове спроводимо итд., што ми је тешко и да коментаришем када је у питању ова изузетно тешка тема – каже да је проблематично њему у овом закону и да није у складу са европском праксом, он сад зна и судску праксу европску, није проблем, потпуно укидање могућности условног отпуста.

Ето, Бошко Обрадовић, лидер партије за коју још не знамо ни да ли постоји више или не постоји, неко ко се залагао за породичне вредности сад размишља о томе, европски, наравно, европске вредности сада, да ли манијаку који је убио нечије дете треба омогућити да има институт условног отпуста пред собом и да се нада да ће једног дана изаћи на слободу. И све остало је са његове стране политиканство јер сем увреда ништа друго смислено о Предлогу закона није имао да каже.

Нема ни храбрости политичке да уђе овде у салу и да пред нама понови то да неће подржати Тијанин закон. Ја мислим да је довољно политички фер и коректно што сам ја једини посланик који сада поименично прозива и што ми је стварно доста те наше политичке коректности да не разоткријемо овде лицемерје посланика који две и по године говоре да треба да донесемо Тијанин закон, па су нападали Владу Републике Србије, нападали су мене. Боље да не показујем какве статусе је имала и уважена колегиница Дијана Вукомановић зашто ја шаљем

Предлог закона Влади Републике Србије, увреде на мој рачун итд. А где је сада? Где је сада да понови тај свој став и да каже да ће гласати за Тијанин закон?

Зато морамо да оголимо ствар, да кажемо да они који су одбили да се врате овде у Скупштину на једну једину седницу, да разговарамо о Тијанином закону, да покушамо амандманима да га, ако треба, побољшамо, да нашим гласом покажемо да смо јединствени у одбрани права деце и права на живот у овој држави једногласно, да смо ми ти који смо овде у име грађана Србије, а не у име не знам ни ја каквих неких политикантских интереса, онда су ставили од данас и од јуче огроман знак питања колико су они уопште били искрени у томе. Колико су они уопште били искрени у томе или је то био само један инструмент да нападаш политичке противнике и да лепиш етикете и председнику државе, и Влади Републике Србије, и наравно, мени неизоставно? Ја вам ту дођем као неко кога они просто не могу да мимоиђу не у критикама, него у лепљењу етикета и увреда.

Наравно, последњи кога ћу цитирати је свакако посланица Татјана Мацура, која овде често говори о потреби да штитимо права жена, да штитимо права трудница, да штитимо права деце, која се залагала, у медијима додуше, за доношење Предлога закона који би обухватио део иницијативе Фондације „Тијане Јурић“. Кажем део, јер смо један део пре две године одмах усвојили, одмах, то да кажем незналицама на друштвеним мрежама, тим посланицима који ни законе који прођу кроз Скупштину не знају. Ми смо део Тијанине иницијативе усвојили пре две године. Одмах. Одмах како се појавило, а то је да смо скратили онај рок за потрагу за несталим дететом и сада по пријави МУП одмах одлази у потрагу за несталим дететом, а не као раније 24 или 48 сати, нисам сигурна, 24 сата, и то смо усвојили. Само да им објасним. Ово је други део иницијативе и овим заокружимо читав предлог Тијаниног закона.

Она каже овако – ако искључимо емоције. Ја не могу да искључим емоције. Ја заиста не могу да искључим емоције, јер ми родитељи деце која су изгубила животе у оваквим страшним злочинима то не дозвољавају. Немам права на искључивање емоције кад знам да је један млади људски живот нестао у тако страшним дешавањима, страшним околностима. Она би да послушамо реч струке. Ми смо чули наравно у јавним дебатама две и по године, реч струке да је то правно непристрасно и цивилизацијски корак уназад. То је корак уназад, доношење Тијаниног закона.

Зато, ја ћу смоћи снаге, јер сам посланик и прва међу једнакима, председник Парламента, да их позовем још једном да дођу да расправљају о овом закону, да изнесу ове своје ставове које износе изван ове сале, да

кажу овде јавно да су против Тијаниног закона, да то чују грађани Србије, да то чујемо и ми као њихове колеге, да то чују родитељи изгубљене деце и да то чују родитељи који свакога дана брину када њихово дете оде негде само. Нека ту дођу и нека то понове. Наравно, позивам их да дођу на дан када ми будемо овде јавно гласали и да покажу да ли подржавају Предлог Тијаниног закона, да ли подржавају увођење доживотне казне затвора за силоватеље, убице и, да кажем обичним речником, за монструме који ходају нашим улицама. Зато позивам и све вас који сте данас овде да немате моралну дилему и да гласате за. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има колегиница Студенка Ковачевић.

Изволите.

СТУДЕНКА КОВАЧЕВИЋ: Захваљујем, уважени председавајући.

Даме и господо народни посланици, поштовани грађани Србије, лично верујем да већина оних који прате пренос ове седнице и оних који су у вестима чули да расправљамо о Предлогу закона о изменама и допунама Кривичног законика, а да је најважнија измена она која се односи на прописивање казне доживотног затвора за најтежа кривична дела, прихвата овај предлог са одобравањем.

Реакције људи са којима сам разговарала су најкраће речено – то је праведно и то је правда. Дакле, прописана је казна доживотног затвора за кривична дела против живота, кривична дела против полне слободе, у случајевима када је услед извршења дела наступила смрт детета, малолетног лица, бремените жене и немоћног лица.

Предвиђено је и да лица која су осуђена на доживотни затвор за одређена кривична дела немају право на условни отпуст. Казна доживотног затвора треба у потпуности да замени постојећу казну затвора у трајању од 30 до 40 година, а која је прописана за тешка кривична дела обухваћена постојећим прописима. За ова дела постоји могућност тражења условног отпуста након издржаних 27 година затвора. Међутим, за кривична дела обухваћена иницијативом Фондације „Тијана Јурић“ условног отпуста нема. Ту спадају најтежи облици кривичних дела – тешко убиство, силовање, обљуба над немоћним лицем и обљуба над дететом, када су извршена према детету, малолетном лицу, бременитој жени и немоћном лицу. Казна је у потпуности праведна и сразмерна тежини учињеног дела и што је најважније, код ових кривичних дела нема застаревања.

Статистика је јасно показала да је број повратника у извршењу најтежих кривичних дела, изражено у процентима, чак 80%. Најбоља превентива да се заштите људски животи јесте управо доживотна казна затвора без могућности условног отпуста.

Код кривичних дела за која нема условног отпуста казну посматрам искључиво из угла људског пијетета према жртвама и не могу себе да натерам да дубље размишљам о томе да ли је казна за починиоце хумана, јер сматрам да за таква зверства сасвим одговара казна да починиоци буду трајно лишени слободе.

Задржана је забрана изрицања казне доживотног затвора лицима која у време извршења кривичног дела нису навршила 21 годину живота. Претпостављам да се сматра да та лица могу да се ресоцијализују. Такође се казна доживотног затвора не изриче у случајевима када постоји неки од законских основа за ублажавање или ослобађање од казне, као што је нпр. прекорачење границе нужне одбране.

Дакле, немам моралну дилему. У потпуности подржавам ове измене закона као и већина грађана Србије. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Реч има посланица Александра Мајкић.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА МАЈКИЋ: Захваљујем, председнице.

Даме и господо народни посланици, поштована министарко са сарадницима, данас је на дневном реду сет кривичних закона којима ћемо унети измене у две веома важне области – у области борбе против корупције и у области поопштравања казнене политике.

Када говоримо о новом закону о спречавању корупције, треба да се осврнемо на то да постоји Закон о Агенцији за спречавање борбе против корупције. Међутим, у том закону је, приликом његове примене, дошло до мањкавости, па је због тога потребно унети новине у овај закон, а такође, стари закон је, иако односио само на Агенцију за борбу против корупције, регулисао и неке превентивне мере и много је целисходније у нови закон о спречавању корупције унети те мере, него га регулисати претходним законом.

Када говоримо о Предлогу закона о изменама и допунама Закона о кривичном поступку и о Предлогу закона о изменама и допунама Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, то је на неки начин само практично усаглашавање са Кривичним закоником из 2016. године, односно са Главом која се односи на кривична дела против привреде и то су закони који досада у расправи, данас и јуче, нису одузимаи највише времена приликом расправљања. По мени је то на неки начин и нормално због тога што Предлог закона о изменама и допунама Кривичног законика са правом треба да заокупља највише пажње народних посланика.

Овај закон се доноси на иницијативу Фондације „Тијана Јурић“, коју је потписало преко 158.000 људи. То је три пута више потписа него колико је потребно да би се нека иницијатива нашла пред народним

посланицима, што говори о значају који ова тема треба да има за нас и приликом расправљања о закону и о значају ове иницијативе приликом гласања, односно доношења одлуке о прихватању овог закона.

Ова иницијатива је тражила, односно захтевала да најтежа кривична дела као што је силовање, обљуба над малолетним дететом, обљуба над немоћним лицем и обљуба злоупотребом положаја када за своју последицу има смрт детета, бремените жене или немоћног лица, буду кажњена казном доживотног затвора без условног отпуста. Треба напоменути да је радна група која се бавила могућношћу увођења доживотног затвора још 2015. године разматрала могућност увођења доживотног затвора, али наравно да је Фондација „Тијана Јурић“ била пресудна да би се овај закон нашао на дневном реду данас и јуче и наредних дана.

Предлагач овог закона иде и корак даље, па се за најтежа кривична дела и најтеже облике тешких кривичних дела такође предвиђа казна доживотног затвора, с тим да се ту дозвољава могућност условног отпуста. Ту се пре свега ради о кривичном делу убиство представника највиших државних органа, геноцид, тероризам, употреба смртоносне направе и друга кривична дела.

Анализом казнене политике у окружењу Србије, али и у другим земљама Европе и света, дошло се до закључка да Србија има веома благу казнену политику, те стога подржавам увођење већих казни за кривична дела – неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога и омогућавање уживања опојних дрога, за убијање и злостављање животиња, за кривично дело насиље у породици, за спречавање службених лица у вршењу службене дужности, за напад на службено лице. Подржавам и строжу казнену политику за повратнике и вишеструке повратнике.

У једном делу наше јавности, пре свега то су одређени појединци и невладине организације, чује се став да је увођење доживотног затвора противно европским вредностима и противно неким европским законима и нормама. Међутим, то су исти они појединци и невладине организације које су пре неколико месеци говориле како Парламент и Влада неће да ставе на дневни ред Тијанин закон. Данас када га имамо на дневном реду, ти појединци и невладине организације критикују што се овај закон нашао на дневном реду.

У одбрану овог закона треба напоменути да казну доживотног затвора није измислила Србија. Казну доживотног затвора имају и Аустрија, Швајцарска, Немачка, Француска, Финска, Италија и друге земље. А казну доживотног затвора без условног отпуста имају Литванија, Малта, Белгија, Холандија, Мађарска и друге земље.

Из тога се види лицемерје оних који критикују данашњи дневни ред и када говоре о последицама које ће доживотни затвор имати на учиниоце кривичних дела, треба пре свега да размисле о последицама које ова кривична дела остављају како на жртву, тако и на њену породицу, на околину, на пријатеље и на целокупно друштво Србије.

Сваки човек, а нарочито ми који се бавимо политиком треба да будемо друштвено одговорни и треба да станемо на страну немоћних и слабијих, а то су свакако деца, труднице и немоћна лица. Због тога ћу у дану за гласање подржати овај предлог закона, као и све остале који се налазе на дневном реду. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има Андријана Аврамов.

Изволите.

АНДРИЈАНА АВРАМОВ: Поштована председнице Народне скупштине, поштована министарко са сарадницима, даме и господо народни посланици, озбиљна и болна тема је данас на дневном реду, будући да данас на дневном реду имамо Предлог закона о изменама и допунама Кривичног законика, члан 44а, који гласи – за најтежа кривична дела и најтеже облике кривичних дела може се уз казну затвора прописати и казна доживотног затвора. На поменути предлог значајно је истаћи да се њиме обухватају најтежа кривична дела за која се изменом овог члана прописује и казна доживотног затвора.

На нашу велику жалост и свих грађана Републике Србије ми данас говоримо о случају девојчице Тијане Јурић, детета над којим је извршен монструозан злочин. Након њеног стравичног убиства покренула се лавина негативних коментара и акције из којих је проистекла петиција са преко 160.000 потписа. Стога ми данас имамо Предлог закона пред посланицима у Парламенту.

Лично сматрам да поменуто кривично дело и остала кривична дела почињена на овај или сличан начин морају бити санкционисана најоштријим казним одредбама, а њихови починиоци изведени пред лице правде. О томе ко ће добити доживотну казну затвора, свакако одлучује суд према подели власти на законодавну, извршну и судску.

Ја бих нагласила, као мајка, да је злочин попут овог нешто застрашујуће и да заслужује максималну казну затвора, у овом случају доживотну казну затвора. Не могу се довољно речима описати бол и патња родитеља, фамилије, пријатеља због трагичног губитка вољеног детета и ми као друштво смо предлогом измена Кривичног законика препознали бол и патњу. Нашу децу не може ништа да врати, нити ће та деца доживети истинску радост живљења. Стога верујем да овај закон може утицати на потенцијалне извршиоце кривичних дела.

Оспоравали су све наше учинке и даље оспоравају, али сматрам да треба подржати наведену допуну закона и заштиту наше деце и њихову будућност.

У свом излагању, као народни посланик желим да истакнем несебичну подршку председнику Републике Србије, господину Вучићу, председници Владе, Ани Брнабић, министарки правде, Нели Кубуровић, који су препознали значај Предлога о изменама и допунама Кривичног законика, који је као приоритет данас пред народним посланицима.

Све ово, али и брига о свим нашим грађанима, отварање фабрика, прилив нових инвестиција јесу доказ да наш председник, господин Александар Вучић несебично брине о сваком становнику наше земље.

Сведоци смо да је данас државни буџет у значајном суфициту откако је Српска напредна странка на власти. Изграђено је и реконструисано више километара ауто-путева него у протеклих 30 година. Слободно могу рећи да се поносим бројем страних инвестиција, од којих бих истакла најзначајније, а то су "Железара" Смедерево, РТБ Бор и многе друге.

Поштовани грађани, ми баратамо чињеницама представљајући видне резултате наше политике и политике нашег председника, господина Александра Вучића. На овај начин настављамо да се боримо и радимо предано и тимски, а све у циљу боље и успешније Србије. Хвала на пажњи.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има Љиљана Малушић.

Изволите.

ЉИЉАНА МАЛУШИЋ: Хвала, председнице.

Уважена госпођо министре са сарадницима из Министарства, даме и господо посланици, данас је пред нама сет закона. Међутим, ја ћу говорити о Закону о изменама и допунама Кривичног законика. Тешка тема, болна тема, али ја желим да говорим о њој.

Нажалост, пре пар година десило се убиство прелепе малолетне девојчице Тијане Јурић. Девојчица је прво силована па онда убијена. Њен отац је реаговао. Свака му част и желим да се са пуно поштовања обратим пре свега том човеку, јер је имао снаге да се избори са болом, а онда да прикупи 160.000 потписа грађана Републике Србије да би Тијанин закон, или Закон о изменама и допунама Кривичног законика данас био пред нама.

Тешко је то и ја немам дилему, као и моја уважена колегиница и председница Парламента, госпођа Маја Гојковић која каже да монструмима, силоватељима, убицама деце, убицама трудница, убицама немоћних особа никако не треба бити казна 20 или 30 година, него доживотна казна. Уосталом, 2015. године је била полемика. Направљена

је радна група, значи пре овог стравичног догађаја, међутим, јавност у Србији је била подељена. Неко је био за увођење доживотне казне, неко против. Ја сам за увођење доживотне казне. Увек износим свој став, своје мишљење. Јер неко ко силује децу, ко силује труднице, ко силује невина, незаштићена лица треба да заврши у затвору док је жив. Нисам за то да се умањи казна и условни отпуст за овакве монструме, јер сам сигурна да ће неко ко уради овакво кривично дело, кад изађе, урадити исто то.

Треба рећи да је радна група направљена 31. децембра. Госпођа Кубуровић је сазвала и направила радну групу 2018. године. У тој групи су били експерти, биле су судије, били су тужиоци, али и људи са Института за криминологију, Министарства правде, Министарства унутрашњих послова, али и Министарства здравља, значи све валидне институције, експерти који су усвојили све предлоге Фондације „Тијана Јурић“.

Надам се да ће овај закон... Имам велико поштовање према оцу и пијетет према овом детету, и не само према њој него према маси девојчица али и дечака који су силовани и убијени, дечака и девојчица који су отети и убијени и немам дилему да оваква врста казне треба да се подржи. Уосталом, нисмо ми једини у Европи. Ми смо ко зна која земља по реду која ће да усвоји овај закон, а то су пре свега развијене земље – Немачка, Швајцарска, Аустрија, Финска, Словенија, а ево сада и Србија.

Неке земље немају отпуст, а тај отпуст је значио да уколико неко добије 30 или 40 година за најтеже дело, после 26 година и осам месеци добије помиловање. Сад је то померено на 27 година, па добијете помиловање, сем у ових пет случајева које сам навела. Али ја лично нисам за то. Нисам сигурна да онај ко унакази дете, ко убије дете и изађе, нисам сигурна да то неће поновити.

Не ради се овде само о хуманости. Ради се о емпатији. Ради се о заштити наше деце. Скоро је било истраживање где је свако, нажалост, пето дете, ја сам се згрозила, на неки начин злостављано од стране породице, од стране комшија, од стране пријатеља и тако нешто, тај канцер друштва се треба искоренити.

Друга новина у овом закону је да је пооштрена казна за рецидиве, односно за људе који су већ били у затвору и починили тешка кривична дела. Казне су пооштрене и то је добро.

Такође треба нагласити да смо проширили, да је шири дијапазон овог закона, па се казне односе, односно казне доживотног затвора односе се на спречавање финансирања тероризма односно терористе, такође на људе који се баве диловањем дроге, поготово деци, али и на оне који гаје ту дрогу, такође за злостављање комплетне породице, жена, деце. Проширили смо закон, а оно што се мени допада јесте да закон у извесним

ситуацијама не застарева, а то је кад се тиче педофила, значи никада неће застарети, и када се тиче тероризма.

Србија је једно хумано друштво без обзира на то ко шта прича, а причају ови који сад нису ту, а били су врло изричитии да треба да се усвоји овај закон. Ми данас са поносом расправљамо о њему и усвојићемо га. Само ме чуди зашто данас нису ту. Зашто је толико тешко да људи изнесу свој став? Мој је овакав. Можда је нечији другачији, али га треба изнети.

Српска напредна странка ради за добробит наше деце, за добробит свих људи у овој земљи, па је поштено, ако ништа друго, ако примате плату, да дођете овде и да кажете – ја сам за или против, као што и већина наших посланика то ради.

(Милорад Мирчић: Они су шибицари.)

Шта год да јесу, треба имати мало емпатије, мало људскости и достојанства. Кад већ примате плату, дођите и реците – ми смо за, ми смо против. Све опције су у игри. Ово је дан кад говоримо о заштити наше деце, о заштити правног поретка.

Могла бих ја много о деци која су настрадала, али заиста више мислим да... Једва чекам да гласам за овај закон и да се овако нешто никада не понови, а ови злотвори, монструми, који икада помисле да могу да науде деци, нека добро размисле уколико су у стању, ако нису тешке патолошке личности са тешким поремећајима, и виде шта ће са собом. Није лако бити у затвору читавог живота.

Захваљујем на пажњи. Српска напредна странка ће у дану за гласање подржати све предлоге ових закона. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има посланица Дубравка Филиповски.

Изволите.

ДУБРАВКА ФИЛИПОВСКИ: Уважена председнице, поштована госпођо Кубуровић, колеге и колегинице народни посланици, ми и јуче и данас расправљамо о сету веома важних правосудних закона. Међутим, ни јуче ни данас нема опозиције. Нема колегиница са којима сам се 2013. године борила за усвајање Конвенције Савета Европе о спречавању насиља над женама и децом тзв. истамбулске конвенције.

Да ли је то порука да је борба против... Захваљујем се делу опозиције који је овде. Мислила сам на колегинице које нису присутне. Да ли је то порука да борба против насиља над женама и децом више није наш заједнички циљ или да су оне под утицајем разних тајкуна или политичких моћника у својим странкама? То је питање на које ће пре или касније морати да дају одговор грађанима Србије, али можда је и један други проблем. Нису у могућности да данас стоје овде јер су неки од њих, као што је на пример колега Бошко Обрадовић, физички нападали

председницу Парламента Мају Гојковић, најстрашније су вређали премијерку Србије Ану Брнабић. Физичких напада је било и на одборнице у Скупштини града Београда. Новинарке и многе жене су нажалост и од представника опозиције овог високог дома претрпеле насиље.

Желим да у овом високом дому подсетим да је спречавање насиља над женама и децом обавеза и дужност сваког од нас, да не смемо затварати очи пред насиљем. Ова тема је у СНС-у високо рангирана, а држава је смогла снаге да се са овим проблемом суочи на прави начин доношењем и Маријиног закона и Зојиног закона, Тијаниног закона, Закона о спречавању насиља у породици, Закона о бесплатној правној помоћи који смо усвојили у новембру прошле године и који треба да ступи на снагу ове године. Веома је важно што смо при доношењу ових закона сарађивали са многим невладиним организацијама из ове области, са Аутономним женским центром и са Фондацијом „Тијана Јурић“.

Измене и допуне Кривичног закона предвиђају најстрожу казнену политику за насилнике који су починили најтежа кривична дела, односно доживотни затвор за убице деце без могућности условног отпуста. Као што је више мојих колега и колегиница рекло, 158.000 грађана је потписало петицију Фондације „Тијана Јурић“ и захтевало примену Кривичног законика, а разлоге за доношење овог закона можемо да нађемо и у пракси, због тога што су пресуде које су изрицале поједине судије у овој области заиста скандалозне.

Статистика је показала да нам је казнена политика блага и да се у основним судовима изричу условне осуде, што директно значи да онај ко је починио ову врсту насиља, уколико буде условно отпуштен, поново може починити овакво злодело.

Са пооштравањем казнене политике и доношењем сета закона везаних за спречавање насиља над женама и децом постигли смо један веома важан циљ. Охрабрили смо жене да пријаве насиље и да траже институционалну заштиту од насилника. Веома је важно да овај облик насиља, да сваки облик насиља наиђе на осуду, да у овај проблем буде укључено цело друштво, да схватимо да насиље не познаје нити економске, нити друштвене границе, да угрожава достојанство сваке жене и сваког детета и да разара породицу.

Поред пооштравања казни које смо предузели предлогом овог закона, веома је важно да радимо константно на превенцији, да стварамо културу ненасиља, да брзо реагујемо и унапређујемо мултисекторску сарадњу, да подижемо васпитну улогу у школама, да укључимо наставне садржаје против насиља за децу од најранијег узраста. Веома је важна улога медија у овој области, не сме бити таблоидног извештавања. И, наравно, константно подизање свести грађана да насиље разара породицу

и разара цело друштво. Уколико се сви ови кораци о којима смо говорили моје колеге и ја буду предузели у наредном периоду и уколико се о њима буде водило рачуна, верујем, чврсто верујем да ћемо се као друштво изборити са овим проблемом.

Као председавајућа националног огранка за борбу против корупције ГОПАК-а у овом парламенту, рекла бих неколико речи везаних за нови закон који се тиче борбе против корупције. Веома је важно што је овај закон усклађен са ГРЕКО-ом, што ми овим предлогом закона настављамо имплементацију акционог плана Националне стратегије за борбу против корупције која је на снази од 2013. до 2018. године, верујем да ћемо у наредном периоду расправљати у овом високом дому и о новој стратегији, и што ми овим законом у ствари имплементирамо и Поглавље 23.

Предлог новог закона о спречавању корупције спречава сукоб интереса, спречава акумулирање функција, прецизира надлежности и овлашћења Агенције, а пре свега прецизира и избор директора. На основу тих прецизних формулација гарантује се да директор Агенције ни на какав начин неће имати и бити ни у каквом односу са извршном влашћу.

Србија, по мом мишљењу, има институционални оквир за борбу против корупције. У борби против корупције нема заштићених. Нема праксе из претходног периода да судски процеси застаревају, па да се онда када застаре, на неки начин покуша са вођењем неког новог судског процеса. Нема заштићених партијском књижицом, друштвеним статусом, богатством. Нема чекања да неко постане бивши руководиоца, па да се покрене поступак против њега.

Јавност Србије је била згрожена многим корупционашким аферама везаним пре свега за Развојну банку Војводине, за Тесла банку, за Фонд за развој. Није било судских поступака који су дали епилог који су грађани очекивали за ова тешка кривична дела. Верујем да ће нови закон о пореклу имовине које ваше министарство, госпођо Кубуровић, припрема дати одговор на многа питања која јавност интересују, пре свега како је Драган Ђилас зарадио 500.000.000 евра или да Вук Јеремић објасни своје везе са Патриком Хоом, који је осуђен за корупцију.

Мислим да се у Србији, што је веома важно за борбу против корупције, у тој борби приступа системски, што значи да све институције морају да воде рачуна и да се ангажују у борби против корупције. Такође сматрам да ми предњачимо у борби против корупције и када је у питању регион и када су у питању неке земље Европске уније као што су, на пример, Румунија и Бугарска.

Због грађана Србије желим да кажем да је за годину дана од примене Закона о организацији и надлежности државних органа разматрано десет хиљада кривичних пријава, да је 681 лице под

оптужницом, да је донето 448 пресуда, да су 444 пресуде осуђујуће и да је то најбољи доказ колико се држава и надлежне институције баве борбом против корупције. За борбу против корупције је важна транспарентност, важна је информисаност грађана. Не могу а да не кажем да је овај високи дом најтранспарентнија институција у Србији, да смо због тога добили многа признања.

Парламент Србије је на првој линији борбе против корупције. У ГОПАК-у, националном огранку овог парламента за борбу против корупције, јесте 43 народна посланика. Један смо од ретких парламената у свету који има портал за надзор над јавним финансијама и мислим да су то све важни кораци за борбу против корупције у Србији.

У дану за гласање подржаћу све предложене законе. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала лепо.

Реч има Живан Ђуришић.

Изволите.

ЖИВАН ЂУРИШИЋ: Поштована председнице, поштована министарко са сарадницима, поштовани народни посланици, ово је прилика, и ја осећам потребу да, пре него што кажем неколико речи у вези закона који су на дневном реду ове седнице, подсетим да је реформа правосуђа започела доношењем Националне стратегије реформе правосуђа 2006. године, Устава новембра 2006. године и сета правосудних закона децембра 2008. године.

Још једном ћу да подсетим како је бивши режим, односно Демократска странка која је тада била на власти спроводила реформу правосуђа, тзв. реформу правосуђа 2009, 2010. и 2011. године. Том реформом, бар је тако прокламовано, требало је доследно регулисати владавину права и независност судске власти кроз доследну поделу на три гране – законодавну, извршну и судску власт. У више одредаба Устав је предвиђао да је судска власт независна од друге две гране власти. Циљеви реформе су били независност правосуђа, нова мрежа судова, смањење трошкова правосуђа, измене процесних закона у циљу ефикасности. Независност правосуђа је требало остварити, како је то Уставом гарантовано, кроз независност судске власти, сталност судијске функције и заштиту положаја носилаца правосудних функција судија и тужилаца. Независност судске власти није доследно спроведена Законом о Високом савету судства и Законом о судијама у којима је прелазним и завршним одредбама предвиђен општи реизбор и избор судија, што је било у директној супротности са Уставом и начелом сталности судијске функције.

Основно уставно начело које гарантује независност судија кроз начело сталности судијске функције је погажено и свако тумачење које је

тада давано, пре свега од политичара странке која је била на власти, није било у складу са овим уставним начелом. Само да подсетим, независност судијске власти није доследно спроведена Законом о Високом савету судства и Законом о судијама. Извршна власт је супротно мишљењу стручне јавности и без учешћа правосуђа донела одлуку о општем реизбору и избору судија од стране првог сазива Високог савета судства, кога није бирало правосуђе већ Скупштина. Избор и рад тог првог сазива Високог савета судства пратио је низ неправилности и незаконитости. Извршна и законодавна власт су дале посебне привилегије члановима првог сазива Високог савета судства, јер су биле изузете из општег реизбора и обезбеђено им је напредовање по истеку мандата. Ово је довело до противуслуге према извршној власти јер је извршен избор судија без икаквих мерила и процедуре према мери извршне власти, што уопште више није спорно и постоји низ доказа за то.

Детаљном анализом те нове мреже судова и ефеката свеукупне те тзв. реформе правосуђа јасно се може утврдити да је грађанима правда постала недоступна, да су судски трошкови постали већи и да је целокупни судски систем постао скупљи и спорији. Поред штете која је настала, судски систем је постао скупљи. Материјалну штету су претрпеле и незабране судије, као и нематеријалну штету, јер је даном објављивања одлуке Високог савета судства 25. децембра 2009. године о неизбору судија и престанку судијске функције почела медијска хајка преко писаних и других медија на све незабране судије и то од тадашњег Министарства правде, Високог савета судства и чланова тадашњег режима. Из свих ових разлога поднето је више стотина тужби за накнаду материјалне и нематеријалне штете. Република Србија је платила милионске износе за штету коју је неко нанео, правосуђе је девастирано, а досада нико за то није одговарао.

Српска напредна странка је још у предизборној кампањи 2012. године указала на неопходност наставка реформе правосуђа и исправке грешака које су учињене, као и да никада неће дозволити да се овако нешто понови, што су грађани Србије препознали и што ова странка на делу чини.

Поред доношења Националне стратегије реформе правосуђа и Акционог плана за спровођење ове реформе, а у складу са овим стратешким документима, донет је низ закона из области правосуђа, као и из других области откада је СНС преузела одговорност за вршење власти.

Законима чије је доношење на дневном реду ове седнице Народне скупштине, и то пре свега Предлогом закона о изменама и допунама Кривичног законика, Предлогом закона о изменама и допунама Законика о кривичном поступку, Предлогом закона о спречавању корупције,

Предлогом закона о изменама и допуни Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела и Предлогом закона о изменама и допунама Закона о извршењу кривичних санкција, Република Србија заокружује законски оквир за нови ефикасни правосудни систем.

Задржаћу се пре свега на Предлогу закона о изменама и допунама Кривичног законика. Најзначајнија измена Кривичног законика, и то у општем делу, јесте увођење доживотног затвора као нове врсте казне. Поред увођења доживотног затвора Предлог закона садржи још једну значајну новину, а то је прописивање правила за строже кажњавање учинилаца кривичних дела када су у питању повратници, односно вишеструки повратници. У посебном делу Кривичног закона извршене су измене и допуне које се односе на то да је за свако кривично дело за које је по важећем закону прописана казна затвора од 30 до 40 година сада прописана казна доживотног затвора.

Указао бих на значајну улогу која припада политици која се води приликом кривичног поступања и примене кривичних санкција, а која се назива казненом политиком. Водити казнену политику значи примењивати кривичне санкције према извршиоцима кривичних дела тако да се њима ефикасно остварује сврха кривичних санкција. Остаје дилема да ли је казнена политика коју воде наши судови блага или строга. Иако тврђење да се код нас води блага казнена политика, која полази од чињенице да се често изриче условна осуда, да су изречене казне затвора код многих кривичних дела у близини посебног минимума, да се често користи институт ублажавања казне, на први поглед изгледа прихватљиво. До оцене о строгости или о благости казнене политике ипак не може се тако једноставно доћи. Чињеница је да код нас између прописаних и изрицаних казни постоји велики раскорак, што води закључку да је казнена политика изузетно блага.

Најзад, само да подсетим народне посланике и све грађане Србије да је председник Републике Александар Вучић у више наврата истицао да је завршетак реформе правосуђа један од битнијих стубова за нормално функционисање привреде, државне управе и стварање сигурног амбијента за страна улагања. Све то се у пракси и чини, што грађани могу видети.

Све измене закона које су донете откада је СНС преузела власт довеле су до убрзања судских поступака, смањења броја нерешених предмета, уједначавања судске праксе и веће предвидљивости судског система. Све ово треба да има за резултат враћање поверења грађана и привреде у судски систем и заокруживање законског оквира за нови, ефикаснији правосудни систем.

У дану за гласање гласаћу за све ове предложене законе. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има Александар Марковић.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ: Захваљујем, председавајућа.

Даме и господо народни посланици, изузетно важни предлози закона су пред нама.

Наравно да је тзв. Тијанин закон највише пажње јавности привукао, али и остали предлози закона који су на дневном реду, а који се баве борбом против корупције и криминала. Ми смо и од вас, госпођо министре, али и од наше овлашћене представнице Јелене Жарић Ковачевић, као и од осталих посланика који су учествовали у расправи чули све оне најзначајније моменте који су предвиђени овим актима, али и сву аргументацију због чега би требало да усвојимо ове законе и Српска напредна странка снажно подржава ове предлоге закона.

Међутим, ја не могу а да не приметим једну хистерију која се ових дана појављује и влада код дела опозиције и код дела медија који су спремни да критикују чак и ово што ми данас радимо. Не могу да не питам до које мере иде њихово лицемерје. Прво су нас оптуживали да нећемо да усвојимо Тијанин закон, најгласнији су били у тој оптужби, а данас када је Тијанин закон на дневном реду, данас их нема. Нема их овде у Скупштини. И то није оно што је најгоре. Осим што их нема, они ових дана отворено критикују ове предлоге закона – те није у складу са европским стандардима, те није хумано, читава гомила глупости која може да се чује од њих. Зашто то раде? Само зато што овај предлог долази од Владе Републике Србије. Невероватно је да шта год предложимо, они ће наћи начин да буду против тога без обзира на то да ли је то добро за грађане Србије.

Када је реч о антикорупцијским законима који су на дневном реду, мени је потпуно јасно да су они против тога. Не може Драган Ђилас да буде против корупције. Он је синоним за корупцију у Србији. Он не може да објасни одакле му стотине милиона евра након мандата. Како он може да буде против корупције? Не може Вук Јеремић да буде против корупције. Па када он не може да објасни одакле му стотине милиона евра које је добио, заправо милиони евра, да будем тачнији, које је добио од оног Кинеза који је осуђен у Америци, како он да буде против корупције? Не може Бошко Обрадовић да буде против корупције када је он пуки извршилац Ђиласове воље, Ђиласових наредби. Како Ђилас оком, Боле скоком. Како ти људи да буду против корупције? Како они да подрже антикорупцијске законе?

Погледајте, молим вас, само ову хистерију која се последњих дана води против патријарха Иринеја и Српске православне цркве. Сада им

сметају и Иринеј и Српска православна црква и владике. Сви им сметају. Има тих медија који су у стању да најмонструозније ствари ових дана износе против појединих владика и патријарха само зато што се патријарх састао са Вучићем и само зато што је дао изјаву да се Вучић јуначки бори и за државу и за народ и за Косово. То је једини грех патријарха и зато је он данас њихова мета. Са таквим људима ми имамо посла. Питам се шта је следеће. Хоће ли и патријарха да прогласе за бота, за сендвичара? Да ли је то следеће што нас чека од Савеза за Србију?

Желео бих да, из свих разлога које сам навео, позовем све народне посланике да подрже ове предлоге закона, због свега онога што смо данас чули али и свих осталих напора Владе Србије и председника да од Србије направе пристojну и уређену земљу. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има Тања Томашевић Дамјановић.

Изволите.

ТАЊА ТОМАШЕВИЋ ДАМЈАНОВИЋ: Хвала, поштована председнице.

Поштована госпођо министре са сарадницима, колеге и колегинице народни посланици, данашњи предлози закона показују пре свега одлучност државе да победи најтеже облике криминала и корупције.

Када су у питању измене Кривичног законика, циљ измена јесте ревидирање санкција за најтежа кривична дела. Најважнија измена је свакако увођење доживотне казне затвора за најтежа кривична дела. Иницијативу Фондације „Тијана Јурић“ за увођење доживотне казне затвора подржало је својим потписима 158.000 грађана Републике Србије. Казна доживотног затвора прописана је за кривична дела као што су тешко убиство, силовање које за последицу има смрт, обљуба над дететом и немоћним лицем са смртном последицом као и за кривично дело обљуба злоупотребом положаја са смртним исходом. Измене се уводе због благе казнене политике јер судови за тешка кривична дела изричу и условне осуде или казне на нивоу законског минимума.

Још једна значајна новина јесте и оштрија казнена политика за повратнике. Анализом правоснажних пресуда из целе Србије, где су жртве и силовања и убистава била малолетна лица, утврђено је да су 80% тих извршилаца били повратници, они који су управо раније већ били осуђени и издржали казне за убиство или силовање. Циљ оштрије казнене политике јесте да делује превентивно на могуће учиниоце кривичних дела и да се за најтежа кривична дела изричу одговарајуће казне затвора.

Треба напоменути да су, када је у питању казна доживотног затвора, предвиђена и одређена ограничења у њеном прописивању и изрицању и та ограничења су остала иста као и код казне затвора од 30 до 40 година. Она

се може прописати само за најтежа кривична дела и најтеже облике кривичних дела и увек алтернативно уз казну затвора. Задржана је и забрана њеног изрицања лицима која у време извршења кривичног дела нису навршила 21 годину живота.

Осим тога, предвиђена је и забрана изрицања казне доживотног затвора у случајевима када постоји неки од законских основа за ублажавање казне или за ослобођење од казне – прекорачење граница нужне одбране, покушај, битно смањена урачунљивост, добровољни одустанак.

Предвиђено је да се лица осуђена на казну доживотног затвора могу условно отпустити након издржаних 27 година затвора, осим када су у питању кривична дела одређена иницијативом Фондације „Тијана Јурић“. Овакво решење јесте у складу са интенцијом увођења казне доживотног затвора која је по својој природи тежа од казне затвора од 30 до 40 година.

Један од разлога за доношење измена и допуна Кривичног законика јесте и резултат потребе за потпуним усаглашавањем домаћег кривичног законодавства са препоруком међувладиног тела које поставља глобалне стандарде у области борбе против прања новца и финансирања тероризма. Предложеним изменама и допунама Кривичног законика постигла би се потпуна усаглашеност са највишим међународним стандардима који се односе на спречавање финансирања тероризма, што је од несумњивог значаја за унапређење положаја Републике Србије у међународним телима у тој области.

Због свега овог наведеног као и због тога, као што сам и на почетку рекла, што ови закони показују спремност државе да се бори и победи најтеже облике криминала и корупције, СНС ће у дану за гласање подржати све ове предлоге закона. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има Жарко Мићин.

Изволите.

ЖАРКО МИЋИН: Захваљујем се, поштована председнице Народне скупштине.

Поштована госпођо министре са сарадницима, даме и господо народни посланици, пре свега морам да кажем да ми је заиста жао што данас не видим ниједног од колега из опозиције. Мора да им је неко наредио да не дођу чим нису дошли да расправљају о овако важним предлозима закона. То је заиста нешто што не треба да се дешава. Мислим да ће их 160.000 грађана Србије који су подржали ове законске предлоге сигурно казнити. Следећи избори ће показати шта мисле о таквом њиховом потезу.

Као што је и председник Александар Вучић у јануару ове године најавио, данас су пред нама предлози врло важних закона који регулишу кривичноправну материју и представљају јасан доказ да се ова влада бескомпромисно бори против криминала и корупције.

Влада Републике Србије послушала је глас 160.000 грађана Србије који су путем Фондације „Тијана Јурић“ предложили овакав закон и претходних месеци смо могли да чујемо много различитих мишљења о оправданости увођења доживотне казне затвора.

Мислим да би требало да упоредимо и да видимо како то изгледа у другим земљама. Пред собом имам мапу на којој се јасно види да је, фактички, највећи део Европе увео казну доживотног закона. Дакле, све ово што је тамно, то су земље Европе које су увеле казну доживотног закона са изузетком, дакле, Србије, Хрватске, Босне, Португала, Шпаније, Исланда и Норвешке. Зашто? Намерно сам задњу споменуо Норвешку, а навешћу вам то као негативан пример. У Норвешкој максимална казна затвора која се може прописати за најтежа кривична дела је 21 годину. Сада имамо једну апсурдну ситуацију да је Андерс Брејвик, који је убио 70 људи на острву пре неколико година, осуђен на максималну казну затвора од 21 годину. Он ће изаћи као старији човек али сам сигуран, не могу да кажем да сам сигуран, али мислим да ће можда поново извршити та кривична дела. Није показао ни трунку кајања, а то смо могли да видимо на суђењима на којима је био.

Управо, циљ нам је да увођењем оваквих решења у овај закон спречимо такве ствари. Какав ми предлог имамо у овом закону? Предлог је да уведемо казну доживотног затвора уместо казне од 40 година затвора за сва најтежа кривична дела за која је она тренутно прописана, с тим да постоји могућност условног отпуста након издржаних 27 година казне затвора и то је врло слично садашњем законском решењу зато што сада, иако је неко осуђен на 40 година затвора, по садашњем законском решењу он би могао тражити условни отпуст након 26 година и осам месеци. Оно што је важно јесте да условни отпуст може тражити само онај осуђеник који се добро владао у току издржавања казне и није имао изречене више од две дисциплински мере.

Најважнија новина коју уводимо у овај закон је изрицање казне доживотног затвора починиоцима најтежих кривичних дела без могућности условног отпуста и ово је на иницијативу Фондације „Тијана Јурић“. Дакле, оваква казна ће се изрицати учиниоцима најтежих кривичних дела као што су убиство, силовање, обљуба над дететом и немоћним лицем са смртним исходом. Свакако поздрављам увођење овакве санкције јер ће она потпуно овакве људе одстранити из друштва и онемогућити им да икада више учине таква грозна кривична дела.

Важно је што у Предлогу стоји да кривична дела за које се прописује доживотна казна затвора не могу да застаре. Дакле, нико неће моћи да избегне кривичну одговорност за ова најтежа кривична дела тиме што ће му, фактички, наступити застарелост.

Важно је и што уводимо заштитни механизам провере десет година у периоду условног отпуста и уколико неко поново учини кривично дело за које се може прописати казна затвора изнад једне године, дакле, тај ће бити враћен на поновно издржавање казне доживотног затвора и више никада неће моћи да учини ново кривично дело.

Оно што морам да истакнем јесте да казна доживотног затвора није довољна да превентивно делује на оне који би да учине кривично дело. Пракса је показала да ефикасно откривање и спречавање криминалитета од стране полиције и стране служби безбедности најбоље делује на потенцијалне криминалце да одустану од вршења кривичних дела. Зато поздрављам чињеницу да је отпочетка године само у једној акцији, у једном дану ухапшено преко 150 лица из криминалног миљеа и да смо показали јасно да ни партијска књижица владајуће странке не може да заштити онога који је учинио кривично дело.

Оно што ја као адвокат поздрављам као значајну новину у Предлогу измена Кривичног законика јесте увођење кривичног дела – напад на адвоката. Нажалост, сведоци смо да се задњих 10 година десило преко 50 напада на адвокате. Моје колеге су тукли, на моје колеге су сипали киселину, моје колеге су нажалост и убијали. И не само то. Уништавали су им имовину.

Хвала богу, ово је добар почетак да томе станемо на пут и када усвојимо ове измене закона, онај ко нападне адвоката или члана његове породице биће осуђен на казну, односно може бити осуђен на казну затвора. Уколико му нанесе лаку или тешку телесну повреду, дакле, све ће се строже кажњавати таква дела. Оно што је врло важно, уколико адвокату оштети и имовину, исто тако му може бити одређена казна затвора.

Важно је да је овим предлогом дефинисано да ово кривично дело постоји само ако је учињено у односу на адвоката у вршењу његовог адвокатског посла и тиме ћемо избећи могуће злоупотребе. Дакле, поздрављам ове измене и увођење кривичног дела напад на адвоката, али то је само почетак борбе.

Најважније је да полиција и тужилаштво буду што ефикаснији у процесуирању оваквих кривичних дела и наравно, да пронађемо све оне нападачи који су досада нападали адвокате, јер само тако можемо послати јасну поруку да напади на адвоката не смеју проћи некажњено.

Позивам вас да сви подржимо ове предлоге закона јер су изузетно важни за будућност наше деце. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Реч има Александра Малетић.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА МАЛЕТИЋ: Захваљујем, председнице.

Уважена госпођо Кубуровић, колеге посланици, заиста ми је велико задовољство да имамо прилике да у Парламенту расправљамо о предложеним изменама закона и новим законима који су уведени овим сетом правосудних закона.

На почетку морам заиста да истакнем, и неколико мојих колега је то напоменуло у претходном обраћању, да је помало поражавајућа чињеница да један део опозиције, посланици бившег режима данас не учествују у расправи ове веома битне теме, а и теме коју су они заправо и подржавали и потписивали различите иницијативе. Као што је и госпођа Кубуровић рекла, сад се сусрећемо са ситуацијом да се предлажу амандмани који поништавају на неки начин иницијативу коју су већ потписали раније.

Зато је веома неколегијално, да буде овако фино речено, да поједини посланици опозиције прозивају посланике који учествују у дискусији јуче и данас, да користе тему измена Кривичног законика, поготово алудирајући на део који се односи на такозвани Тијанин закон, да се корист у сврхе промоције... То није истина јер ми смо сведоци, управо ови посланици који данас седе у Парламенту, да смо јуче и данас и посланици позиције и дела опозиције који учествују у раду Парламента дискутовали, имали различита мишљења можда по питању неких законских предлога који се налазе пред нама, али заиста нико није користио, поготово не део Кривичног законика, у промоцију својих политичких странака или било чега другог.

Овде смо могли да чујемо и нека лична запажања зашто посланици подржавају увођење доживотне казне без могућности условног отпуста. Имали смо посланике који су против оваквих мера које се предлажу, али сви имају неке аргументе зашто јесу за и против.

Морам да напоменем одмах на почетку да ћу ја подржати предложен сет правосудних закона и да меру доживотног затвора без условног отпуста подржавам када имамо у виду да се, пре свега у овом законском решењу, мисли на веома тешка кривична дела. Значи, ова мера се не односи на сва дела, већ на најтежа кривична дела за која заиста, неки можда могу да имају дилеме, ја немам дилему. Заиста подржавам овакав предлог који се налази пред нама.

Када говоримо о људским правима, то је заиста тема која може да буде осетљива и јесте осетљива, сама тематика је осетљива и питање границе где почињу и где се завршавају људска права када говоримо о

најтежим кривичним делима, али ми не треба да имамо овде дилему, јер посао сваке државе и друштва пре свега јесте да омогући сваком грађанину да живи достојанствено и да има право на живот.

Управо ће овим законским решењем бити омогућено да деца, труднице и особе којима је та заштита веома неопходна и које су најосетљивији део друштва заправо добију не само подршку државе, већ читавог друштва и то је наша обавеза као грађанина, посланика који овде представљамо грађанима, да подржимо једно такво законско решење.

Да ли је доживотна казна без условног отпуста оправдана или не? Већ сам напоменула да по мени она јесте оправдана и да постоји разлог зашто она треба да буде уведена. Она ја права мера спрам тежине злочина на који се односи у овом закону.

Оно што је још веома важно и што можемо да кажемо јесте да не треба да се површно позивамо у својим расправама на људска права. Наравно да се нашим уставом гарантују уставна права грађанима Србије и то нико не спори, али овде говоримо заиста о једном тешком кривичном делу за које мора да постоји нека пропорционална мера казне.

Наравно да се за родитеље који су изгубили своју децу и који су покретачи овакве иницијативе поставља питање да ли постоји права казна која може њима да надомести оно што су они пружили у свом животу. Ова казна треба да омогући да неко друго дете не буде нападнуто или, не дај боже, убијено на начин на који су то поједина деца и доживела.

Ја ћу у дану за гласање подржати овај закон и мислим да сви посланици треба да подрже ове измене закона и да је то наша пре свега људска обавеза. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Реч има народни посланик Владимир Ђукановић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУКАНОВИЋ: Хвала, председавајућа.

Овако – да је среће да не морамо никада да доносимо овакав закон, да уводимо доживотну робију, али очигледно су околности такве да је то нешто што мора да се уведе како би се превентивно дало до знања сваком ко помисли да силује, брутално убија или већ шта му све падне на памет, да то случајно не ради. Мада, најчешће се ради о људима који су психички оболели, али има и рецимо ових, попут овога у ситуацији везаној за Тијану Јурић, где смо имали човека који је то урадио из потпуно неразумљивих разлога. Такви људи заиста заслужују да оду на доживотну робију. Пооштрио бих то посебно према педофилима, али како год, то је већ на Министарству правде или уопште на законодавству да о томе одлучи.

У сваком случају, гласаћу за тако нешто. Мени је само несхватљиво зато што смо имали колеге са друге стране које ово заседање бојкотују.

Они су нама крв попили овде да уведемо овај закон, чак су нас оптуживали да подржавамо силоватеље. Сећам се некаквих изјава где су говорили како владајућа већина подржава силоватеље зато што не жели да уведе овај закон, односно не жели да усвоји предлоге које је отац Тијане Јурић давао.

Било је страшно ту кампању трпети. Сви смо се овде осећали, посланици владајуће већине, чак и посрамљено зато што нас неко на такав начин критикује, а само је био циљ да се то некако уведе у законске оквири, да буде у складу са Уставом, како би тако нешто могло да се усвоји и сада када је дошло то на дневни ред, њих нема овде. То је нечувено. Па да ли сада сви ми овде треба да кажемо – чекајте, ви подржавате силоватеље, не желите да гласате за овај закон? Па то би било лицемерно са наше стране. Они су злоупотребљавали на тај начин једну заиста страшну ситуацију, па чак и емоције оца Тијане Јурић, да долазе до политичких поена, јер то је очигледно групација људи која користи апсолутно све што им падне под руку само да би се борили против Александра Вучића и када ви то негде онда прихватите и исправите, онда они неће чак да гласају ни за то за шта су били. Не разумем такво понашање.

Међутим, оно на шта бих се посебно осврнуо – подржавам ово што ћете увести кривично дело напад на адвокате и слажем се са својим колегом Жарком Мићином да су на адвокате вршени страшни напади чак и са смртним исходом и морају, наравно, адвокати да се заштите. Моје колеге су неретко изложене невероватним сценама, нападима, јер, знате, ваљда овде многи очекују када унајме адвоката, да ће он сигурно да им реши проблем, иако то никада нико не може да обећа, а онда после људи доживљавају свашта. Бацана им је киселина у очи, паљене су им канцеларије, убијани су и добро је да се овако нешто уводи.

Међутим, овај закон везан за спречавање корупције, мислим да наслов његов, бар по мени, морам да истакнем критику, није адекватан, јер ако говоримо о спречавању корупције, онда је требало да нагласимо да се овде говори само о јавним функционерима и да пише – спречавање корупције јавних функционера.

Знате, лекар такође може да буде подложен корупцији, а рецимо, овде се не наводи. Наводе се само јавни функционери. Или, рецимо, може и шалтерски радник у општини такође да буде подложен корупцији, да му неко да, на пример, 100 евра да му извуче неки документ веома важан у општини, а то се, рецимо, овде не наводи, јер се све односи само на јавне функционере, тако да мислим да би то требало прецизирати. Из ког разлога? Зато што када ми овде говоримо о јавним функционерима, у друштву је створена таква атмосфера и то је оно што мени страшно смета, овде је створена таква атмосфера да је јавни функционер под обавезно

лопужа и да би њега у старту требало да спречимо да не сме нигде ништа да украде, јер се сматра да је он лопов чим је јавни функционер и ми тако одбијамо људе суштински да се баве политиком. Ми о томе заиста морамо да размислимо.

Погледајте у нашем друштву за шта слови народни посланик. Некада је то било институција где су се сви људи безмало поносили. Била им је част да буду народни посланици. Данас је, што медијски, како год хоћете, од народног посланика створен човек где би било најприродније, отприлике, да га неко на улици пребије зато што је он лопов. Чим је народни посланик, он је лопов и он ко зна шта ради, краде, једе цаба у Парламенту, намешта себи послове и слично.

Ми морамо, људи, у овом друштву коначно да прекинемо са том праксом зато што народни посланик није лопов. Он је представник народа и он, једноставно, заступа тај народ овде у Скупштини. А шта ми радимо? Иначе, подржавам, да се разумемо, да свако мора да пријави имовину и мора чак то да се поопштри, мора да се контролише, али шта ми овде имамо од старта? Не, не, ти си преварант, примаш тамо неку плату, ко зна како ти намешташ своје послове, срам те било, барабо једна, и онда када се још додатно појача са оваквим законима, да се додатно поопштрава нешто према посланицима, онда народ каже – да, јесте, то је зато што су они лопови па мора некако додатно да им се то поопштри. Видите, то мора једном да се сузбије. То једном мора да се сузбије и да се каже да је бити јавни функционер част, а не да си ти ту дошао да своје комбинације правиш и да себи увећаваш капитал.

Ја изузетно подржавам ову акцију државе посебно према овим функционерима у локалним самоуправама да се, наравно, што чешће врше контроле, па и да се хапсе. Па што да се лажемо? Постоје бројни функционери у локалним самоуправама, постоје и у многим државним институцијама, срамота вас је да попијете кафу са њим. Срамота је, заиста, зато што раде то што раде и када одете негде у неку средину, па када почну људи да вам причају све шта је тај урадио, то наравно не допире некада догде, до људи у Београду, онда се ви запитате – па како је могуће да је тај уопште дошао у ту ситуацију да буде на власти?

Наравно, неретко има и глупости. Рецимо, ја сам слушао за разне локалне функционере, председнике општина. То када дође неко да вам исприча, то је од зла оца и горе мајке отприлике човек, међутим тај човек изађе на изборе и победи са једно 70% наспрам 30%, колико сви остали освоје. Па не може баш да буде лопов ако је, не знам, 70% њих гласало за њега. Па то је лицемерно и ван памети.

У сваком случају, подржавам овај закон. Нека се поопштри, с тим што морам да вам кажем, чуо сам разне захтеве и, богу хвала, није то

уведено овде у закон, али сам чуо разне захтеве, да сада треба да пријављујеш имовину и брата, и тетке, и таште, и стрине. Чекајте, људи! Како ви можете да обавезете неког? Рецимо, хипотетички, можда неко не говори са рођеним братом. Па што би се његов рођени брат прихватио да пријављује ту имовину? Одакле вам право да му то тражите? Можда човек неће то да уради. Како онда? Ко је сада ту у прекршају? Ми смо, рецимо, имали таквих ситуација где се каже – срам га било, пренео је тамо на ташту, на овог, оног. Можда није то урадио, али се одмах од старта сумња зато што је створена таква атмосфера. Ако си ти јавни функционер, ти си криминалац.

Зато вас молим да, поред оваквих закона којима се ово пооштрава и које потпуно подржавам и гласаћу, али да негде и учините, с друге стране, да медијски не буду јавни функционери од старта изложени томе да су лопови зато што то није истина и да се негде о томе мало више говори.

Погледајте сва истраживања шта показују. Нажалост, наше институције имају страховито малу подршку грађана зато што је таква атмосфера створена и негде људи на правди бога буду окривљени од старта да су лопови, а нису. Надам се да ће се овим законом, између осталог, тако нешто побољшати и поправити, јер када људи прочитају овај закон који ћемо усвојити, само кажем да ми се наслов његов не допада много, када људи буду заиста то прочитали, схватиће да не постоји никаква шанса да као јавни функционер утајиш негде нешто и да негде превариш државу, јер то је немогуће. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Ђорђе Милићевић): Захваљујем, колега Ђукановићу.

Реч има народни посланик Милимир Вујадиновић.

Изволите.

МИЛИМИР ВУЈАДИНОВИЋ: Хвала, председавајући.

Поштоване колеге и колегинице, уважени чланови Владе, поштовани грађани Републике Србије, сигуран сам да не постоји никакав правни акт, правило, закон, било каква правна норма или било какав лист папира који ће надокнадити и укинути бол породици која је остала без својих најмилијих, нарочито ако је у питању дете. Тада је та бол много већа. Такође, та бол је много већа уколико је дете изгубило живот због нечије обести, свирепости итд.

Друга ствар у коју сам дефинитивно сигуран јесте то да људи који су учинили такве монструозне злочине више никада не могу постати равноправни чланови друштва у коме важе некаква морална и законска правила и норме. Да је то тачно и да је ова моја тврдња истинита потврђује и број 160.000 потписа грађана који су у ствари покренули ову народну

иницијативу коју ми данас званично зовемо Закон о изменама и допунама Кривичног законика, а народ у Србији га зове Тијанин закон.

Без обзира на то како ми данас називали овај законски предлог, чињеница је да се њиме покушава утицати управо на ове две ствари о којима сам говорио. С једне стране пружити какву-такву сатисфакцију за животе деце и немоћних који су настрадали и који су били жртве ових монструма, а с друге стране заштитити друштво и имати некакву превенцију да ти монструми та своја дела, односно недела не почине у будућности. Нажалост, доста добро сам упознат са ситуацијом око трагедије настрадале Тијане Јурић из Суботице и сигуран сам да је ово сатисфакција и за добар део грађана Републике Србије који су у тим данима очекивали и тражили најгору казну за злочинца који је учинио једно такво недела.

Мислим да је овим објашњењем свима јасно шта је у ствари циљ овог закона, али оно што никоме од нас у овој сали и никоме у Србији нормалном није јасно јесте то што данас, када причамо о овом питању, нема никога из опозиције у сали. Нико од њих нема намеру ни да учествује у расправи, ни да гласа када је у питању овај законски предлог, који, чињеница је, превазилази све наше дневнополитичке сукобе и дневнополитичка неслагања. Оно што је најгоре у свему томе јесте то што већина њих данас борави у београдским кафићима, а један број њих се налази и стотинак метара одавде у некаквим шаторима где ради бог зна шта. И ми само можемо да слутимо шта је то што је њих навело на такав један поступак да одбију и расправу и гласање када је у питању овај закон.

И сам претпостављам да је то једна заслепљујућа мржња, пре свега према председнику државе, СНС-у, заслепљујућа мржња према држави и сопственом народу. Добро је да држава и да Србија данас види шта једна, шта људска мржња и заслепљеност може да уради и какве последице могу да буду и по све грађане и које би то биле последице када би такви људи преузели управљање Србијом.

И исто као што нам није јасно зашто их нема када је у питању Тијанин закон, с друге стране, кристално нам је јасно зашто их нема када је у питању закон о спречавању корупције. Према предлогу који је данас пред нама, закон предвиђа пријаву имовине, прихода, могућности провере рачуна функционера и то су ствари које не одговарају њиховим политичким газдама. Не одговарају оним људима који су више од деценије, скоро деценију и по, и нешто више у Војводини, те рачуне и ту имовину повећавали на штету народа у Србији. Своје рачуне су пунили народним новцем и мислим да је потпуно јасно зашто данас нису ту када говоримо о закону којим ће се такви поступци у будућности спречити. И то су данас опет углавном људи који су у оно доба водили Демократску

странку, тзв. ДОС који данас носи назив Савез за Србију, а иза њега стоје опет исти људи и некакви њихови пратиоци.

У сваком случају, нас из СНС-а и посланика СНС-а заједно са нашим партнерима ће бити сасвим довољно да у дану за гласање изгласамо и Тијанин закон и закон о спречавању корупције, али и све друге законске предлоге који су данас пред нама. Биће нас сасвим довољан број и остаје нада да ће се неко од посланика из опозиције отргнути са ланца својих политичких газди и појавити се барем у дану за гласање са минимумом људског достојанства да подржи пре свега Тијанин закон, а зашто не и закон о спречавању корупције. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Звонимир Ђокић.

Изволите.

ЗВОНИМИР ЂОКИЋ: Захваљујем, председавајући.

Поштована министарско са сарадницима, поштовани народни посланици, пред нама имамо Тијанин закон. Овако се зове, а могао се звати и по именима многе друге деце која су, нажалост, доживела сличну судбину.

Желим пре свега да се, поштована министарско, захвалим вама на резултатима које постижете у заштити независности судства, без обзира на то са које стране притисци долазе и истрајте у томе. Са друге стране, желим да вам се захвалим што сте ову једну народну иницијативу за доношење оваквог закона провели кроз једну потпуно правилну процедуру, што је спроведена јавна расправа управо каква је и требало да буде и што ми данас имамо пред нама закон који ћемо свакако усвојити и који је веома значајан и који нам је недостајао досада.

Циљ тог закона свакако је да се казне починиоци, тј. да казне за починиоце буду сразмерне учињеним делима и да буду праведне. Знамо и свесни смо да не постоје идеални закони, да не постоје ни идеалне пресуде. Међутим, значај ових закона који су данас пред нама, укључујући и Тијанин закон јесте, а пре свега Тијанин закон, то да га је иницирао народ. Прошли су најширу јавну расправу.

Дакле, народ сматра да се најтежи облици кривичних дела као што су тешко убиство, силовање, обљуба над немоћним лицем, обљуба над дететом, а када су извршена према детету, малолетном лицу, бременитој жени и немоћном лицу кривично санкционишу казном доживотног затвора, а да суд не може условно отпустити осуђеног за та кривична дела.

Значајно је и то да је обухват овог закона, тј. ове казне, последично проширен и на друга кривична дела за које је досада био прописан затвор од 30 до 40 година. Дакле, ако смо одлучили да немамо смртну казну и да смо за најтежа кривична дела предвидели казну затвора од 30 до 40 година,

онда је потпуно правилно то што сте предложили да се ове казне прошире и за следећа кривична дела – убиство представника највиших државних органа, имали смо и такав случај, нажалост, у својој историји, тешка дела против уставног уређења и безбедности Србије, удруживање ради вршења кривичних дела, геноцид, злочин против човечности, ратни злочин против цивилног становништва, ратни злочин против ратних заробљеника, употреба недозвољених средстава борбе, противправно убијање и рањавање непријатеља, агресивни рат, употреба смртоносне направе, тероризам, уништавање и оштећење нуклеарног објекта и угрожавање лица под међународном заштитом. Нису се досада можда ни догодила кривична дела из овог домена, али овај закон ће превентивно деловати да се и не догоде.

Овде док расправљамо о сету закона из ове области, видимо, празне су клупе, нажалост, које припадају делу опозиције, јер њих ови закони и не интересују. Међутим, чини ми се да превише пажње придајемо њима, једној безначајној мањини која за циљ, за свој циљ има управо кочење сваког напретка који постижемо, сваког напретка, па и на овом правном пољу.

Када расправљамо о овим законима, нормално је да их нема. Па на кога ће се другог односити на пример Предлог закона о спречавању корупције, Предлог закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела? Ја сам лично убеђен, то је моје мишљење, да има велики број људи који су против доношења оваквих закона, не желим сада да их именујем појединачно, и нормално је да их нема. Они не желе овакве законе. Они не желе законе којима ће се увести ред у овој држави. Зато желе на нелегалан, нелегитиман начин да дођу поново на власт и да спрече сваки напредак Србије. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Ђокићу.

Реч има народна посланица Миланка Јевтовић Вукојичић.

Изволите.

МИЛАНКА ЈЕВТОВИЋ ВУКОЈИЧИЋ: Захваљујем.

Уважени председавајући, поштована министарко са сарадницима, колеге посланици и посланице, поштовани грађани Србије, пред нама се већ други дан на јавној расправи налази сет правосудних закона који су од изузетног значаја за унапређење законодавног оквира и наравно, за већу и бољу заштиту сваког грађанина Републике Србије.

Питање живота, питање безбедности и сигурности сваког грађанина Републике Србије, а посебно питање заштите живота најрањивијих и најосетљивијих друштвених група је питање број један за СНС, односно, то је питање које мора и треба да ужива пуну заштиту у свим могућим областима, а пре свега у законодавној области.

Из тог разлога сматрам да су Измене и допуне Кривичног закона, које предвиђају нову казну затвора, а то је доживотна казна затвора, и те како значајне управо са аспекта заштите живота најосетљивијих и најрањивијих, а то су деца, труднице, немоћни, остарели и, наравно, заштита свих оних који су изложени најгнуснијем и најмонструознијем чину, а то је силовање од стране починилаца овог кривичног дела.

Измене и допуне овог кривичног закона свакако ће имати историјски карактер, јер се први пут, а наравно, у складу са упоредноправним решењима најразвијенијих европских земаља и најразвијенијих демократија, као што је Швајцарска, као што је Немачка, као што је Француска, као што је Велика Британија, уводи казна доживотног затвора.

Питање заштите живота, односно право на живот је основно људско право и држава је у обавези да предузме све мере како би сваки грађанин Републике Србије остварио то основно људско право, право на живот. Нико нема право да лиши друго лице права на живот. Тај који се усуди да некога лиши живота је монструм. То је неко ко је свирепо извршио убиство и он наравно да заслужије доживотну казну затвора. Доживотна казна затвора предвиђена је за најсвирепија убиства, управо за убиства деце, малолетних лица, трудница, старих и немоћних. Ту нема и не може бити условног отпуста.

Наравно да казна доживотног затвора у неким другим случајевима познаје и условни отпуст. Он може да се деси после 27 година издржане казне затвора, али наравно, томе претходи и судска одлука и много других околности које могу довести или не морају да доведу до условног отпуста.

Врло је значајно и то што постоји опозив условног отпуста у временском трајању од 10 година, тако да онај који га понови, поново иде на издржавање казне затвора.

Оно што желим посебно да истакнем јесте да је овај закон први пут подржало 160.000 грађана преко иницијативе Фондације „Тијана Јурић“, односно оца покојне девојчице која је трагично изгубила живот управо од једног силоватеља, мучитеља и монструма.

Такође желим да истакнем да је Министарство правде још 2015. године формирало радну групу и разматрало је увођење доживотне казне затвора, а такође желим да похвалим да је у изради измена и допуна Кривичног закона Министарство правде тимски радило заједно са МУП-ом и са Министарством здравља, тако да и нека питања која се тичу отежавајуће околности приликом изрицања затворске казне од стране суда морају бити цењена када су у питању повратници и то на један начин када су у питању први пут, а на други начин, односно строже законске санкције се морају изрећи када су у питању повратници други или трећи пут.

Српска напредна странка нема дилему. Она гласа за живот, а овај закон свакако јесте у корист живота свих наших грађана. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Пре него што дам реч колеги Вељковићу, само једна информација. С обзиром на то да на листи пријављених народних посланика имамо само представнике Посланичке групе СНС, преостало време, када је реч о овом заједничком начелном и јединственом претресу, јесте седам минута.

Колега Вељковићу, изволите.

ДРАГАН ВЕЉКОВИЋ: Хвала, председавајући.

Уважени министре са сарадницима, даме и господо народни посланици, пред нама се, поред осталих, налази и један изузетно важан предлог, а то је Предлог закона о изменама и допунама Кривичног законика, који представља промену системског закона, коме се приступило са великом озбиљношћу, уз максимално учешће стручне јавности и кроз редовну законску процедуру започету још 2015. године формирањем сталне радне групе Министарства правде.

Након прецизних анализа кривичноправног оквира у нашој земљи, односно статистичких показатеља у вези са извршењем појединих кривичних дела, као и исхода судских поступака, може се недвосмислено констатовати да Србија има прилично благу казнену политику која се манифестује не толико у прописаним казнама, већ у њиховом спровођењу, односно пресудама које се изричу, што намеће потребу за преиспитивањем ефикасности таквог кажњавања.

Две главне сврхе кажњавања су одмазда и превенција. Одмазда као вековни циљ казне је у савременом кривичном праву одбачена као неприхватљива. Наш данашњи кривични законик предвиђа да је сврха прописивања и изрицања кривичних санкција специјална и генерална превенција, као и васпитна функција која се огледа кроз изражавање друштвене осуде за кривично дело, јачање морала и учвршћивање обавезе поштовања закона.

Свим правницима је познато да управо генерална превенција треба да будуће учиниоце кривичних дела спречи да не чине неко кривично дело. Међутим, актуелни законодавни оквир, стање у правосудном систему где процеси предуго трају, а судије превише цене олакшавајуће околности за окривљене, условило је пораст најтежих кривичних дела и отежало реализацију сврхе кажњавања. То су неки од разлога који су условили измену и допуну Кривичног законика, а чија је суштина увођење доживотне казне затвора за најтежа кривична дела.

Осим тога, увођење доживотног затвора, предлог садржи још једну битну новину – прописивање правила за строже кажњавање учинилаца кривичних дела када је реч о повратницима, односно вишеструким

повратницима који иначе представљају један од највећих безбедносних проблема у сваком друштву, па и у нашем.

Предвиђа се и увођење новог кривичног дела – напад на адвокате и регулише санкционисање припремања убиства.

Предложене измене, а нарочито увођење доживотног затвора без права на условни отпуст за поједина кривична дела и даље пооштравање казнене политике узбуркало је ширу и стручну јавност, навело на размишљање, разговоре и многобројне дилеме.

Опредељујући се за прописивање одређене казне, ми се као друштво опредељујемо према одређеној друштвеној појави. У том контексту указујем да тешки и свирепи злочини, посебно према деци, изискују посебну пажњу друштва и треба их на сваки начин осудити и максимално санкционисати.

Могућност да се починиоци таквих свирепих дела за живота поново могу наћи на слободи, што садашња законска решења омогућавају, и евентуално поновити исто или слично дело, што је у сваком случају застрашујуће, поготово за породице које су доживеле ужасне губитке деце, намеће потребу за увођењем доживотног затвора као резолутан одговор и став друштва према друштвеном понашању, према људима који силују децу, убијају децу или на најгори начин злостављају децу.

Предлог овог закона је адекватан одговор нашег друштва.

Нажалост, као и у сваком процесу, и овде се појављују организације за наводну заштиту људских права и неки појединци који сматрају да предложене измене и допуне Кривичног законика, поготово у погледу увођења доживотног затвора без права на условни отпуст, представљају преседан незабележен у законодавству који ће нас довести до удаљавања од Европске уније и проблема са Европским судом за људска права.

Такође, потенцира се да се предвиђена казна доживотног затвора без права на условни отпуст може подвести под појмом нехумане казне која је изричито забрањена Повељом и која не даје било какве шансе осуђеном лицу да се његова ситуација може променити. Наравно, овакве констатације нису до краја утемељене, с обзиром на чињеницу да се казна доживотног затвора може изрећи у 183 од укупно 216 држава у свету, а од 49 чланица Савета Европе само девет земаља нема казну доживотног затвора, а то су поред Шпаније, Норвешке, Португалије, Андоре, Сан Марина и државе настале на територији Југославије, осим Словеније. Исто тако, пет држава чланица Савета Европе предвиђа ову казну без права на условни отпуст.

Иначе, потенцирам чињеницу да је концепт доживотног затвора уведен деведесетих година 20. века, након ратификације Протокола 6 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода којом

је укинута смртна казна и иста се изриче све чешће, са тенденцијом даљег раста. У том контексту указујем да је у последње три деценије утростручен број оних који су осуђени на доживотни затвор. Док је 2000. године 261.000 осуђеника кажњена на доживотни затвор, већ 2014. године овај број је износио 479.000, што је раст од 84%.

Када је у питању примедба која се односи на права учинилаца бруталних кривичних дела, поставља се логично питање – шта је са правима жртава, малолетне Анђелине, Тијане, Иване и њихових породица? Дакле, имамо ситуацију борбе права детета које нема ни 18 година и на другој страни права убице деце. Ако треба да гледамо и вагамо та два, онда сматрам да ниједног тренутка не треба да имамо било какву дилему. Поготово ако пођемо од чињенице да су наша деца највеће благо и будућност ове земље, онда смо у обавези да предузмемо све расположиве мере и активности које ће омогућити да више ниједно дете не страда од таквих монструма, а предлогом овог закона шаљемо јасну и недвосмислену поруку да Србија према таквим најгнуснијим злочинцима неће имати ни трунке толеранције.

На крају желим да изразим задовољство што је прихваћен предлог Адвокатске коморе Србије да се у законiku пропише ново кривично дело – напад на адвокате. Прописивањем овог кривичног дела стварају се основне претпоставке за ефикасније поступање надлежних органа, пре свега полиције и тужилаштва, како би брзим откривањем, хапшењем и процесуирањем, те изрицањем запрећене казне од стране судова послали јасну поруку да правни систем функционише.

Узимајући у обзир позитивне ефекте које ће продуковати примена Кривичног законика, са задовољством ће Посланичка група СНС гласати о овом и осталим предлозима закона у дану за гласање, уз жаљење што то раније није урађено. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: С обзиром на то да Посланичка група СНС нема више времена када је реч о овом заједничком начелном и јединственом претресу, пре закључивања заједничког начелног и јединственог претреса питам – да ли желе реч председници, односно представници посланичких група или још неко ко није искористио своје право из члана 96. Пословника?

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, ви који се сећате Зојиног закона, погледајте оне клупе десно. Зојин закон је предложио Душан Милисављевић. Ми смо то препустили њима. Он је био овлашћени предлагач. Пустили смо да буде предлагач закона. Када смо гласали за тај закон, Душан Милисављевић, ово је доста тугаљива тема, обилато је то

користио. Ми смо гласали за тај закон. Препустили смо њима да поентирају, ако се на томе поентирати може. Ја верујем и даље да је то било поентирање, и то политичко, са њихове стране. Од 175, чини ми се, гласова, 160 је припадало владајућој већини. Само 14 припадника опозиционих странака од педесетак гласало је за тај закон. Предлагач Душан Милисављевић, морална громада, данас није овде. Сличан закон је на дневном реду. Толико о њиховој хуманости, о њиховој жељи за хуманије друштво, за друштво где ће владати сила закона, а не закон силе. Данас их нема овде. Нема ни њега. Ми смо гласали за тај закон, а од, чини ми се, 15 припадника Демократске странке, гласало је само њих четворо.

Навешћу неке познате који тада нису гласали, а који су били гласни. Они су изузетно гласни, али када треба гласати за те законе, онда их нема. Рецимо, Драгољуб Мићуновић није желео да гласа за тај закон чији предлагач је био Душан Милисављевић, Александра Јерков, Драган Шутановац, госпођа Вучковић, Балша Божовић. То су посланици који тада, без обзира на то што су они предложили закон, а ми гласали за њега, нису желели да гласају за такав закон. Данас их нема поново.

Ја могу свима да опростим сем Душану Милисављевићу зато што смо ми допустили, због хуманости, да нас тада искористи. Знали смо, ћутали смо, гласали смо. Опростили смо и то што они нису желели да гласају тада сви. Оно што они нису хтели, ми смо учинили. Ја ћу свакако гласати за Тијанин закон и за друге законе, а посебно за онај о корупцији.

Шта је корупција? Корупција је лични порез јавног функционера или службеника који није задовољан тиме што из пореза и такси прима личне дохотке и уводи свој лични порез на неку услугу коју по функцији треба да учини. Постоји више врста корупције, бела и црна. Ја ћу причати о најцрњој па да видимо.

У корупцији обично јавни функционер своју функцију прилагоди свом приватном бизнису. То је она најцрња. Дакле, има пријатељска услуга, има непотизам итд., али ја ћу причати о овима који нису желели данас да дођу да коментаришу ове законе, који нису гласали ни за Зојин закон. Дакле, најцрња корупција је, рецимо, Јеремић. Вама се не чини, али замислите јавног функционера Републике Србије кога пошаљемо у Уједињене нације, чију функцију – да ли је тако, господине Мартиновићу? – ми финансирамо као држава, као порески обвезници, који ту своју највишу функцију која може да се деси у УН, председник Скупштине кога финансира држава која га тамо предложи, а то смо били ми, прилагоди и споји са приватним пословима са Патриком Хоом који је већ осуђен. Када су их ухватили, Американци су такви, договорили се са Вуком Јеремићем и он је сведочио против свог тата-новчаника, сведочио је против човека који му је дао новац.

Шта рећи још о Ђиласу, који је спојио своје јавне послове са приватним фирмама и приходао 500.000.000 евра? Драги моји гледаоци, драги грађани, ви који мислите, евентуално мислите да ће вас у боље сутра одвести Ђилас и Јеремић који су вас опљачкали јуче, морате да се обратите лекару и фармацеуту ако верујете у то. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Ристичевићу.

Реч има овлашћени представник Посланичке групе Српске напредне странке, народна посланица Јелена Жарић Ковачевић.

Изволите.

ЈЕЛЕНА ЖАРИЋ КОВАЧЕВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Уважена госпођо министре, даме и господо народни посланици, на крају начелне расправе о врло важним предлозима желим најпре да се захвалим колегама које су учествовале у овој расправи. Чули смо различита мишљења, различите ставове, различите погледе на материју коју ће ови закони регулисати. Ми који смо учествовали, учинили смо ову расправу конструктивнијом.

Наравно, видели смо из достављених предлога Министарства правде да је успостављен нормативни оквир, успостављен је институционални оквир. Све институције обавезане су на борбу против криминала и корупције. Они ће сви заједно чинити јединствен систем у тој борби. Не само у региону, већ ако будемо упоредили Србију са земљама чланицама ЕУ, видећемо да предњачимо у константној борби против криминала и корупције.

Овакве измене и допуне унапредиће наше кривично законодавство и ту борбу ће учинити снажнијом. Из упоредне праксе могли смо да видимо какве казне су предвиђене за тешка дела у земљама ЕУ. Зашто би се онда критиковали предлози за наше кривично законодавство? Зашто би се критиковала наша тежња да у казнену политику уведемо казне које ће бити адекватније за почињена кривична дела?

Оваквим предлозима држава заиста шаље праву поруку – да је истрајна у борби против криминала, да неће толерисати кривична дела, а да ће штитити децу, жене, немоћна лица, породицу.

Прихватање предлога из иницијативе Фондације „Тијана Јурић“ значи не само успех те фондације, не само успех Министарства правде, већ успех свих нас. Али значи и дуг на који су нас обавезала извршења самих тих кривичних дела, зато што о томе одлучујемо. Значи и корак напред у правном систему, који треба да пружи правну сигурност свим грађанима Србије.

То, изгледа, не разумеју или не желе да прихвате само присталице Савеза за Србију, они посланици који нису учествовали у овој расправи а дају себи за право да критикују предложена решења. Прво није било добро

што одмах није усвојен тај закон, сада није добро што ће Тијанин закон бити усвојен.

Мени је жао што посланици који подржавају Савез за Србију нису учествовали ни у овој расправи. Они су много пута и досада показали да су изневерили грађане који су за њих гласали јер их нема у Парламенту да о овако важним питањима расправљају. Не дају свој допринос у расправи о овако важним питањима из чисто политичких разлога, о питањима која се тичу монструозних кривичних дела извршених над децом и управо је то показало колико су они заправо незаинтересовани за здраву и нормалну Србију.

Изјаве присталица Савеза за Србију које смо имали прилике да чујемо су врхунац лицемерја и усмерене су искључиво на прикупљање јефтиних политичких поена. Не даје се баш допринос расправи из хола или још мање се даје допринос расправи из шатора. Чак је Бошко Обрадовић отишао тако далеко да је рекао – није то тај закон. То се у шаторима расправља о законима? То улица даје своје мишљење из парка?

Дакле, ради се о промоцији Савеза за Србију, при чему на бескрупулозан начин користе најстрашније ствари учињене деци која су силована и на свиреп начин убијена. Зар људи који шетају и који кампују са представницима Савеза за Србију не подржавају 160.000 људи који су својим потписима покренули читав овај процес расправљања о казни доживотног затвора? Да ли су они заиста овластили Бошка Обрадовића да критикује строже кажњавање силоватеља и убица деце?

Желим да се захвалим на крају Фондацији „Тијана Јурић“ на предлозима и иницијативи. Жао ми је што је повод за то губитак живота на свиреп и монструозан начин.

Желим да се захвалим и вама, госпођо министре, и вашем тиму на озбиљном и посвећеном раду који нам је омогућио да о овим предлозима говоримо.

Потпуно је јасна намера државе да се обрачуна са криминалом и корупцијом, да уреди кривично законодавство до детаља, а пре свега да поштри казнену политику и да да шансу грађанима да верују у наш правосудни систем који ће им пружити апсолутну сигурност. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колегинице.

Сагласно члану 98. став 4. Пословника закључујем заједнички начелни и јединствени претрес о предлозима аката из тачака 1, 2, 3, 4, 5, 14. и 15. дневног реда.

Такође, користим прилику да се захвалим министарки Нели Кубуровић и њеним сарадницима на једној конструктивној и квалитетној расправи и убеђен сам да ћемо у истом тону наставити и током расправе о појединостима.

Сада одређујем паузу. Са радом настављамо у 15.00 часова.

Захваљујем.

(После паузе – 15.00)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Владимир Маринковић): Даме и господо народни посланици, настављамо са радом.

Прелазимо на тачке 6–13. дневног реда (заједнички јединствени претрес):

- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ПОТВРЂИВАЊУ УГОВОРА О ЗАЈМУ ЗА КРЕДИТ ЗА ПОВЛАШЋЕНОГ КУПЦА ЗА ПРОЈЕКАТ МОДЕРНИЗАЦИЈЕ И РЕКОНСТРУКЦИЈЕ МАЂАРСКО-СРПСКЕ ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ВЕЗЕ НА ТЕРИТОРИЈИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, ЗА ДЕОНИЦУ НОВИ САД – СУБОТИЦА – ДРЖАВНА ГРАНИЦА (КЕЛЕБИЈА), ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, КОЈУ ПРЕДСТАВЉА МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА, КАО ЗАЈМОПРИМЦА, И КИНЕСКЕ *EXPORT-IMPORT* БАНКЕ КАО ЗАЈМОДАВЦА;
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ПОТВРЂИВАЊУ УГОВОРА О ЗАЈМУ ЗА КРЕДИТ ЗА ПОВЛАШЋЕНОГ КУПЦА ЗА ПРОЈЕКАТ ИЗГРАДЊЕ АУТО-ПУТА Е-763, ДЕОНИЦА ПРЕЉИНА–ПОЖЕГА, ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, КОЈУ ПРЕДСТАВЉА МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА, КАО ЗАЈМОПРИМЦА, И КИНЕСКЕ *EXPORT-IMPORT* БАНКЕ КАО ЗАЈМОДАВЦА;
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ПОТВРЂИВАЊУ ФИНАНСИЈСКОГ УГОВОРА ПАРТНЕРСТВО ЗА ЛОКАЛНИ РАЗВОЈ ИЗМЕЂУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ЕВРОПСКЕ ИНВЕСТИЦИОНЕ БАНКЕ;
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ПОТВРЂИВАЊУ ФИНАНСИЈСКОГ УГОВОРА – ОКВИР ЗА ЈАЧАЊЕ ОТПОРНОСТИ ЛОКАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ, ИЗМЕЂУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ЕВРОПСКЕ ИНВЕСТИЦИОНЕ БАНКЕ;
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ПОТВРЂИВАЊУ СПОРАЗУМА О ЗАЈМУ (ПРОЈЕКАТ МОДЕРНИЗАЦИЈЕ ПОРЕСКЕ АДМИНИСТРАЦИЈЕ) ИЗМЕЂУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И МЕЂУНАРОДНЕ БАНКЕ ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ;
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ПОТВРЂИВАЊУ СПОРАЗУМА О ЗАЈМУ (ПРОЈЕКАТ УНАПРЕЂЕЊА ТРГОВИНЕ И САОБРАЋАЈА ЗАПАДНОГ БАЛКАНА УЗ ПРИМЕНУ ВИШЕФАЗНОГ ПРОГРАМСКОГ ПРИСТУПА) ИЗМЕЂУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И МЕЂУНАРОДНЕ БАНКЕ ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ;

- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ПОТВРЂИВАЊУ СПОРАЗУМА О ЗАЈМУ (ПРОЈЕКАТ УНАПРЕЂЕЊА УСЛУГА ЕЛЕКТРОНСКЕ УПРАВЕ) ИЗМЕЂУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И МЕЂУНАРОДНЕ БАНКЕ ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ;
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ПОТВРЂИВАЊУ ОКВИРНОГ СПОРАЗУМА О ЗАЈМУ LD 1981 (2018) ИЗМЕЂУ БАНКЕ ЗА РАЗВОЈ САВЕТА ЕВРОПЕ И РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ ЈАВНОГ СЕКТОРА – УНАПРЕЂЕЊЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ У ОБЛАСТИ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ У СРБИЈИ.

Сагласно члану 90. став 1. Пословника Народне скупштине, обавештавам вас да су позвани да седници присуствују Зоран Ђорђевић, министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, и Јелена Танасковић, државни секретар у Министарству финансија.

Молим посланичке групе, уколико то већ нису учиниле, да одмах поднесу пријаве за реч са редоследом народних посланика, у складу са чланом 96. став 4. Пословника.

Сагласно члану 170, а сходно члану 157. став 2. Пословника Народне скупштине, отварам заједнички јединствени претрес о:

– Предлогу закона о потврђивању Уговора о зајму за кредит за повлашћеног купца за Пројекат модернизације и реконструкције мађарско-српске железничке везе на територији Републике Србије, за деоницу Нови Сад – Суботица – државна граница (Келебија), између Владе Републике Србије коју представља Министарство финансија, као зајмопримца и кинеске *Export-Import* банке, као зајмодавца,

– Предлогу закона о потврђивању Уговора о зајму за кредит за повлашћеног купца за Пројекат изградње ауто-пута Е-763, деоница Прељина–Пожега, између Владе Републике Србије, коју представља Министарство финансија, као зајмопримца и кинеске *Export-Import* банке, као зајмодавца,

– Предлогу закона о потврђивању Финансијског уговора Партнерство за локални развој између Републике Србије и Европске инвестиционе банке,

– Предлогу закона о потврђивању Финансијског уговора – Оквир за јачање отпорности локалне инфраструктуре, између Републике Србије и Европске инвестиционе банке,

– Предлогу закона о потврђивању Споразума о зајму (Пројекат модернизације пореске администрације) између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој,

– Предлогу закона о потврђивању Споразума о зајму (Пројекат унапређења трговине и саобраћаја Западног Балкана уз примену

вишефазног програмског приступа) између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој,

– Предлогу закона о потврђивању Споразума о зајму (Пројекат унапређења услуга електронске управе) између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој,

– Предлогу закона о потврђивању Оквирног споразума о зајму LD 1981 (2018) између Банке за развој Савета Европе и Републике Србије за финансирање јавног сектора – унапређење инфраструктуре у области здравствене заштите у Србији.

Да ли представници предлагача желе реч, у овом случају министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања господин Зоран Ђорђевић?

Изволите, господине министре, и добро дошли у Народну скупштину.

ЗОРАН ЂОРЂЕВИЋ: Захваљујем, уважени председавајући.

Поштовани посланици, даме и господо, пред вама се налази предлог сета закона о потврђивању уговора о зајму.

Први је Предлог закона о потврђивању Уговора о зајму за кредит за повлашћеног купца за Пројекат модернизације и реконструкције мађарско-српске железничке везе на територији Републике Србије, за деоницу Нови Сад – Суботица – државна граница (Келебија), између Владе Републике Србије коју представља Министарство финансија, као зајмопримца, и кинеске *Export-Import* банке, као зајмодавца.

На основу Споразума о економској и техничкој сарадњи у области инфраструктуре између Владе Републике Србије и Владе Народне Републике Кине закљученог 20. августа 2009. године отпочела је реализација неколико значајних пројеката у нашој земљи који се финансирају из повољних кредита кинеске *Export-Import* банке, као овлашћене институције Владе Народне Републике Кине.

Сарадња по основу потписаних уговора са кинеским компанијама као извођачима радова у пројектима важне транспортне инфраструктуре у Републици Србији као што су путеви и железница је интензивирана и може се оценити као веома задовољавајућа.

Из досада одобрених кредитних средстава реализовани су пројекат набавке скенера за потребе Управе царина, пројекат изградње моста Земун–Борча са приступним саобраћајницама, прва фаза пакет пројекта ТЕ Костолац Б, док су друга фаза пакет пројекта ТЕ Костолац Б, Обреновац–Љиг, пројекат изградње ауто-пута Е-763 деоница Сурчин–Обреновац, пројекат модернизације и реконструкције мађарско-српске железничке везе на територији Републике Србије, деоница Београд Центар – Стара Пазова и пројекат изградње обилазнице око Београда на ауто-путу

Е-75, деоница мост преко реке Саве код Остружнице – Бубањ поток, сектори 4, 5 и 6 у току.

Пројекат модернизације, реконструкције пруге Београд–Будимпешта као део глобалног пројекта „Један појас, један пут“ један је од најважнијих инфраструктурних пројеката Републике Србије, чија је заједничка реализација договорена на нивоу председника Владе Републике Србије и Народне Републике Кине и Мађарске. Наведени пројекат има двоструки значај за привреду Републике Србије, са једне стране као транзитни коридор између Евроазије и земаља Централне и Западне Европе, односно као део тзв. трећег поморског крака „новог пута свиле“ и Евроазијске експресне железничке везе.

Други аспект је да ће модернизацијом наведене пруге и укључивањем у Трансевропску транспортну мрежу основних коридора бити створени услови за модернизацију железнице и њено укључивање у транзитне воде и путничке токове Европе.

За деоницу пруге Београд Центар – Стара Пазова Републици Србији је иста банка већ одобрила један зајам у износу од 297.638.159 америчких долара. На Седмом самиту шефова влада Народне Републике Кине и 16 земаља централне и источне Европе у Софији, дана 7. јула 2018. године је закључен комерцијални Уговор о модернизацији и реконструкцији мађарско-српске железничке везе на територији Републике Србије за деоницу Нови Сад – Суботица – државна граница (Келебија), између Владе Републике Србије, Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ и кинеског конзорцијума *China Railway International* и *China Communication Construction Company Ltd.* на износ од 1.162.810.000 америчких долара.

Комерцијални уговор обухвата услуге набавке, изградње и испоруке и уградње свих неопходних елемената за реконструкцију ове деонице дужине 108,1 километар, како би се успоставила двоколосечна пруга за мешовити саобраћај, за брзине до 200 километара на час, која испуњава услове основног коридора Трансевропске транспортне мреже ТЕН-Т. Услуге обухватају активности на припреми пројекта и израду пројекта за извођење радова за деоницу Нови Сад – Суботица – државна граница (Келебија), укључујући пројекат организације градилишта са приступним саобраћајницама и пројекат управљања саобраћајем током изградње.

Извођење радова укључује реконструкцију и изградњу железничке пруге и железничких станица, сигнално-сигурносних и телекомуникационих постројења, електропостројења и постројења за снабдевање енергијом, инжењерских објеката са грађевинским и другим материјалом неопходним за реализацију пројекта, као и достављање на

увид свих атеста, сертификата и испитивања неопходних за поступак техничког прегледа ради прибављања употребне дозволе и сертификата о верификацији које издаје пријављено тело у складу са Законом о безбедности и интероперабилности железнице.

Уговором о зајму између Владе Републике Србије коју представља Министарство финансија, као зајмопримца и кинеске *Export-Import* банке, као зајмодавца, који је потписан 25. априла у Пекингу, одобрен је кредит у износу 988.388.500 америчких долара, из којег ће се финансирати 85% вредности пројекта по комерцијалном уговору, док ће се преосталих 15%, тј. 174.421.500 америчких долара обезбеђивати из буџетских средстава.

Финансијски услови кредита су – рок доспећа кредита 20 година, укључујући и период почетка од пет година, док је период отплате главнице 15 година у 30 полугодишњих рата које доспевају 15. маја и 15. новембра сваке године; период расположивости кредита је пет година, уз могућност да се додатно продужи уколико буде потребно; годишња каматна стопа је фиксна од 2% годишње. Зајмопримац је Влада Републике Србије, коју представља Министарство финансија. Инвеститор је Акционарско друштво за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд. Извођач радова је *China Railway International* и *China Communication Construction Company Ltd.* Трошкови обраде кредита по стопи од 0,25% на укупан износ кредита плаћа се једнократно. Провизија на неповучена средства је по стопи од 0,25% годишње.

Следећи на дневном реду је Предлог закона о потврђивању Уговора о зајму за кредит за повлашћеног купца за Пројекат изградње ауто-пута Е-763, деоница Прељина–Пожега, између Владе Републике Србије, коју представља Министарство финансија, као зајмопримца, и кинеске *Export-Import* банке као зајмодавца.

Током одржавања форума „Појас и пут“ од 14. до 15. маја 2017. године у Пекингу потписан је Меморандум о разумевању између Републике Србије и предузећа *China Communications Construction Company Ltd.* о сарадњи на пројекту Београд – Јужни Јадран, деонице Прељина–Пожега и Пожега–Бољаре. Меморандумом су стране исказале намеру о међусобној сарадњи у циљу реализовања овог приоритетног инфраструктурног коридора за Републику Србију. Ауто-пут Е-763 Београд – Јужни Јадран је у различитим фазама реализације. По деоницама: Сурчин–Обреновац, дужина 17,6 километара, радови су почели 1. марта 2017. године; Обреновац–Уб, дужина 26,2 километра, радови су у току; Уб–Лајковац, дужина 12 километара, радови су завршени; Лајковац–Љиг, дужина 24 километра, радови су у току; Љиг–Прељина, дужина 40,3 километра, радови су завршени.

Како би се завршио комплетан ауто-пут укупне дужине 258 километара до границе са Црном Гором, договорена је сарадња са кинеском компанијом *China Communications Construction Company Ltd.* на изградњи деонице Прељина–Пожега дужине 30,9 километара по основу комерцијалног уговора потписаног 27. новембра 2017. године на износ од 523.530.000 америчких долара. Пројекат обухвата израду пројектно-техничке документације и радове на изградњи ауто-пута у пуном профилу са припадајућим инжењерским објектима, петљама, тунелима и мостовима.

Карактеристично за ову деоницу је што пролази кроз веома тежак географски терен, због чега ће морати да се изграде бројни тунели и мостови, а то је скоро једна трећина трасе коју ће чинити управо мостови и тунели. Уговором о зајму између Владе Републике Србије, коју представља Министарство финансија, као зајмопримца и кинеске *Export-Import* банке као зајмодавца, који је потписан 25. априла у Пекингу, одобрен је кредит у износу од 445.000.000 америчких долара из којих ће се финансирати 85% вредности пројекта по комерцијалном уговору, док ће се преосталих 15% обезбеђивати из буџетских средстава.

Финансијски услови кредита су: рок доспећа кредита 20 година, укључујући период почетка од пет година, док је период отплате главнице 15 година у једнаким полугодишњим ратама; фиксна каматна стопа од 3% годишње; провизија за ангажовање средстава 0,5% на укупан износ кредита који се плаћа једнократно у року од 30 дана од датума ступања на снагу предметног уговора о зајму; провизија на неповучена средства је 0,5%. Зајмопримац је Влада Републике Србије, коју представља Министарство финансија, а корисник зајма је Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре или ЈП „Путеви Србије“, у складу са комерцијалним уговором.

Затим, на дневном реду је Предлог закона о потврђивању Финансијског уговора Партнерство за локални развој између Републике Србије и Европске инвестиционе банке.

Закључивањем Финансијског уговора Партнерство за локални развој са Европском инвестиционом банком, који је потписан 15. априла 2019. године у Београду, Републици Србији је одобрен зајам у износу од 22.000.000 евра за финансијску подршку инвестицијама у преко 40 јединица локалне самоуправе, које су у претходном периоду биле погођене поплавама, мигрантском кризом, имају низак индекс развијености и које су постигле добре учинке током реформе јавне управе.

Инфраструктурни радови који ће бити реализовани у наредном периоду имаће велики значај за јединице локалних самоуправа и створиће боље услове за живот њихових грађана. Реализација пројекта чија је

припремна фаза започела 2018. године биће спроведена до краја 2022. године и обухвата реконструкцију општинских зграда, изградњу зелених пијаца, комплетно реновирање тј. адаптацију и изградњу лед расвете, обнову вртића и биоскопа, изградњу видео-надзора.

Савет за координацију пројекта, формиран од стране Владе и програма Уједињених нација за развој у Републици Србији, који има улогу имплементационог партнера, на седници од 20. децембра 2017. године одобрио је пројектни документ Партнерство за локални развој, а развијен је у циљу реализације договореног пројекта који ће се затим делом финансирати из кредитних средстава ЕИБ-а.

Министарство државне управе и локалне самоуправе је 18. априла 2018. године са УНДП-ом закључило Споразум о финансирању према којем се буџетска средства у износу од 1.570.172 америчка долара стављају на располагање УНДП-у за спровођење планираних активности, док ће УНДП паралелно финансирати 160.000 америчких долара из сопствених средстава.

У спровођење пројекта укључено је Министарство државне управе и локалне самоуправе као промотер пројекта, док ће УНДП пружати административно-техничку подршку у вези са ангажовањем и надзором над радом јединице за имплементацију пројекта за чији рад ће се користити средства из буџета Министарства државне управе, а у складу са Споразумом између УНДП и Министарства државне управе.

Јединица за имплементацију ће бити одговорна за спровођење пројектних активности у складу са политиком и правилима банке за финансирање инвестиционих пројеката. Потребна средства за покриће трошкова пројекта, процењене вредности око 30.000.000 евра, биће обезбеђена из зајма ЕИБ-а, уз помоћ у износу од 22.000.000 евра, што представља 75% вредности пројекта, док ће јединице локалне самоуправе из сопствених средстава финансирати најмање 15% вредности инвестиције.

На основу закљученог финансијског уговора обезбеђују се кредитна средства по следећим условима: Директно задуживање Републике Србије до 22.000.000 евра, промотер Министарство државне управе уз подршку УНДП-а као имплементационог партнера; период отплате кредита ће бити 25 година, укључујући период почетка од пет година; каматна стопа се одређује приликом повлачења сваке транше, посебно уз могућност избора фиксне или варијабилне каматне стопе. Фиксна каматна стопа означава годишњу каматну стопу одређену од стране банке у складу са принципима које повремено утврђују управна тела банке за кредите изражене у валути евро. Варијабилна каматна стопа означава каматну стопу на годишњем нивоу која је једнака шестомесечном еурибору, плус одређени распон који

банка одређује за сваки референтни период, а распон се утврђује за цео период отплате транше.

Приликом повлачења транше зајмопримац има могућност избора између годишње, полугодишње и кварталне отплате главнице без плаћања банци приступне накнаде и провизије на неповучена средства. Транша са фиксном каматном стопом отплаћује се у ануитетима или ратама са једнаким уделом главнице. Кредит се реализује у највише десет транши са минималним износом транше од два милиона евра, с тим да прва транша не може да премаши износ од 2,2 милиона евра. Период расположивости зајма је најмање четири године од датума закључивања финансијског уговора колико је потребно за реализацију пројекта. Повлачење транши које следе након исплате прве транше биће могуће када од укупног износа свих претходно повучених транши буде уговорено 80% и плаћено 50% вредности уговорених радова извођачима.

Предвиђена је могућност превремене отплате свих транши или дела било које транше, уколико се процени да је то повољније са становишта управљања јавним дугом, уз плаћање свих доспелих обавеза по основу камате и других трошкова банке.

Наредни је Предлог закона о потврђивању Финансијског уговора – Оквир за јачање отпорности локалне инфраструктуре, између Републике Србије и Европске инвестиционе банке. Финансијски уговор – Оквир за јачање отпорности локалне инфраструктуре између Републике Србије и Европске инвестиционе банке је потписан у Луксембургу 29. априла 2019. године и у Београду 7. маја 2019. године, у износу од 40.000.000 евра.

Пројекат који се финансира обухвата реконструкцију, модернизацију и проширење система водоводне инфраструктуре и система канализационе инфраструктуре. С обзиром на стање водопривреде, водоводне и канализационе инфраструктуре и чињеницу да комунална предузећа и јединице локалне самоуправе не поседују довољно средстава за њихову свеобухватну реконструкцију, модернизацију и проширење, имплементација пројекта у целини кроз инвестициона улагања на локалном нивоу омогућиће смањење губитка воде у системима, а самим тим и трошкова комуналних предузећа, ублажавање еколошких проблема, непречишћавање отпадних вода и њиховог директног испуштања у водотокове и створити боље услове за живот грађана.

Дужи низ година цена комуналне услуге водоснабдевања и одвођења отпадних вода не омогућава покриће оперативних трошкова постојећег система, те у том систему не може бити извор за велике инвестиционе циклусе и развој комуналне привреде. Недовољно улагање у одговарајући третман отпадних вода кроз изградњу канализационе

мреже, колектора и пречишћивача загађених водотокова, подземних вода и земљишта попримило је неповољне размере, што је довело до лошег стања комуналне инфраструктуре у Републици Србији. Наша земља према изграђености канализационе инфраструктуре спада у групу средње развијених земаља, док је у погледу третмана отпадних вода на самом зачељу. У реконструкцију и изградњу водоводне инфраструктуре је досада улагано у складу са расположивим финансијским средствима, при чему су приоритет биле хитне интервенције те се ретко или уопште није приступало њеној свеобухватној реконструкцији.

Циљ коме се тежи је повећање степена обухваћености јавним водоводним системима, али и постављање нових приоритета усмерених ка управљању потрошњом, тако што ће се уместо сталног ширења ка новим извориштима предузимати мере и активности на свим нивоима за рехабилитацију старих водоводних система, смањење губитка воде, повећање економске ефикасности и подизање свести потрошача о вредности воде.

Реализација напред наведеног пројекта, процењене вредности од око 80.000.000 евра у сарадњи са Европском инвестиционом банком, значајан је корак у том правцу. Поред кредитних средстава у износу од 40.000.000 евра које обезбеђује Европска инвестициона банка, преосталих 50% вредности пројекта ће се кофинансирати из бесповратних средстава Европске уније, буџета Републике Србије и доприноса локалне самоуправе.

За спровођење пројекта којим се подржава реконструкција или изградња система за водоснабдевање и канализацију у општинама погођеним мигрантском кризом, поплавама и последицама других елементарних непогода које су задесиле Републику Србију протеклих година задужена је Канцеларија за управљање јавним улагањима која ће имати улогу промотера и успоставити јединицу за имплементацију пројекта.

Зајам се одобрава по следећим финансијским условима – задужење Републике Србије је 40.000.000 евра; промотер је Канцеларија за управљање јавним улагањима; период отплате кредита је 30 година, укључујући и период почетка од пет година; каматна стопа се одређује приликом повлачења сваке транше, посебно уз могућност избора фиксне или варијабилне каматне стопе. Фиксна каматна стопа означава годишњу каматну стопу одређену од стране банке, у складу са принципима које повремено утврђују управна тела банке за кредите изражене у евро валути. Варијабилна каматна стопа означава каматну стопу на годишњем нивоу која је једнака шестомесечном еурибору. У случају да еурибор има негативну вредност, одређује се као нула, плус одређени распон који банка

одређује за сваки референтни период. Распон се утврђује за цео период отплате транше.

Приликом повлачења транши зајмопримац има могућност избора између годишње, полугодишње и тромесечне отплате кредита, без плаћања банци приступне накнаде и провизије на неповучена средства. Транша са фиксном каматном стопом отплаћује се у ануитетима или ратама са једнаким уделом главнице. Кредит се реализује у највише 20 транши са минималним износом транше од милион евра, док ће износ прве транше бити у максималном износу од 12.000.000 евра. Неће бити исплаћивано више од једне транше месечно. Период расположивости зајма је пет година од датума закључивања Финансијског уговора, уз могућност продужетка. Предвиђена је могућност превремене отплате свих транши или дела било које транше уколико се процени да је то повољније са становишта управљања јавним дугом, уз плаћање свих доспелих обавеза по основу камате и других трошкова банке.

Следећа тачка на дневном реду јесте Предлог закона о потврђивању Споразума о зајму између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој.

Пројекат модернизације пореске администрације има за циљ унапређење делотворности наплате пореза и смањење трошкова у испуњавању пореских обавеза. Споразум о зајму између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој потписан је 7. маја 2019. године у Београду у укупном износу од 45.300.000 евра.

Пројекат обухвата четири компоненте.

Прва компонента је правни оквир. Ова компонента за циљ има отклањање великог броја ограничења у погледу ширег правног оквира и окружења јавних пореских политика у којима послује Пореска управа, што ће допринети томе да се домаће законодавство усклади са стандардима ЕУ, омогући свеобухватни приступ управљању заснованом на процени могућих ризика и унапреди испуњавање пореских обавеза.

Друга компонента је организација и рад Пореске управе. Активности ће бити спроведене у оквиру ове компоненте и довешће до унапређења различитих функционалних области у којима су у оквиру дијагностичке процене пореске администрације утврђени недостаци, а односе се на регистрацију пореских обвезника, управљање ризиком, добровољно испуњење пореских обавеза, пореску контролу, одлучивање по жалбама у пореском поступку и делотворност рада Пореске управе у ширем смислу.

Трећа компонента је модернизација информационо-комуникационе технологије система и управљање евиденцијама. Активности у оквиру ове компоненте треба да допринесу унапређењу квалитета и повећању

обухвата услуга које пружа ИКТ систем и решавању значајних изазова са којима се Пореска управа суочава на пољу управљања евиденцијама, укључујући и решавање значајног броја акумулираних папирних докумената о пореским обвезницима.

Четврта компонента је управљање пројектом и управљање променама. Резултати који буду постигнути у оквиру ове четврте компоненте пројекта допринеће остваривању визије Пореске управе за будућност, да поставе организацију коју карактерише електронско пословање и орган управе окренут потребама пореских обвезника који пружа најквалитетније услуге и опремљен је ефикасним механизмима за обезбеђење поштовања прописа заснованих на проценама могућих ризика уз примену ИКТ решења којима се омогућава да Пореска управа своје ограничене ресурсе искористи на делотворан начин у циљу оптимизације наплате јавних прихода у корист Републике Србије.

Финансијски услови зајма су: износ задужења је 45.300.000 евра; износ зајма изражен је у евро противвредности тако да је примењен курс евра према америчком долару 1,149:1 евро на дан 31. јануар 2019. године. Повлачење зајма спроводиће се у складу са одредбама Споразума о зајму. Рок доспећа је 15 година, са укљученим периодом почетка од пет година, тако да је период отплате главнице зајма 10 година, а главница ће се отплаћивати у једнаким полугодишњим ратама, од којих прва рата доспева 15. маја 2024. године, а последња 15. новембра 2033. године. Рок расположивости зајма је до 31. октобра 2024. године. Приступна накнада од 0,25% на укупан износ зајма, тј. 113.250 евра наплатиће се једнократно из средстава зајма. Накнада за неповучена средства је 0,25% на годишњем нивоу за неповучени износ главнице. Каматна стопа – зајмопримац плаћа камату полугодишње, 15. маја и 15. новембра сваке године, за сваки каматни период по референтној стопи за валуту зајма. Шестомесечни еурибор увећан је за фиксну маржу од 0,70%. Предвиђена је и могућност да зајмопримац у сваком моменту може да затражи конверзију каматне стопе или марже из фиксне у варијабилну и обрнуто.

Споразум о зајму предвиђа коришћење механизма ретроактивног финансирања које подразумева рефундацију трошкова из средстава зајма Светске банке у максималном износу од 500.000 евра за потребе покретања набавке, за услуге ангажовања запослених у оквиру јединице за имплементацију пројекта консултантских услуга, за анализу управљања документацијом и архивирање и консултантске услуге за анализу опција фискализације пре ратификације Споразума о зајму, односно накнаду за сва плаћања по унапред наведеном основу извршења пре датума потписивања Споразума о зајму, а почевши од 7. фебруара 2019. године, укључујући и тај датум.

Следећи на дневном реду је Предлог закона о потврђивању Споразума о зајму (Пројекат унапређења трговине и саобраћаја Западног Балкана уз примену вишефазног програмског приступа) између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој. Потписан је 7. маја 2019. године у Београду у укупном износу од 335.000.000 евра.

Оперативни циљ зајма јесте продубљивање трговинских интеграција за Западни Балкан 6 као део стратегије раста засноване на повећању продуктивности, а овај циљ биће спроведен кроз вишефазни програмски приступ који представља нови модалитет финансирања банке, који одговара дугорочним, великим или комплексним ангажманима, као скуп мањих повезаних операција, фаза у оквиру једног програма.

Програм се спроводи у две фазе, које ће бити имплементиране у периоду од пет година по свакој фази.

Земље обухваћене првом фазом програма су Албанија, Северна Македонија и Србија.

Овај пројекат за Републику Србију представља пре свега регионални пројекат, са циљем смањења трошкова трговине и повећања ефикасности транспорта на Западном Балкану.

Пројекат обухвата четири компоненте.

Прва компонента су олакшице за прекогранично кретање роба и биће реализована кроз две поткомпоненте. Прва поткомпонента је усвајање имплементације система националног јединственог шалтера. Пројекат ће пружити подршку за креирање, развој и спровођење решења националног једношалтерског система и са тим повезане реформе и модернизацију царинских служби и других органа који управљају границом у циљу унапређења транспарентности интегритета, смањења трансакционих трошкова трговине, унапређења и координације између државних органа и смањења времена потребног за царињење робе. Друга поткомпонента је развој система за електронску размену документа на седам кључних железничких граничних прелаза.

Друга компонента је јачање ефикасности и предвидљивости саобраћаја кроз пружање подршке за израду паметног саобраћајног система путем набавке и инсталације опреме попут система за прикупљање података о току саобраћаја посредством индукционих калема уграђених у коловоз и система за вагање у покрету, елемената за контролу висине возила која користе ауто-путева, система за прикупљање података о временским условима дуж ауто-путева и система за откривање превоза опасног терета. Такође обухвата и пружање подршке за унапређење одређених пружних прелаза на железничкој мрежи у циљу побољшања безбедности и ефикасности, сигнализације и интероперабилности, као и развој система за обезбеђење поузданости, доступности, одрживости и

безбедности ради квалитетнијег одржавања и веће безбедности железничке инфраструктуре.

Трећа компонента је унапређење приступа тржишту за трговину услугама и инвестиције средстава за реализацију ове компоненте обезбеђена су из средстава Европске уније.

Четврта компонента је подршка пројекту имплементације. Резултати који буду постигнути у оквиру ове четири компоненте пројекта допринеће унапређењу токова трговине робом, услугама и инвестицијама унутар Западног Балкана 6 и са ЕУ, а последично и повећању интеграција и економског раста.

Финансијски услови зајма су: износ задужења је 35.000.000 евра; износ зајма је изражен у евро противвредности тако што је примењен курс евра према америчком долару 1,145 према једном еврџ на дан 31. децембар 2018. године; повлачење зајма спроводиће се у складу са одредбама споразума о зајму; рок доспећа је 12 година, са укљученим периодом почетка од три године, тако да је период отплате главнице зајма девет година, а главница ће се отплаћивати у једнаким полугодишњим ратама, од којих прва рата доспева 15. маја 2022. године, а последња 15. новембра 2030. године; рок расположивости зајма је 15. децембар 2025. године. Приступна накнада је 0,25% на укупан износ зајма, износи 87.500 евра и платиће се једнократно из средстава зајма.

Обрачун провизија на неповучена средства почиње након истека периода од 60 дана након дана потписивања споразума о зајму. Накнада за неповучена средства је 0,25% на годишњем нивоу на неповучени износ главнице. Каматна стопа – зајмопримац ће плаћати каматну стопу полугодишње, 15. маја и 15. новембра сваке године за сваки каматни период по референтној стопи за валуту зајма, шестомесечни еурибор увећан за фиксну маржу од 0,5%. Предвиђена је могућност да зајмопримац у сваком моменту може затражити конверзију каматне стопе или марже из фиксне у варијабилну и обрнуто.

Следећи пред вама је Предлог закона о потврђивању Споразума о зајму између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој. Споразум о зајму (Пројекат унапређења услуга електронске управе) између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој потписан је 7. маја 2019. године у Београду у износу од 43.800.000 евра. Пројекат унапређења електронске управе има за циљ унапређење приступа квалитета и ефикасности изабраних административних услуга електронске управе. Основни циљ који треба остварити реализацијом пројекта јесте пораст нивоа квалитета услуга употребом информационо-комуникационих технологија и знатна уштеда елиминисањем паралелних процеса понављања поступка и губитка услед дуготрајних поступака, што

ће допринети већем поверењу у управу и задовољству крајњих корисника јавних услуга, смањити терет администрације за привредне субјекте и грађане и створити ефикаснију јавну управу. Такође, развој еУправе представља један од најснажнијих алата у борби против корупције и сиве економије, имајући у виду да се увођењем еУправе пословни процеси информатизују и значајно смањују утицај људског фактора на реализацију комплетне услуге.

Пројекат омогућава три компоненте. Прва компонента – основе за пружање дигиталних услуга са циљем да се успостави неопходна основа за подршку коришћењу информационо-комуникационих технологија и пружању јавних услуга грађанима и предузећима, укључујући и стандарде, процедуре и дигиталну инфраструктуру.

Друга компонента је трансформација услуга за грађане, привреду и Владу. Циљ ове компоненте је унапређење процеса интерног пословања ради смањења административног оптерећења и повећање ефикасности пружања услуга.

Трећа компонента је развој дигиталних вештина, јачање институција и управљање променама.

Поред средстава зајма који обезбеђује Међународна банка за обнову и развој за покриће 95% трошкова пројекта, преостале трошкове суфинансираће Република Србија у износу од пет милиона америчких долара еквивалентно 4,38 милиона евра. Финансијски услови зајма су – износ задужења 43.800.000 евра; износ зајма изражен је у противвредности у еврима тако што је примењен курс евра према америчком долару 1,142 према 1 евр у на дан 28. фебруар 2019. године; повлачење зајма спроводиће се у складу са одредбама споразума о зајму; минимални износ транше за повлачење је 500.000 евра, а максимални 4.0000.000 евра; рок доспећа је 15 година са укљученим периодом почетка од пет година тако да је период отплате главнице зајма десет година, а главница ће се отплаћивати у једнаким полугодишњим ратама од којих прва доспева 15. маја 2024. године, а последња 15. новембра 2033. године. Рок расположивости зајма је 30. јун 2024. године. Приступна накнада је 0,25% на укупан износ зајма, тј. 109.500 евра и отплатиће се једнократно из средстава зајма. Накнада за неповучена средства је 0,25% на годишњем нивоу на неповучени износ главнице. Каматна стопа – зајмопримац плаћа каматну стопу полугодишње 15. маја и 15. новембра сваке године за сваки каматни период по референтној стопи за валуту зајма, шестомесечни еурибор увећан за фиксну маржу за 0,70%. Предвиђена је и могућност да зајмопримац у сваком моменту може затражити конверзију каматне стопе или марже из фиксне у варијабилну и обрнуто.

Споразумом о зајму предвиђена је могућност коришћења механизма ретроактивног финансирања што подразумева рефундацију трошкова из средстава зајма у максималном износу од четири милиона евра који настану у периоду од 11. марта 2019. године до датума када споразум о зајму постане ефективан.

Затим, на дневном реду је Предлог закона о потврђивању Оквирног споразума о зајму LD 1981 (2018) између Банке за развој Савета Европе и Републике Србије за финансирање јавног сектора – унапређење инфраструктуре у области здравствене заштите у Србији.

Оквирним споразумом о зајму, који је потписан са Банком за развој Савета Европе у Београду 4. априла 2019. године и у Паризу 15. априла 2019. године, Републици Србији одобрен је зајам за финансирање здравствене инфраструктуре и болничке опреме у одабраним здравственим институцијама широм Србије у укупном износу од 200.000.000 евра.

Пројекат предвиђа инвестирање у изградњу, проширење и рехабилитацију око 18 здравствених установа широм Републике Србије, покривајући секундарне и терцијарне здравствене центре. Пројектом ће бити обухваћени здравствени центри у следећим градовима: Аранђеловац, Ваљево, Врање, Горњи Милановац, Зајечар, Кладово, Краљево, Лесковац, Лозница, Мајданпек, Параћин, Пирот, Прокупље, Смедерево, Смедеревска Паланка, Сремска Митровица, Суботица и Ћуприја.

Средства будућег зајма планирана су као подршка већ постојећим инвестицијама државног буџета у здравствени сектор, чиме би се допунила тренутно недовољна издвајања за здравствену инфраструктуру на свим нивоима финансирања. На овај начин би се покрило око 30% инвестиционих потреба за инфраструктурно одржавање током трогодишњег периода, са фокусом на побољшање инфраструктуре на секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите кроз улагања у модернизацију малих, средњих и већих болничких установа специјалистичке заштите.

Управљање системом здравствене заштите у Републици Србији врши Министарство здравља, које утврђује здравствену политику, стандарде и механизме контроле, али врши и контролу квалитета. Институт за јавно здравље „Др Милан Јовановић Батут“, који прикупља и анализира податке о здравственом систему, предлаже мере за унапређење здравственог система, предлаже годишњи план рада здравствених установа и Републичког фонда за здравствено осигурање, који врши финансирање јавног здравства.

Процењена вредност пројекта је минимално 350.000.000 евра, од којих ће Банка у складу са својом пословном политиком финансирати до

60% вредности пројекта, тако да ће средства одобреног зајма бити искоришћена за буџетске алокације за квалификоване потпројекте. Квалификовани трошкови за ову врсту зајма су инвестиције које се управо спроводе као и трошкови уговора за одржавање, а изузетно то могу бити и трошкови потребни за одрживо пружање јавних услуга. Није могуће путем ове врсте зајма финансирати исплату плата и сличних накнада, као ни финансијске трошкове као што су разне врсте такси, накнада итд.

За спровођење пројекта задужена је Канцеларија за управљање јавним улагањима као тело за спровођење пројекта. Наведеним оквирним споразумом Републици Србији се стављају на располагање кредитна средства по следећим условима – износ кредита је 200.000.000 евра; зајмопримац има могућност избора фиксне и варијабилне каматне стопе приликом повлачења транше. Фиксна каматна стопа означава годишњу каматну стопу одређену од стране банке у складу са критеријумима које периодично дефинишу управна тела банке за зајмове изражене у еврима, која ће бити одређена приликом повлачења сваке кредитне транше и важиће у укупном периоду отплате те транше. Тренутна каматна стопа код зајмова ове банке је испод 0,5% годишње.

Варијабилна каматна стопа је једнака тромесечном или шестомесечном еурибору увећана или умањена за одређени процентни распон који банка одређује приликом повлачења транше. Кредит се реализује у најмање две транше. Износ прве транше не сме прекорачити 50% износа зајма. Зајмопримац приликом повлачења транше може да изабере да ли ће отплату кредита вршити у годишњим, полугодишњим ратама, а приступне накнаде и провизија на неповучена средства се не плаћају.

За сваку повучену траншу зајмопримац има могућност избора периода отплате у распону од 15 до 20 година укључујући и период почетка од пет година. Зајмопримац мора поднети захтев за исплату прве транше у року од 12 месеци од датума ступања на снагу наведеног оквирног споразума о зајму. За упућивање сваког наведеног захтева за повлачење транши зајма не сме проћи више од 18 месеци. Крајњи датум расположивости кредитних средстава је 30. јун 2023. године.

Предлажем Народној скупштини да у дану за гласање дају гласове за изгласавање ових закона који ће свакако допринети развоју Републике Србије. Захваљујем се на пажњи.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, господине министре.

Прелазимо даље и настављамо са радом.

Да ли известиоци надлежних одбора желе реч? (Не.)

Да ли председници, односно представници посланичких група желе реч?

Да ли неко жели да се пријави? (Да.)

Реч има господин Милорад Мирчић.

Изволите, колега Мирчићу.

МИЛОРАД МИРЧИЋ: Даме и господо, пред нама су предлози уговора које Влада Србије, са једне стране, потписује са различитим зајмопримцима.

Ја се извињавам, има нека сметња око микрофона.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Чујем. Ево сада ће се заменити микрофон. Извињавам се.

МИЛОРАД МИРЧИЋ: Ваљда ће сада бити све у реду. Претпостављам.

Када погледамо све ове уговоре, отприлике то је вредност неке две милијарде евра, можда је неких стотину хиљада више или мање, али две милијарде евра је значајна свота, односно значајна цифра, имајући у виду да је укупан дуг Републике Србије 23 милијарде евра. Зашто ово ми из Српске радикалне странке наглашавамо? Из простог разлога, да бисмо скренули пажњу јавности, а и Влади Србије, да мора убудуће да води рачуна какве уговоре и са ким те уговоре потписује, односно под каквим условима потписује такве уговоре.

Ми овде имамо предлог два уговора који су веома битни када је у питању инфраструктурни систем Србије. То су пре свега ови уговори са Ексим банком из Кине, *Export-Import* банка па је скраћено Ексим банка, који су у вредности од 1.500.000.000 долара. Милијарда долара је кинески кредит, јер је та банка представник, заступник кинеске владе. То је кредит који треба искористити за модернизацију пруге, деонице Нови Сад – Келебија, односно граница.

Та пруга је веома значајна и битна, као што је битна и деоница ауто-пута на Коридору 11 Прељина–Пожега и сваком је јасно да је од вишеструког значаја и интереса да се заврши и ова деоница пруге, односно комплетна реконструкција пруге Београд – граница са Мађарском до Келебије, као и овај коридор 11 који повезује Србију са луком Бар.

Зашто? Зато што је лука Бар, што би се рекло, од животног интереса и значаја за Републику Србију. Без обзира на то што садашњи, тренутни криминални режим Мила Ђукановића настоји да се што више политички дистанцира од Србије, то је немогуће инфраструктурно, јер видимо да је и Црна Гора почела са изградњом и модернизацијом путева који воде према Србији.

Нама је овде веома битно да динамика радова који се изводе, а самим тим и динамика повлачења средстава из ове кредитне линије буде усаглашена и да буде синхронизована. Зашто? Зато што, да ли то Влада зна или не зна, претпостављам да ресорни министар финансија и те како

добро зна, али јавност није упозната, Србија плаћа немала средства на име пенала за средства која су за кредите који су одобрени, а нису употребљена или још нису у употреби. Та висина тих средстава која се плаћају на име неповучених средстава је сада близу два милиона, односно преко два милиона евра.

Истине ради, раније је то било много више. Раније је то било у једном тренутку и 7.000.000 евра, али то је било, како то радо кажу ови из владајуће коалиције, за време бившег режима. Сада је направљена нека динамика. Ова два милиона се плаћају зато што или нема припремљених пројеката или нису регулисани правно-имовински односи, па се не могу реализовати та средства из кредита која су одобрена Србији али Србија још није у ситуацији да их реализује.

Не говори то само о овом износу од два милиона које плаћамо на име пенала, него говори о немарности, о нечему што се зове провизоријум када је у питању рад и озбиљно бављење политиком, односно извршна власт схвата тако да би могла да ради на одложено, да има доста времена, међутим, све се то плаћа, поготово када су у питању овакви међународни уговори.

Оно што је веома значајно и битно, на чему је СРС увек инсистирала, то је да се коначно почне тражити алтернатива за кредитне линије, да то не буде само у западноевропским земљама и да то не буде у оним банкама које су под директном контролом ММФ-а, односно Светске банке.

У овом случају видимо да је сарадња са Кином и те како значајна и успешна не само зато што постоје расположива средства и довољно средстава за инфраструктурне пројекте, него постоји и једна динамика и поштовање динамике извођења радова, односно завршетка пројекта.

То су најбоље показале претходне инвестиције које је и министар набројао, где су се кинески извођачи, односно инвеститори показали као коректни партнери. Коректни су у оном делу где су њихови интереси заступљени, а поготово нама у Србији значи што нема неких казних поена или нечег што би коштало додатна средства државу Србију.

Ми из СРС и даље инсистирамо да се тражи што боља и већа сарадња са Руском Федерацијом. Наравно, имамо ми и када је у питању реконструкција пруге Стара Пазова – Нови Сад једну кредитну линију и када је у питању реконструкција пруге Београд–Панчево кредитну линију коју смо узели од Руске Федерације. Ту имамо јако лоша искуства. Та кредитна линија датира још из периода када је ДС била неприкосновена као што је сада СНС неприкосновена када је у питању Влада и функционисање власти. Тада су повукли средства у висини од милијарду америчких долара од Руске Федерације. Међутим, 200.000.000 су тражили

да тад у то време покрију дефицит буџетски који је био и те како критичан када је у питању даље функционисање буџета, односно када је у питању функционисање државе Србије.

Остало је тих 800.000.000 долара. Од тих 800.000.000 било је најављивано да ће се реконструкција деонице пруге Стара Пазова – Нови Сад завршити до 2018. године. Ево, ми смо већ у 2019. години, а од тога нема ништа. Зашто ово наглашавамо? Из простог разлога, што смо били у ситуацији да за неповучена, нереализована средства на име тог кредита плаћамо одређене казнене поене.

Ми смо били у ситуацији да се 2016. године тражи пролонгирање коришћења тог кредита, односно плаћања анuitета, јер нисмо били спремни за радове који су били потребни на реконструкцији деонице пруге Стара Пазова – Нови Сад. То је државу Србију коштало 37.000.000 евра. То нимало није безначајна цифра, чак је то нешто што је упозоравајуће.

Наравно, Руска Федерација је толерантна када су у питању овакве врсте обавеза па је на неки начин имала разумевања, одложила, пролонгирала и сада руске компаније, односно руска државна железница, која је оспособљена и специјализована за изградњу пруга и реконструкцију пруга, увелико је већ у послу око реконструкције ове деонице Стара Пазова – Нови Сад.

Битно је то напоменути зато што је од тих 800.000.000 повучено свега 435.000.000 на име тог тзв. руског кредита. Треба размишљати о томе да што пре дође до повлачења свих средстава како поново не бисмо ушли или дошли у ситуацију да плаћамо непотребно ту затезну камату.

Сви ти кредити који су узети и од Кине и од Русије имају једну велику предност, а то је да им је фиксна каматна стопа. Постоји један стандард који регулише то када је у питању повлачење средстава или, тачније речено, плаћање неповучених средстава. То је неких 0,75% и то се не разликује нигде у свету, али оно што је велика предност, нити кинеске банке, односно кинеска влада, нити руски финансијери инсистирају на плаћању тих тзв. затезних камата, тако да је то још једна предност у односима и пословним аранжманима са Кином и Русијом.

Ми овде имамо пример у овим предлозима уговора где нам Европска инвестициона банка и Међународна банка за обнову и развој нуде на први поглед једну кредитну помоћ за развој локалне самоуправе, за развој здравства и за подршку неразвијеним општинама.

Када погледате ове уговоре, видећете да иза те добронамерне помоћи лежи нешто што се зове интерес онога ко нуди такву помоћ и то интерес у смислу да са што мање ангажованих средстава, а што више саветодавних улога и њихових пројеката Србију задужи додатно за немала средства. Та средства су, када се гледа укупно, по питању Међународне

банке за обнову и развој већ премашила две и по милијарде евра. Када је у питању Европска инвестициона банка, то је већ преко милијарду и триста милиона евра. То су веома, веома значајна средства.

Имајући у виду да Србија, емитујући тзв. еврообвезнице, има по том основу три милијарде и двеста милиона евра обавеза, нису то мала средства о којима треба водити рачуна. Наиме, када све то имамо у виду, и овде се показује да је увек боље, ако је могуће, наћи сарадњу са кинеским или руским банкама или инвеститорима него што је то добронамерност, како то кажу, европских банака за развој и за инвестиције. Они гледају развој инвестиције тамо где је њихов политички интерес, тамо где могу да доведу, ако је то могуће, у дужнички однос онога коме дају паре, у овом случају Србију.

Да је то потпуно тачно, имамо ситуацију која је везана за недавне преговоре око евентуалне изградње деонице ауто-пута од Прељине до Појата. Имамо предлог и иницијативу око изградње ауто-пута Ниш–Мердаре–Приштина. То је тај „пут мира“. Ко му даде такво име, то ником паметном не може да буде разумљиво, али шта да радимо. Имате ви те називе и те како поучне, добре, реалне, реалистичне у животу. Стварно је „пут мира“ тај који веже Ниш, Мердаре и Приштину. У Приштини су све добре намере и сви инсистирају на миру са Србијом, односно повезане су са Нишом, да су чак увели и ове царинске таксе, али ајде да се сада не бавимо тиме. Условно речено, није у првом плану. Оно што најављују то је и повезивање ауто-путем Београда и Сарајева.

Зашто су ова три пројекта интересантна? Зато што је један те исти извођач. Извођач је америчка компанија „Бехтел“. Како знамо да је извођач? Па то је већ општепознато, обелодањено. Влада је изашла са званичним ставом, ресорни министар на нама волшебан начин је већ обавио разговоре када је у питању овај ауто-пут од Прељине до Појата.

Чак је у Лондону ресорни министар или министарка, како вам је воља, обавила тај историјски, како кажу, сусрет. Зашто историјски са представницима америчке компаније? Зато што су нас убеђивали одмах након тог састанка да није у питању само инвестиција која је везана за ову инфраструктуру, него да је то од посебног значаја за Србију. Замислите какав је то значај кад наглашавају – посебан значај је долазак америчке компаније, поготово изградња ауто-пута. Само ко је иоле био заинтересован, могао је по питању компаније „Бехтел“ да дође до основних података.

„Бехтел“ је у ствари нешто што функционише и ради под окриљем америчке обавештајне службе. „Бехтел“ је присутан у многим светским земљама, али најприсутнији је тамо где Американци, путем инвестиција

или преко инвестиција које реализује „Бехтел“, припремају терен за државни удар, за доминантност њихове политике итд.

Сами Американци кажу да је мртва трка између „Кока-коле“ и „Бехтела“. Тамо где је „Кока-кола“, ту је политика америчка. Тамо где је „Бехтел“, ту је исто политика америчка. И то је од посебног значаја. Шта то значи за Србију? Конкретно, у овом пројекту који се односи на ауто-пут Прељина–Појате то значи 300.000.000 додатних средстава које треба да издвоји Србија како би задовољила Американце, односно америчку компанију „Бехтел“. Зашто 300.000.000? Зато што понуда коју је дала кинеска компанија износи 500.000.000 за изградњу овог ауто-пута. Али министар ресорни, Зорана Михајловић је нашла за сходно да је боље узети „Бехтел“ компанију америчку и дати јој 800.000.000, триста милиона више него што то траже Кинези да би они завршили овај ауто-пут.

Како се то објашњава? Објашњава се тако што се наводи да је „Бехтел“ компанија која је мешовита у ствари компанија са једном турском компанијом, заједно изводе радове, а они су се иначе доказали на изградњи ауто-пута Приштина–Морина, где је турска влада инвестирала милијарду долара. Замислите каква несувисла аргументација када је у питању Србија, када су у питању инвестиције у Србији. Па шта нас боли брига што је турска влада издвојила милијарду да почаст и један део своје компаније и највећим делом и америчку компанију? Могу они да бацају средства колико год хоће јер су њихова и ми се не мешамо у то, али 300 додатних милиона да се Србија задужује на име кредита, то је ван памети.

То свугде у нормалним системима, у нормалним условима најмање што би тражили одговорни, а у овом случају председник Владе и председник државе, јесте да ресорни министар понуди оставку. Не верујем да би било ко у владајућој партији био против те оставке, не само због ових пројеката него због свега у протеклом периоду што је ресорни министар радио или радила, већ се попео на врх главе свима и у владајућој коалицији и у њеној сопственој странци, мада јој је то ента странка по реду. Али да не би било да смо ми радикали храбри кад нема ресорног министра, нешто што је недопустиво јесте да се тако поступа са буџетским средствима или средствима грађана Србије. Триста милиона је и те како значајна сума и то не сме да се дозволи.

За изградњу сваког ауто-пута треба расписивати тендере, треба видети ко даје најповољније услове, ко је најјефтинији а има квалитет када је у питању изградња и зато СРС инсистира да се ова позитивна пракса настави са кинеским инвеститорима, односно извођачима и да се у наредном периоду, када су у питању овакви капитални пројекти по питању инфраструктуре, што више домаћих производа и домаћих извођача укључује у рад, јер то што ће инвеститор уграђивати своју опрему, као што

је овде пруга на деоници Стара Пазова – Нови Сада када је у питању електрификација, када су у питању помоћни објекти, није за похвалити се.

Ми морамо да инсистирамо и да користимо добру вољу и позитивну наклоњеност Руске Федерације да укључимо и своје произвођаче и своје извођаче радова и због тога СРС не може да гласа за све ове уговоре зато што ти уговори из Европске инвестиционе банке, Развојне банке, највише садрже тих саветодавних делова и тих делова који се односе на папирологију, а не на нешто од чега Србија може да има крајњу корист.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Мирчићу.

Реч има министар Зоран Ђорђевић.

Изволите.

ЗОРАН ЂОРЂЕВИЋ: Захваљујем.

Захваљујем се на конструктивном дијалогу и свесни смо чињенице да у неком ранијем периоду кредити нису баш били по мери наше државе и били су ја мислим и скривени од јавности и мислим да у неком ранијем периоду никада нисте имали прилике да чујете све овако детаљно и да вам Влада Републике Србије каже на један транспарентан начин како желимо и зашто желимо да неки кредит узмемо и за шта ће бити потрошен и под којим условима.

Та лоша политика која је била пре 2012. године управо је довела до тога да имамо јавни дуг који је преко 70% БДП-а. Он данас, захваљујући домаћинском управљању финансијама, на данашњи дан износи 51% и ово задужење које је данас пред вама и за шта ви треба да дате свој глас јесте да ми нећемо бити одједном задужени за две милијарде и то неће повећати наш јавни дуг, већ ће, свакако, само оно што буде повучено по траншама утицати на јавни дуг.

Верујем да ћемо нашом одговорном политиком у наредном периоду још неке лоше кредите које имамо успети да вратимо и да тако још више смањимо наш јавни дуг. Оно што је такође битно за грађане Србије јесте да треба да знају да ова влада није крива за неке кредите који су повучени у неком ранијем периоду, који су повлачени без тога да су имали јасне пројекте и да ово што сте ви данас рекли јесте цех који ми заједно данас плаћамо, а то је била одговорност управо оних којих данас нема, који не желе да расправљају о овоме и да преузму одговорност управо за то што ми сви данас, и грађани Србије, плаћамо.

Не можемо те кредите да преусмеримо и да променимо намену, али свакако можемо да радимо на томе да изградимо пројекте како бисмо бар могли те кредите да повучемо за оно за шта они јесу намењени, а јесу за грађане Србије и да допринесу развијености наше земље. Ми ћемо се трудити у наредном периоду, кад год имамо могућност и кад год постоји могућност са друге стране, да сви кредити који су лоше повучени у неком

ранијем периоду буду отплаћени. Верујем да ћемо тиме створити још простора да буде још неких важних пројеката као што су ови пројекти који су данас пред вама. Мислим да имамо великог потенцијала да изградимо нашу инфраструктуру јер као што знате, развијеност једне инфраструктуре говори о развијености једне земље, говори о томе колико сте способни да привучете инвестиције.

На овом данашњем нивоу имамо, мислим, сасвим задовољавајући број инвестиција. Постоји простор да њих буде још више. Верујем да ће у годинама које су испред нас заједно са овим инвестицијама Србија постати конкурентна и бити далеко испред земаља у региону и постати лидер у региону и можда и шире. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Право на реплику има Милорад Мирчић.

Изволите.

МИЛОРАД МИРЧИЋ: Управо о томе се ради, министре, да и сами кажете да је повећање јавног дуга нешто што је и те како упозоравајуће за Србију. Повећање јавног дуга се десило 2015. године. Ако пратите динамику задуживања, онда ћете видети нагли скок по питању задуживања Србије 2015. године.

Од 15 милијарди, колико је износио укупни јавни дуг Србије, дошли смо до 23 милијарде и о томе ми српски радикали говоримо.

Када саберете све инвестиције које се у Србији спроводе од 2015. године и укупно задужење Србије у периоду од 2015. године, јако велика је разлика између онога што је реализовано кроз инвестиције, кроз уговоре овакве или сличне од онога што је укупан дуг у том периоду. Нас интересује где је та разлика. Где је разлика од тих осам милијарди? Ви имате укупно покривено пет милијарди?

(Маријан Ристичевић: Камате.)

Фали негде три милијарде. Знате, три милијарде, не може да буде то, то је онако за први или други разред основне школе, као што неко додацује овде из сале а то не чују грађани, да су то камате. Немогуће је. Негде то фали. Или се покрио дефицит, постојећи дефицит који је затечен 2015. године или се негде ненаменски управља тим средствима.

Ми овде видимо, и навели смо тај пример и наводићемо увек тај пример, ненаменско трошење и раскалашно понашање када су у питању буџетска средства у ангажовању америчке компаније. Није то само америчка компанија. Бога питај колико је ту компанија.

Слажемо се и ми са вама. Треба све изнети пред јавност. Треба јавност да зна са којим разлогом је задуживана Србија од 2015. године до дана данашњег. Који је разлог? Када видимо инвестиције, инвестиције у инфраструктуру, у железнице, у путеве, она је увек оправдана. Нас само

интересује где су остале инвестиције. Да ли су реализоване или да ли ће се реализовати? Ми немамо нигде тог трага и о томе ми причамо и то желимо да јавност сазна, да зна где су толика средства, где је разлика у тим средствима.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, господине Мирчићу.

Реч има министар Зоран Ђорђевић.

Изволите.

ЗОРАН ЂОРЂЕВИЋ: Слажем се и ја са вама да свако задуживање повећава задуживање земље. Свако задуживање повећава тај однос јавног дуга према БДП-у, али није свеједно да ли вам је бруто домаћи производ или бруто друштвени производ на једном нивоу или је већи. Ми наравно, развијајући нашу земљу, повећавамо бруто домаћи производ и наравно да онда стварамо себи могућност да се и више задужујемо.

Као што сте видели овде када сам ја читао, ја кажем када се повлачи прва транша, када последња транша, под којим условима. У ранијем периоду, у периоду од 2000. до 2012. године ви нисте имали јасан план задуживања и наравно да када хоћете да злоупотребите нешто, ви можете да кажете да је највећи био у том задуживању или највећи јавни дуг 2015. године, како ви кажете.

Да, али то је зато што се неко задужио десет година пре тога, зато што се није плански задужио, зато што није имао пројекте и зато што је дошло на наплату те 2015. године. То је прави разлог. Ако ви хоћете да спроводите јавне финансије на један транспарентан начин, да преузмете одговорност за то, онда морате радити овако. Онда морате да изађете пред грађане Србије, да прочитате, колико год то било компликовано или тешко да прочитате, један велики овакав текст, али то је најмање што можете да урадите за грађане Србије, да им кажете за шта сте се задужили, како ће да изгледа тај кредит, када ће да се отплати тај кредит и под којим условима и да преузмете одговорност за тај кредит. То ради ова влада.

Значи, ми као Влада Републике Србије нисмо ниједан кредит повукли да није имало оправданости или да се не користи или да имамо да негде стоји да плаћамо пенале за то. Значи, инфраструктурни пројекти у Републици Србији се данас виде, данас се раде и данас се спроводе.

Уосталом, видите и овде. Тачно се види ко ће да их спроводи и ко је одговоран за то итд. И ви сте најбољи пример дали и за кинеску компанију која ће да спроведе и за кинеску банку која ће да да. Значи, одговорност јесте у томе да ћемо да јасно пратимо динамику спровођења тог пројекта и динамику трошења новца. У таквим околностима врло тешко, или само у неким непредвиђеним околностима може да дође до неког кашњења, али верујем да се то неће десити јер управо са најбољом

намером и са најбољим планом улазимо у све ово. То је разлика између ове владе и Владе која је била до 2012. године.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Реч има Милорад Мирчић.

Изволите.

МИЛОРАД МИРЧИЋ: Суштина је у следећем – зашто ми инсистирамо да знамо за сваки динар, односно за сваки евро који се ангажује од стране Владе Србије, односно државе Србије на име кредита који су узети? Из простог разлога што видимо и на овим примерима да се министар ресорни растрчао да што више пројеката обезбеди америчкој компанији, а није на бази ових позитивних искустава, господине Ђорђевићу, о којима говорите и ви и ми српски радикали. Када је у питању кинеска компанија, немамо ни једну једину информацију шта је са почетком радова на ауто-путу Нови Сад – Рума – Шабац. То је од националног економског интереса за државу Србију, као што је Коридор 11 и од економског и од националног интереса.

Коридор 10 је од интереса и државе Србије, а и Европске уније. И Европска унија ће то у сваком случају настојати да заврши, али нама је ово од националног интереса зато што овај ауто-пут повезује Србију са Републиком Српском. Да ли је нешто урађено за ову разлику, као што сам рекао, отприлике, одокативно три милијарде евра? Да ли је то можда потенцијална могућност да се почне са овим радовима или је могућност да сличан уговор, као што имамо пут Прељина–Пожега, потпишемо са кинеском или са руском компанијом или са било којом другом компанијом чија земља даје повољније услове за почетак радова на ауто-путу Нови Сад – Рума – Шабац? Толико смо слушали маркетиншких најава и од саме министарке. Само што нису почели радови. Нема више препрека.

Ми смо усвојили овде закон који је изнуђен, на неки начин изнуђен због „Бехтела“, доласка „Бехтела“, да када је у питању власништво над земљиштем, ту нема никаквих проблема. Нема више проблема у Србији да се чека са тим радовима, нема чак проблема овде ни када је у питању пројекат. Овде је питање само где су та средства. Та разлика средстава између онога што је на име кредита од 2015. до 2019. године узето од стране Србије од 15 милијарди до 23 милијарде. То је седам-осам милијарди укупне инвестиције. Када погледате, када саберете, ту је негде око пет милијарди. Три милијарде фали. Да ли је то у неким пројектима који још нису реализовани, који треба да се реализују? Морамо да знамо. Ако јесу на име тих пројеката, онда плаћамо те пенале. Плаћамо ту затезну камату.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Мирчићу.

За реч се јавио народни посланик Бранимир Јовановић.

Изволите, колега Јовановићу.

БРАНИМИР ЈОВАНОВИЋ: Хвала.

Поштовани председавајући, поштовани министре, колегинице и колеге, говорићу најпре о значајним инфраструктурним пројектима који се финансирају на основу кредита кинеске *Export-Import* банке као овлашћене институције Владе Народне Републике Кине. То су изградња ауто-пута Е-763 на деоници Прељина–Пожега и модернизација и реконструкција железнице на деоници Нови Сад – Суботица. Реализација ових уговора је у ствари показатељ добре сарадње између наше државе и Кине и спроводи се на основу споразума о економској и техничкој сарадњи две земље.

Навешћу неколико успешних примера који су реализовани у прошлости, односно неких који се реализују. То је, прво, пројекат изградње моста Земун–Борча са приступним саобраћајницама, затим изградња обилазнице око Београда, као и пројекат модернизације и реконструкције железничке мреже на деоници Београд – Стара Пазова. Уговором о зајму за изградњу ауто-пута на Коридору 11 од Прељине до Пожеге биће обезбеђено 445.000.000 долара и то је онај део од 85% који се финансира из кредита, а осталих 15% финансираће се из буџета Републике Србије.

Очекујем да ускоро крене изградња ове деонице, с обзиром на то да су извршене све припремне радње, тачније оне које се односе на издавање грађевинских дозвола и оне које се односе на експропријацију земљишта. Ово је једна од најтежих деоница која се гради на Коридору 11, пре свега због чињенице да трећину деонице од Прељине до Пожеге чине мостови и тунели.

Али овај део ауто-пута је од велике важности јер када он буде завршен, када дође ауто-пут до Пожеге, одатле даље крећу два крака – један крак према Црној Гори, и самим тим биће комплетирана једна траса од Београда до Бољара у дужини од 258 км, то је та веза Јужни Јадран – Београд, а други крак ће ићи од Пожеге до Котромана и он ће бити део будућег ауто-пута Београд–Сарајево.

Подсетићу да се ускоро очекује и завршетак на деоници Коридора 11 од Обреновца до Љига, а с обзиром на то да је већ у функцији деоница од Љига до Прељине, сада ћемо имати једну трасу од 102 км ауто-пута на овом коридору и то је од велике важности за грађане Колубарског и Моравичког округа, али и за грађане Рашког и дела Расинског округа.

Намерно сам истакао грађане Рашког и део Расинског округа јер ја долазим из Рашког округа, из Краљева и план је да се Коридор 10 и Коридор 11 споје моравским коридором од Прељине до Појата. На овај начин биће комплетирана мрежа ауто-путева у Србији.

Моравски коридор вредан је 800.000.000 евра и биће дугачак 110 км. Тај коридор практично спаја централну Србију, почевши од Чачка, преко Краљева, Трстеника, Врњачке Бање, Крушевца, па до Тићевца. Само у овом делу Србије живи око пола милиона становника и не морам да истакнем колики је то значај не само за развој привреде овог краја, јер у овом подручју послује 30.000 малих и средњих предузећа, такође је значајно за развој туризма јер ће се лакше долазити до планинских и бањских дестинација. Према процени Светске трговинске организације новац који је уложен у инфраструктуру која доводи до туристичких центара, враћа се четвороструко. То може бити још један бенефит, осим тога што ће на изградњи ауто-пута бити ангажовани нови радници и грађевинска оператива.

Направићу једну дигресију, али она се свакако односи на ову тачку дневног реда, јер поред развоја друмског саобраћаја, комплетну инфраструктуру централне Србије употпуниће и отварање Аеродрома „Морава“ у Лађевцима код Краљева. У току су радови на проширењу и продужењу ове стазе и очекујем да већ крајем јуна могу да слећу и да полећу цивилни авиони са Аеродрома „Морава“. Тако ће овај део Србије, односно грађани Рашког, Моравичког, Златиборског и Шумадијског округа, а то је око 800.000 људи, моћи да рачунају на боље услове за развој привреде, а подсетићу да је само у Краљеву недавно отворена фабрика „Еуротај“, али и фабрика „Леони“, што је добар сигнал за инвеститоре из овог краја.

У циљу реализације Пројекта модернизације мађарско-српске железнице која повезује два главна града, Мађарске и Србије, Будимпешту и Београд, важно је да усвојимо уговор о позајмици, а средства из тог кредита биће уложена у модернизацију и реконструкцију железничке пруге на релацији Нови Сад – Суботица, тачније Келебија. И овде ће, као и у претходном случају, 85% да се финансира из кредита, а 15% из буџета Републике Србије. Брза пруга Београд–Будимпешта један је од највреднијих и најважнијих инфраструктурних пројеката у региону. Овај пројекат је значајан не само за нашу земљу, већ је значајан и у контексту регионалне сарадње, регионалног повезивања, повезивања са државама чланицама Европске уније, али оно што је можда и најзначајније, то је једна веза подручја средње Европе са луком Пиреј и реализација и спровођење у дело идеје „Један појас, један пут“. Модернизација пруге на овом железничком коридору унапредиће теретни саобраћај, али ће наша железничка инфраструктура бити у складу са европским стандардима.

На дневном реду је и Предлог закона о потврђивању Финансијског уговора Партнерство за локални развој између Републике Србије и Европске инвестиционе банке. Он се односи на финансирање око 40

градова и општина у Републици Србији, али и овде постоје одређена ограничења, односно одређени услови, а то је да су ти градови и општине, односно локалне самоуправе биле погођене поплавама, мигрантском кризом, да имају низак степен развијености, али да су остварили добре резултате у реформи јавне управе. Новац ће бити уложен у обнову вртића, у уличну лед расвету, у изградњу зелених пијаца и у реконструкцију зграда локалне самоуправе. Веома је важно да ојачамо локалне самоуправе, да оне буду функционалне, да органи локалне самоуправе буду ефикасни и што је најважније, да буду у функцији задовољења потреба грађана Србије.

Посланици СДПС-а у дану за гласање подржаће предложене уговоре и споразуме. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Да ли се још неко од председника, односно овлашћених представника посланичких група јавља за реч?

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господа народни посланици, дуг је рђав друг. Ми то најбоље знамо. Наш проблем 2013. године, крајем 2012. и почетком 2013. године није била само висина дуга, већ и то што није направљен извор за враћање дуга, новца који је задужен, а не ради се о 15 милијарди, него је била сума 17 кома нешто милијарди на крају 2012. године. На ту суму додајте обавезе које су морале да се сервисирају због Агробанке и Металс банке, које су биле више стотина милиона евра. На те суме додајте камате.

Само, чини ми се, претходне године смо платили на те њихове обавезе 133 милијарде – то господин Арсић зна боље него ја – 133 милијарде динара камате, што је 1,1 милијарду евра. Сваке године на те дугове, а њихове каматне стопе су биле у њихово време и по 5%–6%, за разлику од ових ниских каматних стопа, сваке године је издвајано најмање по 500.000.000–600.000.000 евра за камате. Било је и рекордних 1,1 милијарду. Ако то узмете као податак, лако ћете израчунати да смо за претходних седам година платили преко пет милијарди евра камата на кредите који су подигнути, а да тим кредитима није направљен извор како да се тај дуг сервисира.

У то време су од домаћих банака дизани кредити за исплату пензија. Наши унутрашњи дугови према тим банкама, које су стране банке које су дошле у време... То би Бошко Обрадовић врло добро знао, сад шета са онима који су довели стране банке, стране трговинске ланце итд. Дуг према домаћим страним банкама, да их тако назовем, био је такође велики. Ти унутрашњи дугови су били спољни, јер банке конвертују динаре у евре и то пребацују у своје матичне банке, тако да их назовем. Тако да нису они

оставили дуг 15 зарез нешто или 17 зарез нешто милијарди, већ са свим овим што сам описао, тај дуг је био 25 милијарди.

Али сви заборављате донаторску подршку. Она је износила преко четири милијарде евра, које су такође потрошене у неком периоду до 2013. године. Сви заборављате још један извор, сем донаторске подршке, а то су приходи од приватизација. Они су износили 6,7 милијарди и они су то врло брзо потрошили а да ништа изградили нису. Земља је била потпуно напуштена и запуштена, без икаквих шанси за садашње и будуће генерације. Не знам колико километара ауто-пута су направили, али мислим да оно што је направљено, већина је направљена у првом делу до 2003–2004. године. То је она деоница према Новом Саду.

Ништа они од тога нису направили и ми можемо то да поделимо овако. Ми се сад бавимо градњом, изградњом државе. Држава је сложен и дуго прављен производ. Држава се не да направити на брзину. Она се мора дизати постепено, с обзиром на то да је готово била бачена у прашину, блато, односно да је била кућа голих зидова. Приходи од приватизације су потрошени и већином је капитал продат будзашто, цео друштвени капитал, сав друштвени капитал, а новац је изнесен напоље. Према процени „Фајненшл интегритија“, међународне организације, изнето је преко 50 милијарди долара у првих 11 година, до 2011. године.

Сви заборављате још један приход који су они потрошили. То је био опроштај Париског и Лондонског клуба, који је био близу пет милијарди. Дакле, наш дуг би био далеко већи да нам Париски и Лондонски клуб, због грађана Републике Србије и санкција које смо претрпели, није опростио тих готово пет милијарди.

Кад узмете колико су потрошили новца, претходни, бивши режим, који ја зовем „удружени злочиначки подухват“, он није потрошио само онај дуг од 17,3 милијарде. То је било тридесетак милијарди. Сви заборављате камате које ћемо још увек плаћати, чак плаћамо и рате Титових кредита.

За разлику од њих, овде се нешто изградило. Ми се бавимо изградњом. Да опишем пластично, Ђилас и Јеремић су се бавили уградњом. Значи, док се ми бавимо изградњом, они су се бавили уградњом. Чини ми се да се Бошкић Љотић и Бастаћ сада баве разградњом.

Дакле, свакако сте видели колико напора улаже странка бившег режима, савез превараната, лопужа и љотићеваца да докаже како нам због Калемегданске тврђаве, рецимо, жичара или гондола нису потребне.

Овде имам фотографије Дубровачке тврђаве, тврђаве у Дубровнику. Тврђава у Дубровнику, веровали или не, има жичару, и то мислим од седамдесетих година, која је можда нешто реновирана последњих година. Али не разумем, посебно ове из савеза лопужа, превараната и љотићеваца,

да мрзе своју државу толико. Њихово срце, изгледа, куца на црвене квадратиће. Изгледа да су присегнули погрешној држави, а не својој.

Дакле, уколико је нешто добро за Дубровник, не разумем зашто није добро за Београд. Приходи од жичаре у Дубровнику су десетак милиона евра годишње. Ценим да би у Србији били вишеструко већи. Дакле, само неко ко мрзи своју државу, може да буде против тога да се нешто изгради и да нешто доноси приходе главном граду, а тиме и Републици Србији.

Дакле, огромне напоре Бастаћ, Бошко Љотић и остали улажу да прекину градњу, да се не изгради ништа. Они су против ауто-путева, они су против гондола, они су против „Београда на води“, они су против свега што се гради, чак и против онога за шта су се и сами залагали, фонтане итд., па кад нису урадили, кад је то неко други урадио, онда су они против тога. Дакле, нису били за изградњу, били су за уградњу, а сад су за разградњу. Свакако грађани то треба да знају.

Што се ауто-путева и железница тиче, сви знамо шта су оставили. Брзина пруга је била просечна брзина једне дилижансе и свакако се са тим није могло ући ни у 20. век а камоли у 21. и сад се улажу огромна средства и огромни напори да се направи инфраструктура.

Верујем да њима путеви и инфраструктура нису ни требали. Путевима и пругама се превозе роба и путници. Производња у њихово време готово да није ни постојала. Извоз се углавном ограничавао на извоз нашег новца отетог од сиротиње раје.

Дакле, они су, по мени, богати сиромаси. Господин Ћилас и господин Јеремић су богати сиромаси. Сем богатства, сем новца они ништа друго немају. Нити су богати духом, нити су богати моралом. Они би требало да знају, а и они који се разумеју, да је у држави Србији рај богатих направљен на паклу сиромашних, отпуштених и слабо плаћених, оних 400.000 људи које су они пустили.

Дакле, није било потребе да имају пруге са задовољавајућом брзином, да имају вагоне, да имају железницу, јер радници код њих готово да су сви били отпуштени, да нису ни морали путовати на посао. Лишили су их посла, плате, достојанства, тако да су их лишили пруга којима би требало да иду на посао и да се враћају с посла. Лишили су их ауто-путева јер су мислили да људи без посла не морају ни да путују. Ми морамо да градимо и пруге и путеве.

Имајући у виду да, сем увоза робе за потрошњу у страним трговинским ланцима ми морамо да се бавимо и извозом, мале земље, као што је Србија, које троше страну робу итд., које имају дугове које треба сервисирати, те земље могу да се развијају само уколико имају велики извоз, уколико имају инвеститоре који ће обезбедити производњу робе, а производња робе је производња новца. Верујем да странка бившег режима

није о томе размишљала јер је њихов главни производ био дуг и нису знали како се новац зарађује, већ само како се троши. Гледали су само како да га између себе прерасподеле.

Ја сам већ описивао Вука Јеремића, чији је главни инвеститор, кога он чак није ни довео у земљу, био Патрик Хо, да је узео седам милиона долара, и то му је била главна ствар – да јавну функцију посвети свом приватном бизнису, веома сумњивом бизнису због чега су његови партнери били осуђени.

Драган Ђилас је градио Мост на Ади. Овде је говорено да нешто кошта више, да ради нека америчка фирма и да то кошта више. Ја у то не бих улазио, нисам стручњак за изградњу, али је требало такође рећи – Мост на Ади, цена која је требало да буде плаћена је била негде око стотину милиона евра. Цена која је исплаћена је надмашила четири пута ту цену. Драган Ђилас је Мостом на Ади, по мени, превео жедне преко воде. Спојио је две месне заједнице. Тим мостом је могао направити пет. Ценом тог моста је могао направити најмање пет функционалних мостова на Сави. Готово сваку београдску улицу, сведоци сте колапса у саобраћају у Београду, са једне и друге стране је за тај новац, а сума је негде око 500.000.000 евра досада, а још за приступне саобраћајнице и тунеле треба два пута толико, сваки београдски сокак са једне стране старог Београда и Новог Београда могао се спојити. Њему није био циљ, њему је био циљ...

Док данашња власт гледа да има неку визију развоја, да има визију, шта ће њему визија? Њему је била главна провизија. Шта ће њему изградња? Њему је изградња послужила само за уградњу и зато је тај мост коштао четири-пет пута више него што је била пројектована вредност. Његови приватни послови су се развијали. Његово богатство се гомилало.

Бил Гејтс, за кога сви знамо како је зарадио новац, 95% свог богатства је поклонио сиромашнима. Драган Ђилас је својих 500.000.000 евра отео од сиромашних, и то одговорно тврдим. Не 95%, већ готово 100% је отео.

У држави коју смо затекли, сиромашној, обезглављеној, политички уништеној, економски девастираној, војно немоћној, бити богат и имати 500.000.000 евра прихода је срамота за свакога сем за Драгана Ђиласа. Од његовог образа можете правити панцире. То је пенцетирани образ. Од његовог образа можете правити ђонове за војничке цокуле. Док је био градоначелник Београда и министар за Национални инвестициони план, шеф Народне канцеларије, приходао је 500.000.000 евра.

Док је био на јавној функцији у Београду, Град се задужио, господине Орлићу, 1,2 милијарде су били дугови, обавезе Града Београда и предузећа из града Београда. Многе градске установе и предузећа су

користили услуге његових фирми. Док је био успешан као приватник, био је неуспешан као градоначелник.

Није тешко ни нашим гледаоцима да закључе да се радило о очигледном преливању и данас он хоће да каже да је он перспектива заједно са Бошком Љотићем, заједно са Вуком Потомком, Вуком Јеремићем који је опљачкао чак и Кинезе, против којих је касније и сведочио. Бошко Љотић, Вук Јеремић, Драган Ђилас и онај продавац НИС-а, који је продао сем рафинерија и налазишта нафте и гаса која се цене на пет милијарди, који је прописао врло малу ренту, а због које данас не можемо да утичемо на цену бензина. Тај човек се зове Борко Стефановић. То је онај што износи неку кошуљу да показује како је, малтене, као што су снајке некада, због снајки приказивани неки крвави комади одеће, тако и он данас маше тиме покушавајући да се поврати, али ми више НИС-ова немамо. Ми немамо више за продају ниједан НИС, ниједну рафинерију, ниједну бензинску пумпу, јер је Борко Стефановић то већ продао.

Драган Ђилас је купио посланички клуб. Купио је шефа посланичког клуба. Купио је Маринику. Купио је партију. Једину партију коју је он реално основао била је политичка странка која себе зове „Српске Двери“. Давно су „Српске Двери“ престале да буду српске. То је једна од Ђиласових приватних фирми на чијем је челу постављена десна или лева рука сад Драгана Ђиласа, Бошко Љотић. Све су продали. Продали су идеје. Продали су имовину. Ништа изградили нису, и данас слушамо како су они, што год се гради они су против градње, они имају, наводно, неку другу идеју. Сем блокада раскрсница, сем блокаде одређених градилишта ништа друго нису понудили нити могу да понуде грађанима.

Дакле, потпуно подржавам изградњу железница, изградњу путева, јер нама инфраструктура доноси инвеститоре. Инвеститори доносе не само нова радна места, инвеститори доносе и нове технологије на којима наши ученици, наши студенти могу нешто да науче, а могу и да унапреде те технологије, могу да постану одговарајући стручњаци. Осим што смо изгубили много година, изгубили смо и у тим новим технологијама. Изгубили смо у начину на који се робе производе. Много тога смо изгубили, али време је да сви заједно, да та невоља коју су нам они оставили буде разлог због чега смо се окупили, без обзира на националну опредељеност, верску итд., да подигнемо ову државу, да подигнемо своју главу и да подигнемо своју заставу. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Верољуб Арсић): Захваљујем.

Реч има колегиница Снежана Пауновић.

Изволите.

СНЕЖАНА ПАУНОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Поштовани министри са сарадницима, уважене колеге, грађани и грађанке Србије, пред нама је предлог више уговора о зајму за кредит и како то обично бива када су у питању уговори о зајму, онда су пуна уста критике без да се сагледа позитивна страна оваквих уговора. Пробаћу да објасним због чега ће посланици СПС-а у дану за гласање апсолутно подржати све наведене предлоге.

Наиме, први међу уговорима, заправо, јесте Предлог закона о потврђивању Уговора о зајму за кредит за повлашћеног купца за Пројекат модернизације и реконструкције мађарско-српске железничке везе на територији Републике Србије за деоницу Нови Сад – Суботица – државна граница (Келебија), између Владе Републике Србије и кинеске *Export-Import* банке.

Оно што је посебно важно нагласити јесте сарадња државе Србије и Кине као не само најмногољудније земље, већ и земље која је у самом врху по свом и финансијском и економском успеху и као што рекох, не само по броју. Друга важна ствар јесте да је ова деоница заправо саставни део нечега што се зове „Појас и пут“, бескрајно важног за државу Србију. Изванредни односи са Кином омогућили су држави Србији да буде значајна тачка на тури „Појас и пут“ и укључена пре свега у велики број инфраструктурних пројеката.

За нас је важно да кажемо да стратешко партнерство и интензивни политички дијалог тренутно су на највишем нивоу у историји када су у питању односи Србије и Републике Кине.

Пут свиле за 21. век ће Србију, иако континенталну земљу, повезати са Кином преко Индијског океана и Егејског мора од луке Пиреј пројектом експресне поморско-копнене линије преко Грчке и Македоније и преко брзе пруге на релацији Београд–Будимпешта за чију изградњу се користи заправо овај зајам о коме се данас говори. Зашто је то важно? Пре свега је важно нагласити да то партнерство са Кином има своју традицију, да су Кинези учествовали у изградњи Моста „Михајло Пупин“, да се тада показало да Кина има и технички и апсолутни стручни капацитет за реализацију оваквих пројеката, али и да је од тог момента та сарадња унапређена, пре свега зато што је Влада Републике Србије препознала важност сарадње са државом каква је Република Кина.

Недвосмислено очекујем да ће у реализацији оваквог пројекта учествовати и наша предузећа, наравно она која имају могућност да испрате капацитет кинеских компанија. То ће бити јако важно пре свега и за даљи рад таквих предузећа и ван граница Србије, јер у оном тренутку у ком покажете да можете бити партнер кинеских компанија, онда дефинитивно немате лимитирано тржиште.

Оно што је такође важно рећи јесте да, када говоримо о овој деоници, можемо слободно рећи да ће то бити прва брза пруга у источној Европи. Дакле, на тему изградње ове пруге, односно реализације пројекта „Појас и пут“, Србија представља лидера у региону и важног, да не кажем најважнијег, стратешког партнера Републике Кине. Зато је важно подржати један овакав уговор о зајму за који, напомињем, чак и кредитна стопа је толико мала да је апсолутно оправдано задужити се на овај начин.

Друго на шта ћу ставити акценат јесте програм Владе Републике Србије који се тиче програма партнерства за програм локалног развоја. Ово су уговори са Европском инвестиционом банком и тичу се унапређења и развоја локалне самоуправе, заправо, пре свега 40 општина које су у ниском проценту развијености у односу на просек у Србији.

Важно је нагласити да се 70% вредности овог програма финансира из кредита Европске инвестиционе банке, и то у износу од 22.000.000 евра. Двадесет и пет посто потребних средстава биће обезбеђено из буџета Републике Србије, донаторских средстава, средстава УНДП-а, али и средстава јединица локалне самоуправе, за које се предвиђа законом да морају имати учешће од најмање 15%.

Локалне самоуправе које су, нажалост, биле погођене чак и временским непогодама, поплавама и у том смислу претрпеле велику штету, сада, захваљујући овом пројекту имају могућност да унапреде и поправе све оно што се догодило у протеклом периоду. Прецизно су одређени критеријуми по којима ће те општине бити одабране. Средства која су обезбеђена покривају отприлике 40 локалних самоуправа.

Оно што је важно рећи јесте да се пре свега овај пројекат односи на поправку и ревитализацију постојеће инфраструктуре, што је јако важно за мале локалне самоуправе у Србији, јер добра инфраструктура отвара могућност да се у овом напору који улаже Влада Републике Србије за довођење инвеститора просто обезбеди простор да и те неке мање локалне самоуправе буду потенцијални терен у коме ће се појавити неко од инвеститора и обезбедити нова радна места за наше грађане.

Оно што је такође важно јесте да ће се из овог пројекта финансирати и поправке, односно реконструкције објеката општинске управе, јавних комуналних предузећа, али и задружних домова. Када то кажемо, пре свега се мисли на енергетску ефикасност. Такође је важно рећи да је у плану изградња локалних тржница, што ће у сваком смислу подстицати економски раст на локалном нивоу, пре свега продају локалних производа, али и они хигијенски услови и квалитет трговине ће бити повећан, а самим тим и број запослених.

Када су у питању локалне самоуправе, постоји у образложењу Министарства за државну управу и локалну самоуправу акценат који је

стављен пре свега на зелене и сточне пијаце. Мислим да је важно нагласити да се ради и о подршци локалној самоуправи у том смислу.

Највећи број пољопривредника, по процени, односно по, претпостављам, пројекту који је Министарство за државну управу и локалну самоуправу урадило да би могло да се определи о којих се 40 локалних самоуправа заправо ради, највећи број пољопривредника и фармера на тржишту узгаја у кругу од 30 километара од пијаце.

То значи да су углавном те фарме извор локалних послова и да ће вероватно тај новац који зарађују на својим производима потрошити у локалној економији. Дакле, бескрајно је важно обезбедити тим људима који су произвођачи пре свега да имају простор на коме ће то по стандардима и по свим правилима моћи и да продају и да од тога профитирају, а можда и да прошире своје послове и на тај начин ангажују додатну радну снагу и смање број незапослених.

Такође ће се акценат ставити и на лед расвету и видео-надзор. И једно и друго је бескрајно корисно јер се говори пре свега о томе да спровођење оваквих пројеката доноси и своје бенефите, па на концу, и у оном делу који се тиче екологије.

Дакле, осим ако не постоји једна зла намера, ако не постоји потреба да се малициозно приступи свему ономе што Влада Републике Србије чини и улаже као напор да побољша живот и стандард грађана Србије, пред нама се налазе предлози закона о уговорима о зајму који заиста заслужују апсолутну подршку, јер где год се ради о зајмовима који пре свега утичу на инфраструктурну мрежу, они нису никакав узалуд потрошен новац, већ су новац који је уложен у развој и у бољитак Србије и становника Србије у целини.

Из свега наведеног, понављам и подвлачим још једном, СПС ће апсолутно подржати сваки предлог закона који се налази пред нама, а у расправи у појединостима ћемо се и детаљније осврнути на све предлоге уговора о којима разговарамо. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има колегиница Александра Томић.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ТОМИЋ: Захваљујем, председавајући.

Уважени председавајући, поштовани министри, колеге посланици, данас на дневном реду у овом сету закона имамо предлог ратификација споразума који се односе на кредитна задуживања, и то два у односу на кинеску *Export-Import* банку, два споразума Европске инвестиционе банке, три која се односе на Европску банку за обнову и развој и један који се односи на Банку за развој Савета Европе.

Важно је рећи да свако ко је зајмодавац, односно даје кредите, наравно да има одређене интересе. Ти интереси, када посматрамо политичку ситуацију у Србији данас 2019. године и ону која је била 2010, 2011. и 2012. године, у великој су супротности, зато што се кредити и споразуми о којима говоримо данас искључиво односе на инфраструктурне пројекте, што једноставно показује једну озбиљну, одговорну политику вођену од стране Владе Републике Србије још од 2012. године, када је СНС на челу са господином Вучићем преузела одговорност за вођење државе, па до данас када је на позицији председника државе и таква политика има свој континуитет.

Она показује суштински да ми данас говоримо да у Србији постоје и руски и кинески кредити и европски кредити, азербејџански кредити и кредити који се односе на турске инвеститоре и да, захваљујући таквом вођењу одговорне политике и са Истоком и са Западом, Србија данас постаје развијенија држава, што је управо разлика између тога када држава подиже инфраструктурне кредите, односно кредите за инфраструктуру и када подиже за просту потрошњу, за повећање плата и пензија. То говори о томе колико сте одговорни као државници и колико сте одговорни и заиста способни да водите Србију у боље сутра.

Рећи ћу вам да су до 2012. године кредити о којима је говорио мој колега Маријан Ристичевић показали да јавни дуг Србије о коме се толико говорило – они који данас не желе да уђу овде у салу – били су задужили Србију за 15 милијарди евра и то говори о томе да су крили колико су у ствари направили дуга за све ове следеће године, јер смо ми сваку следећу 2013, 2014, 2015. годину, пет година имали само камате да отплаћујемо у вредности од 1,1 милијарди до 1,4 милијарди евра. Тако да је за пет година скоро пет милијарди евра отплаћено само на камате. Немојте да заборавите да су дугови јавних предузећа вођени код пословних банака који, такође, нису улазили у ствари у јавни дуг, него су скривани на посебним рачунима, а немојте да заборавите да смо имали фамозних 38 фирми у реструктурирању, односно оних које су приватизовали, па које су се нису показале као добре, па је враћено, практично, да 100.000 људи прима неке мизерне плате за фирме које не раде, у вредности које су коштале буџет Републике Србије 750.000.000 евра годишње, што за четири године износи три милијарде евра.

Према томе, то је све оно што је сачекало владу Александра Вучића и СНС заједно са својим коалиционим партнерима, да те проблеме решавају и онда, када је подизала одређене кредите од стране руских фондова који је требало да надоместе одређена плаћања за плате и пензије и када је требало изаћи пред грађане Србије и рећи да пара за исплату

плата и пензија нема, да морамо да спроведемо економске реформе, фискалну консолидацију.

Данас ми имамо толико добре споразуме и уговоре који су потписани још као неки технички споразуми 2009. године, када причамо о Народној Републици Кини. Говоримо о кинеској *Export-Import* банци која је основана још 1994. године, у државном је власништву под директном управом државног савета и финансирана је од стране државе. Подршка кинеској спољној политици, трговини и инвестицијама и међународној економској сарадњи показује да кинеска страна тек када има на другој страни са којом преговара око пуштања одређених кредитних линија за инфраструктуру, тек када има заиста одговорну другу страну која је припремила пројекте који су искључиво из области инфраструктуре, јер су се они ту показали као најодговорнији и најбољи, тек онда је спремна да изађе са једним оваквим споразумом и потпише споразуме са одређеним државама.

Србија се очито показала способном за тако нешто да је прошле године заиста потписала готово у вредности од три милијарде евра пројектно финансирање и као таква иде фазно, по секцијама. Данас ми имамо на дневном реду онај део који се односи на повлашћеног купца за пројекат изградње ауто-пута Е-765, значи деонице Прељина–Пожега, који говори о 445.000.000 долара, где је то око 85% саме инвестиције пројекта и говоримо о уговору о кредиту који се односи на пројекат модернизације граничног прелаза мађарско-српске железнице, поготово границе Келебија, која је у ствари наставак овог пројекта који треба да заживи, путна, односно железничка инфраструктура у правцу Београд–Будимпешта. Ми тиме суштински треба да обезбедимо железницу која ће ићи брзином 200 километара на сат, која ће нам обезбедити заиста један европски пут кроз Европску унију и која ће показати да, без обзира на то што имате кинеске инвеститоре, ми као Србија радимо са најбољима у одређеним пројектима који се односе на инфраструктуру.

Ово показује да Србија иде заиста својим развојним путем који говори о томе да последње четири године ми имамо суфицит у буџету. Шта то значи? То значи да више приходујемо него што расходујемо, да са развојем инфраструктурних пројеката ми повећавамо инвестиције. Не смемо да заборавимо да је Србија у прошлој години имала 3,5 милијарди прилива страних директних инвестиција, што је укупно више него цео регион земаља Западног Балкана.

Значи, ми тиме показујемо да смо заиста крајње одговорни пре свега према себи као грађанима Србије, а онда и према својим партнерима са којима сарађујемо и због тога ме и не чуди што ми имамо у истом овом пакету данас не само ратификацију споразума са кинеском банком већ и

са Европском инвестиционом банком, са Европском банком за обнову и развој као и са Банком за развој Савета Европе.

Када смо рекли да је Европска инвестициона банка потписала своје споразуме још 11. маја 2009. године да ће пустити своје одређене кредитне линије, онда је данас рекла да постоји тај програм партнерства за локални развој којим ће одобрити 22.000.000 евра за своје одређене пројекте, али ће дати и такозване пројекте јачања отпорности локалних самоуправа где ће 40.000.000 евра практично одобрити за повлачење одређених инвестиција које се односе на реконструкцију, модернизацију, проширење канализационе инфраструктуре, водоводне инфраструктуре и тиме, овим споразумима видите да је различит начин финансирања. Док, рецимо, кинески наши партнери дају одређене каматне стопе које су фиксне и много мање, они одмах наплаћују, рецимо, трошкове обраде кредита, док одређене кредитне линије Европске инвестиционе банке показују да за њихова улагања овде кроз одређене кредите нису предвиђени трошкови обраде кредита и провизије за неповучена средства.

Значи, самим тим, постоје одређени пројекти реализације од 2018. до 2022. године и постоје различити модалитети у којима се финансирају различити пројекти. Тако да мислим да су Србија и Министарство финансија и Министарство грађевине, као и Канцеларија за јавна улагања и Канцеларија за ИТ и Пореска управа према својим потребама пројектног финансирања практично сагледали све могућности на основу којих одређене пројекте треба да реализују и нашли најбољи начин, у ствари најбољи пут до реализације тих пројеката.

Када говоримо о кредитима Европске банке за обнову и развој, онда ту имамо три врсте ратификације споразума. Један се односи на модернизацију Пореске управе у износу од 45,3 милиона евра, затим имамо унапређење трговине и саобраћаја земаља Западног Балкана са 35.000.000 евра и унапређење услуга електронске управе са 43,8 милиона евра. Развој дигитализације и обећање ове владе Републике Србије да ће грађани Србије имати бољи приступ у смислу електронских услуга које држава треба да обезбеди, да смањи трошкове беспотребне администрације, да побољша и олакша рад уз помоћ оних пројеката који би довели до увођења ИТ и иновација у контактима државе и самих грађана Србије, показује да Влада заиста није одступила од својих обећања које је дала када је овде и премијерка Ана Брнабић износила свој експозе и заиста то треба подржати.

На крају крајева, ми имамо овде сагледано са свих страна, а када погледате ове пројекте који се односе на модернизацију локалних самоуправа, и на крају, када говоримо о Банци Савета Европе, имамо унапређење здравствених установа у 17 општина, које су од великог

значаја, кроз финансирање од преко 200.000.000 евра. Ви можете да видите да је Министарство финансија оформило једну централну фидуцијарну јединицу која ће, у ствари, обављати стручно управљање овим пројектима и расписивати конкурсе за јавне набавке, које би требало да се заврше у што ефикаснијем року, према законским одредбама, управо да би се сви ови пројекти на најбољи и најефикаснији начин реализовали. Тиме, суштински, ми показујемо као држава да смо способни да, сутрадан када будемо говорили о неким структурним финансирањем из фондова ЕУ, заиста постоје људи који се налазе и у Министарству финансија, који су способни да заиста воде и управљају овим пројектима на најбољи и најефикасније могући начин.

У дану за гласање сматрам да овакав сет споразума и ратификација треба да буде подржан не само од СНС-а за коју не сумњам да ће посланици подржати, већ и од оних посланика који се можда и не слажу са политиком владајуће коалиције зато што ће ови закони, ове ратификације, ови споразуми дати једно боље сутра свима нама који живимо у Србији. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Овом дискусијом бисмо завршили са данашњим радом.

Настављамо сутра у 10.00 сати.

(Седница је прекинута у 17.05 сати.)